

Загальноосвітня школа І-ІІІ ст. №3
Помічянської міської ради
Кіровоградської області

Т.В.Ружанська

Бібліотечні уроки та виховні заходи у школі

Шкільна бібліотека
2013

Т.В.Ружанська

**Бібліотечні уроки
та виховні заходи у школі**

Досвід організації
та проведення масових заходів
у шкільній бібліотеці

**Шкільна бібліотека
2013**

*Шкільна бібліотека – храм думок святих,
Там барвами веселки книга всіх вітає.
І відкриває нам вікно в безмежний світ,
Гарячим сонцем душу зігриває.*

*Бібліотека, книга – море знань,
Які в життя дорогу прокладають.
Читайте! Хай не буде дня
Без книги, що завжди на вас чекає.*

Т.Ружанська

Бібліотечний урок - це завжди цікаво

Визначна роль у процесі набуття знань із основ наук належить книзі. Навчити дитину любити її, сприймати як життєдайне невичерпне джерело пізнання світу, знань, виховувати любов до книжки, прищеплювати навички бібліотечно-бібліографічної грамотності – основні завдання шкільного бібліотекаря при проведенні бібліотечних уроків та виховних заходів.

Ефективним вважається такий урок, який проведений у цікавій, змістовній формі.

Для того, щоб бібліотечний урок запам'ятовувався дітям, доцільно його розділити на дві частини. Перша частина – теоретична частина, друга – у формі гри. Дітям дуже подобаються літературні вікторини, цікаві розповіді про дитячих письменників тощо. Чим цікавіше заняття, тим охочіше діти поспішають після нього до бібліотеки. Зустріч з книгою менше всього повинна походити на звичайний урок.

Ні для кого не секрет, що сучасні діти стали менше читати. Новітні технології міцно увійшли у наше життя, впливаючи тим самим на їх читацьку активність. Але нам, бібліотекарям, ще рано складати руки. Саме зараз і починається робота по залученню дітей до бібліотеки, читання.

Вже давно помічено, що читання для дітей стало просто розвагою, воно не сприяє розвитку особистості, не вчить дітей співпереживати героям книги – таке читання не виховує людини. Тому завдання бібліотеки полягає в тому, щоб навчити школяра вдумливо читати, розуміти прочитане. Як цього досягти? Що треба робити? Відповідь може бути тільки одна – вчитись у процесі гри.

У чому ж полягає гра? Бібліотекар пропонує дітям читати всім разом, одночасно, одну обрану книгу:

- ✚ разом представляти те, що прочитали й малювати ілюстрації;
- ✚ разом радіти відкриттям і переживати за героїв книги;
- ✚ разом міркувати, чому автор чинить зі своїми персонажами саме так, а не інакше;
- ✚ разом з'ясовувати, що допомагає героям, а що заважає;
- ✚ разом уявляти, на кого з персонажів хотіли б походити.

Ви скажете, що таке діти роблять на уроках літератури. Так, але там – це робота, навчання, а на бібліотечному уроці – цікава гра. Учні діляться на групи і намагаються відшукати у своїй групі художників, артистів, поетів – майстрів на всі руки.

В чому ж суть гри? Бібліотекар пропонує систему питань і завдань, вони зорієнтують дітей у роботі. Тепер у бібліотеку можна приходити не тільки за тим, щоб поміняти книгу, або написати повідомлення до уроку, тепер можна зайти, щоб показати намальовану обкладинку або ілюстрацію, щоб прочитати власні вірші, розповісти про свою рекламу, порадитися тощо.

Творчий, небайдужий підхід до проведення бібліотечних годин допомагає вирішити кілька завдань:

- ✚ учні організовано й цікаво, з користю проводять час;
- ✚ у дітей пробуджується інтерес до читання, читання стає не нудним обов'язком, а грою;
- ✚ через спільну творчість формується почуття колективізму;
- ✚ діти вчаться думати й міркувати, спілкуватися про прочитане.

Звичайно, про результати роботи говорити складно й рано. Але пройде час, і діти обов'язково скористаються результатами тих навичок, які вони придбали у процесі гри на бібліотечному уроці.

Подорож до Країни Радості й Добра

Мета. Познайти учнів молодших класів з оповіданнями та казками В.О.Сухомлинського; розвивати творчі здібності учнів, формувати почуття прекрасного, виховувати любов і повагу до людини і навколишнього світу; виховувати любов до рідного краю.

Обладнання. Комп'ютер, проектор. Слайди (презентація «Серце, віддане дітям», фото природи), музичне оформлення, книжкова виставка «Серце, віддане дітям», фото В.Сухомлинського, реквізити до казок.

Хід заходу

Бібліотекар. Добрий день, дорогі друзі! Сьогоднішня наша зустріч присвячена нашому видатному земляку, учителю, письменнику – Василю Олександровичу Сухомлинському.

Показ слайдів. Народився В.Сухомлинський 28 вересня 1918 року в селі Василівка на Херсонщині (нині Кіровоградська область).

Сім'я Сухомлинських жила дуже скромно. Батько письменника багато працював – був столяром і теслею, майстрував колеса і музичні інструменти, орав у полі.

Мати, Оксана Овдіївна, працювала в колгоспі, була гарною домогосподаркою.

Коли наставали довгі зимові вечори, біля неї збиралися усі діти, а їх було в сім'ї четверо – Василь, Іван, Сергій, Меланія, і мати розказувала їм казки.

Родина Сухомлинських була дуже дружною, батьки ніколи не карали дітей, не ображали один одного лайливими словами, виховували дітей у дусі народних традицій. Саме народна педагогіка і стала вирішальною у виборі майбутньої професії. Усі діти обрали професію вчителя. Та лише одному з них випало стати Учителем з великої літери.

Навчався маленький Василько у сільській школі. А коли йому виповнилося 16 років, пішов учитися на вчителя української мови та літератури. В 1941 році почалася Велика Вітчизняна війна і Василь пішов на фронт. Воював, був тяжко поранений.

Так як він був учителем, після війни його призначили директором сільської школи у Павлиші. Цією школою Василь Олександрович керував до останніх днів свого життя.

Свої уроки В.Сухомлинський проводив у «зелених класах» - у лісі чи в садку. Це були уроки виховання любові до рідного краю, до Батьківщини. Вчитель учив своїх учнів поважати маму й тата, бабусю й дідуся, сусідів, учителів і товаришів, з любов'ю ставитися до братів наших менших – котиків, собачок, різних звірів і пташок.

Звернути увагу на фотознімки. В.О.Сухомлинський завжди приділяв велику увагу дітям, намагався привчити їх жити в гармонії з природою: саме тому багато світлин, де він зображений з дітьми на лоні природи.

А ще у сім'ї Сухомлинських дуже любили і поважали книгу. У бібліотеці Василя Олександровича налічувалося понад 6 тис. томів.

«Читання – це віконце, через яке діти бачать і пізнають світ і самих себе» - казав Сухомлинський. Він вважав, що за своє життя людина може прочитати не більше 2000 книг. Але кожную книгу потрібно ретельно відбирати (*ми не можемо читати все підряд*) і поповнювати свою особисту бібліотеку, тому що «особиста бібліотека – це один з найголовніших показників духовної культури». А ще в народі кажуть: «Покажи мені, що ти читаєш – і я скажу, хто ти».

Учитись у школі Сухомлинського було легко і цікаво. Він та його учні придумали для неї спеціальну назву: «Школа радості». Це означало, що навчання у такій школі повинно приносити учням радість.

Бібліотекар. Я думаю що навчання у кожній школі повинно приносити дітям радість – радість пізнання чогось нового і цікавого.

Бібліотекар. А чи багато цікавого ви бачили у своєму житті? Наприклад, ви бачили, як задовго до світанку сходить ранкова зоря?

Діти. Не бачили...

Бібліотекар. А не бачили, як соловейко п'є ранкову росу?

Діти. Не бачили...

Бібліотекар. А як джміль чистить крильця на квітці, в якій він спав уночі?

Діти. Не бачили...

А не бачили, як весела комашка – сонечко – в теплий зимовий день виглядає спросоння з-під кори: чи не прийшла весна?

Діти. Не бачили...

Бібліотекар. Які ви щасливі діти... Щасливі, бо вам є що бачити. Щасливі, бо вас чекає багато прекрасного... Ви щасливі, діти, бо все це побачите... *(За В.Сухомлинським)*

Понад тридцять п'ять років працював Сухомлинський учителем і директором школи. Василь Олександрович щодня спостерігав за життям дітей, записуючи свої спостереження у щоденник. А потім свої роздуми він виклав на папері. Так з'явилися його статті, книги. Для дітей він написав близько 1500 художніх мініатюр-казок, оповідань, новел, притч, легенд. Їх залюбки читають не тільки діти, а й дорослі.

Сьогодні педагогічну спадщину В.О.Сухомлинського вивчають у багатьох країнах світу. А на Батьківщині ним пишаються, люблять і поважають.

А зараз я запрошую вас помандрувати **Країною Радості й Добра**, яку створив В.О. Сухомлинський.

«Місто Читайликів»

Бібліотекар. Всі оповідання і казки В.Сухомлинського прості й зрозумілі. Але читати їх треба повільно, аби добре зрозуміти, що саме хотів сказати автор у кожному оповіданні. *(Бесіда з учнями)*

- **Запитання.** Діти, з яких джерел ви дізнаєтесь про життя людей, тварин, рослин? *(З книг. Книги навчають, розповідають, розвивають творчу уяву).*

- **Запитання.** Ви помітили, що слова «школа» і «книга» мають багато спільного? Що саме? *(Дають знання)*

- **Запитання.** А ви уявляєте школу без книг? *(Ні).* Тому у В.Сухомлинського є влучний вислів «Школа – це насамперед книжка».

Перегляд книжкової виставки «Серце, віддане дітям»

Життя вирує навколо... [Текст]: спадщина В.О.Сухомлинського в екологічному вихованні школярів: збірка дитячих поезій про природу, тварин / упоряд. Т.В.Ружанська. – Помічна: Шк. б-ка, 2012. – 52 с.: іл.

Сім'я, школа, Батьківщина, рідна природа – це те, без чого не може уявити своє життя кожна людина. Тому дитячі вірші, які зібрані до цієї збірки пронизані дивовижною любов'ю до життя, радістю пізнання світу, добротою та невичерпним

оптимізмом. У віршах відчувається зв'язок людини з природою, натхненність та вміння дарувати людям тепло душі.

Кирпа Г.М. Андрійкова книжка [Текст]: Уроки гарної поведінки: проб. посіб. для 1-го кл.: [Повчальні казки В.Сухомлинського]. – К.: Освіта, 1992.

У книжці зібрані повчальні казки видатного українського вчителя й письменника В.О.Сухомлинського, а ще прислів'я та приказки, загадки та пісеньки, лічилки та скоромовки, що їх створював наш народ віками. Книга допоможе читачеві стати ввічливішим, привітнішим, добрішим, веселішим.

Сухомлинський В.А. Письма к сыну [Текст]: книга для учачихся / М.: Просвещение, 1987. – 128 с.

Автор у формі листів до сина, насправді звертається до всіх молодих людей. Видатний педагог В.О. Сухомлинський веде мову про високий громадянський обов'язок, гідність та моральні цінності, притаманні справжній Людині.

Сухомлинський В.О. Вогнегривий коник [Текст]: Казки. Притчі. Оповідання / К.: Вікар, 2008. – 200 с.: іл. – (Скарби української літератури).

До нової збірки увійшли не тільки твори, де дійовими особами є люди. На її сторінках ви також зустрінетеся з олюдненими тваринами, рослинами і навіть природними явищами. Твори автора дуже добрі й щирі, пронизані любов'ю до всього живого. Вони вчать благородству, викликають у душах тепло і радість.

Сухомлинський В.О. Всі добрі люди – одна сім'я [Текст]: збірка художніх творів для дітей / Х.: ВД “Школа”, 2012. – 160 с. - [Перлини української дитячої літератури].

У книзі зібрані найцікавіші твори В.О.Сухомлинського, де дійовими особами є і люди, і олюднені тварини, рослини і навіть природні явища. Пронизані любов'ю до всього живого твори Майстра вчать у кожній ситуації прислухатися не до своїх примх і амбіцій, а до голосу людського серця.

Сухомлинський В.О. Казки Школи Під Голубим Небом [Текст]: оповідання та казки: для мол. шк. віку. – К.: Веселка, 1984. - [Перлини української дитячої літератури].

Книга В.Сухомлинського зароджує у дитячій душі високі моральні, гуманістичні почуття – любов до батьків, повагу до людей похилого віку, милосердя до немічних, нещасних.

Сухомлинський В.О. Квітка сонця [Текст]: притчі, казки, оповідання. – Х.: ВД «Школа», 2010. – [Перлини української дитячої літератури].

У книзі зібрано найцікавіші твори письменника для дітей: притчі, казки та оповідання. Поетичні, щирі, дотепні, з глибоким підтекстом, вони пройняті любов'ю до дитини, до рідного краю, ненав'язливо, часом обережним натяком вчать доброзичливості, поваги до старших, розумних та гарних вчинків. Книга призначена для читання дорослими діям дошкільного або молодшого шкільного віку.

Сухомлинський В.О. Серце віддаю дітям [Текст]. – К.: Рад. школа, 1972.

Найголовніша і найвідоміша книга В.Сухомлинського, має 58 видань 32 мовами світу. Автор знайомить читачів з тим, як на протязі багатьох років, з найпершого дня перебування маленької людини у школі, до того часу, як юнаки і дівчата отримують атестат про середню освіту, діти вчаться пізнавати навколишній світ, оволодівають знаннями, розвивають розумові здібності, вчаться бути справжніми громадянами своєї країни.

Сухомлинський В.О. Чиста криниця [Текст]: казки, оповідання, етюди: для сімейного читання. - К.: Веселка, 1993. - [Перлини української дитячої літератури].

До збірки увійшли самобутні казки, оповідання та етюди видатного українського педагога. Мудро й тактовно веде розповідь автор, допомагаючи дітям стати зіркішими, чуйнішими, розумнішими, добрішими, а дорослим – краще зрозуміти складність і важливість так званих дитячих проблем.

Бібліотекар.

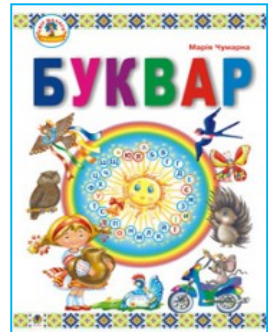
- Запитання. Для чого діти ходять в школу? (Щоб навчатися, щоб слухати, про що розповідають вчителі, розвивати свої здібності).

Я знаю, що ви гарно навчатесь у школі, вчите напам'ять вірші, читаете різні казки та оповідання. Тому ми з вами мандруємо далі до зупинки «Берег Поезії».

На сцену запрошуються учні-декламатори. Вони читають вірші, а слухачі повинні вказати назву твору В.О.Сухомлинського.

Як дівчинка образила Букваря

Навчилась дівчинка читати,
Йй став Букварик не потрібний.
І залишився він лежати
В кутку, припав аж пилом, бідний.
Та якось дівчинка почула,
Що плаче хтось там у кутку.
Взяла Букварик, пригорнула
І каже річ йому таку:
- Букварику, мій гарний друже!
Пробач, що скривдила тебе,
До тебе ставилась байдуже,
Цього не буде відтепер.
Віднині будеш серед книг
На місці першому стояти.
Ти – найдорожчий від усіх,
Бо ти навчив мене читати.

Три ледарі

Як у нашому городі картопля вродила:
З однієї аж десяток – розсипчаста, біла.
А у нашого хлопчини теж врожай нівроку –
Он три ледарі лежать, на сонці гріють боки.
Бо на грядці він садив картоплю печену.
От тепер і має клопіт, буде тепер вчений.
Ййому ледарів прийшлося зиму годувати.
Не придумає вже, бідний, що їм і давати!
А як тільки завесніло, взяв скоріш лопату,
У городі наш невдаха спішить працювати.

Він почав садить картоплю, як старшії радять,
Враз і ледарі пропали. Ото була радість!

Найледачіший у світі кіт

Любить котик ласувати:
З'їсти рибку, пташку, мишку.
А щоб мишку ту спіймати,
Треба і побігать трішки.
Та не хоче завдавати
Він собі такі турботи!
Краще у траві лежати,
От і вся його робота.
Хазяйка принесла сметанки,
Він лиш очима поморгав.
Полінувався, потягнувся.
З травички ніжної не встав.
Та ось веселий горобець,
Що понад стріхою літає,
Убрався в пір'я молодець
І до муркотика стрибає.
То що ж тепер коту робить?
На мить задумався ледащо.
Чи, може, горобця зловить?
Чи сон свій додивитись краще?
Так думав кіт...
А що ж «обід»?
Вже полетів і зник у вітті.
Бо був наш славний кіт-муркіт
Найледачіший у світі.

Як білочка дятла врятувала

Одного разу навесні мороз ударив лютий,
Покрив дерева льодом всі,
Не дасть теплу ступнути.
Хотів був дятел продовбать
Кору та хробачка дістать.
Та марно. Все замерзло так,
Що дзьобик можна поламать.
Заплакав дятел, зголоднів,

Але тут білка стриб за ним.
Дає йому горішки та ялинкові шишки.
Як добре, що у дятла є
Подружка, що віддасть своє.
Вона в біді допомогла,
Пропасти дятлу не дала.

Бібліотекар. Гарно слухали, всі твори відгадали. Усіх знавців творів Сухомлинського запрошуємо з берега Поезії пірнути у **«Море Загадок».**

У своїх казках і оповіданнях Василь Олександрович розповідає про людей і тварин, про живу і неживу природу. Ви читали його твори, тому знайомі з багатьма персонажами. Давайте відгадаємо загадки і згадаємо деякі з них.

Наче птиця, крила має, все літає та співає:
- Я медок вам наношу, не чіпайте, бо вкушу! (*Бджола*)

Стрімко вибігли на гору дві подружки білорорі.
Дощик їм полоще кіски.
Цих подружок звуть... (*берізки*).

Морква, біб і цибулина, бурячок і капуста,
Ще й картопля – шусть у горщик.
Ну й смачний ми зварим ... (*борщик*).

Цю найпершу в школі книжку знає будь-який школяр.
До усіх книжок доріжку прокладає наш ... (буквар).

Хто ця пані золотава, багата на вроду?
До пташок завжди ласкава, любить дуже воду.
Весни котиків приносять сизих їй багато.
Саму люди в церкву просять у велике свято. (Верба)

Привітанням журавля я пробуджую поля, небеса і ручаї.
Я завітчую гаї.
Відгадали, хто вона, ця красуня чарівна? (Весна)

І у місті, і по селах в кожній стрінеться оселі.
В дім воно впускає сонце, ну, звичайно, це ... (віконце).

Стоїть хатинка у полі. Яка? А це секрет.
Працюють у ній бджоли – виготовляють мед. (Вулик)

Спритні хлопчики веселі біля кожної оселі
Взимку, влітку, навесні вицвірінькують пісні. (Горобці)

Дивну силу воно має – з-під землі свій шлях долає.
Непримітне й невеличке, поїть ріки і кринички. (Джерельце)

Дивний ключ у небі лине: не залізний, а пташиний.
Цим ключем в осінній млі відлітають... (журавлі).

Поля письменник-агроном засіяв буквами-зерном.
Отож, читачу, поспішай зібрати мудрий урожай. (Книга)

Хто це Весноньці-Весні в гаю тьохкає пісні?
Хто це гарно так співає, що аж серця завмирає? (Соловейко)

Довга-довга і худенька, знизу ширша, вверх гостренька,
Тягне вгору руки-віти. Що це? Відгадайте, діти. (Тополя)

Ось до класу всіх скликає голосистий наш дзвінок,
І ми радо поспішаєм не в садок, а на ... (урок).

Цвітуть сади, Дніпро шумить, і пісня ллється солов'їна,
І жайвір лине у блакить. Це наша рідна ... (Україна).

Бібліотекар. Ось так, мандруючи по Морю Загадок, ми потрапили на **«Острів Театральний».**

Василь Олександрович Сухомлинський писав не лише оповідання. Разом зі своїми учнями він складав казки.

Я знаю, діти, що ви також дуже любите казки. А чи замислювалися ви над тим, чому ви їх так любите? Напевне, тому, що у казках багато чудесного і фантастичного. Події відбуваються не так, як насправді, але, разом з тим – так, як у житті.

Тож давайте разом поринемо у казковий світ В.Сухомлинського, пограємо в акторів, подивимося казочки.

(Діти діляться на групки (пари). Кожна група отримує текст казки і реквізити. Після 5-7 хв. підготовки діти показують невеличкі вистави).

Інценівки казок

Тільки живий красивий

(Дійові особи: ведучий, метелик, Хлопчик)

Бібліотекар. Величезний красивий метелик Махаон сів на червону квітку... і ворушить крилами. Підкрався до Махаона хлопчик і спіймав його.

Хлопчик. Який гарний великий метелик. Такого в моїй колекції ще немає!

Метелик. Відпусти мене, хлопчику! Я хочу літати!

Хлопчик. Але ж ти такий красивий!

Метелик. Подивись, скільки у твоїй колекції метеликів. І всі вони не живі, тому що ти приколов їх шпилькою до паперу.

Хлопчик. Так, у мене дуже велика колекція, але такого, як ти, ще немає.

Метелик. Але ж я помру. Та й твої метелики ніколи не будуть літати. І вже ніхто ними не буде милуватися. Де їхня краса?

Хлопчик. Так, метелику, ти правий. Лети, я тебе відпускаю. Тільки живий метелик красивий, коли його крильця тріпочуть на квітці, а не на папері.

Що найтяжче журавлям

(Дійові особи: ведучий, журавель, береза).

Бібліотекар. Тихого осіннього вечора на узліссі сіли відпочивати журавлі. Вони летіли в теплий край. Притулились журавлі до білокорої берези та й курличуть щось тихо-тихо...

Береза. Куди це ви летите, журавлі?

Журавель. У теплий край. Зима настає!

Береза. Ой, зима, зима... Вже й з мене листя осипається... Мабуть далека й тяжка вам дорога, журавлі?

Журавель. Дорога тяжка. Та не дорога нам найтяжча.

Береза (здивовано). А що ж вам найтяжче?

Журавель. Найтяжче нам жити кілька місяців на теплій ріці. Називається вона Ніл. Немає там ніколи зими. Вічно цвітуть квіти...

Береза. Не розумію. Чому ж там найтяжче, адже там, мабуть, так гарно і тепло?

Журавель. А важко нам від того, що то не рідна земля. Бо немає там тебе, білокора Березо.

Як бджола стала золотою

(Дійові особи: ведучий, Бджола, Сторож. Реквізити: вулик, квітка)

Бібліотекар. Летіла Бджола і побачила гарбузову квітку. А гарбузова квітка велика-велика. Залізла Бджола в квітку та й набирає солодкого соку. Набрала, вже пора й летіти. Та захотілося Бджолі роздиритися квітку. Довго мандрувала вона поміж пелюстками. Насипалось жовтого пилку на її крильця – й стала Бджола золота-золота. Летить Бджола до вулика, а сторож її не пускає.

Сторож. Ти чужа, он яка ти жовта.

Бджола. А глянь, скільки я меду несу.

Сторож. Тепер я впізнав тебе, ти наша. Ти золота.

Бібліотекар.

(Поки діти готують вистави, проводиться гра з глядачами).

В.О.Сухомлинський казав, що для кожного з нас Батьківщина починається з чогось маленького, ніби незначного і непомітного.

Наша Батьківщина – це Україна! Але є ще одна – мала Батьківщина – це наше рідне місто Помічна. Ми в ньому народилися й вирости, тому повинні знати про нього все. Гра називається «**Моє місто**». *(Бібліотекар називає слова, а діти плескають у долоні, коли чують слово, пов'язане з рідним містом).*

Пропонуються слова: школа, вокзал, цирк, море, електровоз, трамвай, гори, пальма, каштани, бруківка, аквапарк, пустеля, базар, залізниця, елеватор, театр тощо).

Бібліотекар. Мандруючи Країною Радості і Добра, ми дізналися, що в ній є місто Читайликів і берег Поезії, море Загадок та острів Театральний.

А ще впевнилися, що краще жити в тій країні, де панують мир, радість, добро і злагода.

Запитання.

Як ви думаєте, яку людину більше люблять і поважають – добру чи погану? *(Відповідь: добру)*

Так, адже за словами Сухомлинського «людина починається з добра». І всі твори Василя Олександровича проникнуті добром. Вони навчають мистецтву бути людиною – доброю, чесною, щирою, справедливою.

На останок, я пропоную пограти у гру **«Чемний мікрофон»**. (Бібліотекар підходить з мікрофоном по черзі до учнів, називає слово, що характеризує якийсь вчинок людини. Учні відповідають «добре» або «погано». Пропонуються слова: пошматував, заспокоїв, поділився, зруйнував, посварилися, змайстрував, штовхнув, захистив, відібрав, обігрів, розірвав, відвідав, пожалів, нагримав, похвалив, допоміг, накричав, ударив, змайстрував, врятував тощо).

Бібліотекар. Ось ми й побували у незвичайній Країні Радості й Добра, яку створив Василь Сухомлинський. Дізналися багато цікавого, згадали деякі казочки, пограли в ігри. Наша мандрівка була захопливою, добро, чесною, щирою.

А закінчити нашу зустріч я хочу словами Великого вчителя:

«З малих років учиш жити так, щоб тобі було добре, приємно, коли робиш добре для людей, і неприємно, коли робиш щось погане, негідне».

Запам'ятайте ці слова на все життя. Вчіться бути Справжніми Людьми.

Конкурс юних книголюбів для учнів 4-х класів

Мій друг – Читанка.

Мета: У вигляді конкурсно-розважальної програми підсумувати знання учнів 4-х класів, набуті в процесі вивчення підручника “Читанка”.

Хід конкурсу.

Бібліотекар. Чи можете ви сказати про себе: “Я – книголюб?”. Давайте поміркуємо. *(Діти висловлюють свої думки)*

Згадайте свої перші улюблені книжечки, які роздивлялися, щось згадуючи, фантазуючи. Ми знайомимося з книгами ще задовго до школи і не розлучаємося з ними впродовж усього життя.

Перша книжечка, з якою ви зустрілися в школі – “Буквар”, а потім ви почали читати і вивчати “Читанку”. Вчителі вас навчали правильно читати: вдумливо, зосереджено, намагаючись уявити прочитане. А гарний читач розуміє прочитану книгу розумом і серцем.

В цьому році ваше спілкування з “Читанкою” закінчується, а чи гарно ви її вивчили за чотири роки, ми дізнаємося з нашої конкурсної програми. А для цього розділимо клас на дві команди, виберемо журі. *(Командам будуть запропоновані запитання. За кожну правильну відповідь нараховується 1 бал).*

Починаємо наш конкурс!

І КОНКУРС.

Запитання для першої команди

1. Назвіть автора рядків:
“...Світає, край неба палає,
соловейко в темнім гаї
сонце зустрічає”. *(Т.Г.Шевченко)*
2. З якої казки цей вислів?
“Ішов дід лісом, а за ним біг собачка. Та й загубив дід рукавичку. *(“Рукавичка”)*
3. Назвіть ім’я української письменниці, яка написала вірш “Конвалія” *(Л.Українка)*.
4. Кого з українських поетів називають “Каменярем”? *(І.Франко)*.

Запитання для II команди:

1. Назвіть автора рядків:
“Ой весела в нас зима,
веселішої нема...” (М.Рильський)
2. З якої казки цей вислів?
“Обмотався коноплями, обсмолився смолою добре, взяв булаву таку, що, може в ній пудів десять, та й пішов до змія”. (“Кирило Кожум’яка”).
3. Як називається зібрання творів Т.Г.Шевченка?
 (“Кобзар”)
4. Яку книгу називають Вічною книгою? (“Біблія”).

II КОНКУРС.

Багато приказок та прислів’їв існує про книгу. Пропоную кожній команді за три хвилини написати на листку якнайбільше прислів’їв та приказок про книгу. (За кожну правильну відповідь – 1 бал).

III КОНКУРС (Загадки)

Запитання для I команди:

1. Наче скло прозоре, в’ється синя стрічка
то біжить у море беззупинна ... (річка).
2. Завжди мовчить, а розуму навчить. (Книга).
3. Як не бий, він не заплаче,
Тільки сам завзято скаче. (М’яч).
4. Біла білка плиг та плиг
По чорному полі...
Ми без неї не змогли б вчитися у школі. (Крейда)

Запитання для II команди:

1. Стоїть старий дуб, на ньому 12 гілляк, на кожній гілляці по 4 гнізда, а в кожному гнізді по семеро яєць. (Рік, місяці, тижні, дні).
2. Голуба хустина, жовтий клубок по хустині качається,
людям усміхається. (Небо, сонце).
3. Кожен скільки хоче бере, а іншим все залишається.
(Книга).
4. Що сходить без насіння? (Знання).

IV КОНКУРС.

Мій улюблений казковий герой.

Кожна команда, порадившись, вибирає свого улюбленого книжкового героя і розповідає про нього так, щоб інші слухачі зацікавилися.

(Журі оцінює розповідь. Максимальний бал – 5)

V КОНКУРС.

Літературна вікторина.

(Відповідає команда, учасники якої першою піднімуть руки. За правильну відповідь – 1 бал).

1. Кого з українських поетів називають “Каменярем”? *(І.Франко).*
2. Кого вихваляла Зозуля у байці Л.Глібова? *(Півня).*
3. Назвіть ім'я хлопчика, який виріс у вовчій зграї. *(Мауглі).*
4. Яку річ подарував Вінні Пух на день народження сірому ослику Іа? *(Горнятко).*
5. Як звать ледачих мишенят у казці “Колосок”? *(Круть і Верть).*
6. Які казкові герої впряглися у візок, але не змогли зрушити його з місця? *(Лебідь, Рак та Щука)*
7. Хто написав казку “Лисичка – кума”? *(І.Франко).*
8. Який авторський псевдонім матері Лесі Українки? *(Олена Пчілка).*
9. Яка казка навіки уславила ім'я російського письменника Петра Єршова? *(Горбоконик).*

VI КОНКУРС.

Капітанський.

У нас є два капітани. Кожному з них пропонується уривок з відомого літературного твору. Потрібно назвати, що це за твір і хто його написав. *(За вірно відгадану назву – 1 бал, автора – 1 бал).*

1. “... Коли карета під'їхала до косарів, король, звичайно, спитав, чиї це луки вони косять.
 - Це луки маркіза Карабаса, - відповіли косарі в один голос, бо кіт їх дуже налякав їх своїми погрозами”.*(Шарль Перро, “Кіт у чоботях”)*

2. “... Малюк підійшов до вікна і став дивитися надвір. Раптом він почув якесь легеньке дзижчання. Воно дедалі дужчало, і несподівано повз вікно повільно пролетів маленький товстий чоловічок...” (Астрід Ліндгрен, “Про Карлсона, який живе на даху”).

VII КОНКУРС.

Поетичний.

Перед вами виставлені по одному екземпляру “Читанок” з 2-го по 4-й клас. Потрібно пригадати один з віршів, який найбільше вам запам’ятовся і продекламувати його напам’ять. Для підготовки дається 7 хвилин. (Кожний вірш, розказаний напам’ять, оцінюється по 5-ти бальній системі).

Журі підбиває підсумки конкурсу. Переможці нагороджуються грамотами.

Чарівний світ дитинства

Презентація книги Анатолія Костецького

“Все про тебе та про всіх”

Мета. Познакомити учнів з творчість українського дитячого письменника Анатолія Георгійовича Костецького; зацікавити дітей чарівним світом книги “Все про тебе та про всіх”; формувати любов до рідних, друзів, до природи та навколишнього світу; навчити школярів спілкуватися з книгою; подарувати учням свято книги, надихнути їх на читацьку працю.

Обладнання. Виставка однієї книги:

КОСТЕЦЬКИЙ А.Г. Все про тебе та про всіх [Текст]: вірші, казки, поема: для мол. шк. віку / передм. Б.Чалого; мал. В.Г.Горбачова.- К.: Веселка, 1988.- 319 с.: іл.

Книжкова закладка “Що нам читати?” „

Хід уроку.

Знов починається весна –

Знов починаються дива!...

То серед двору із-під снігу

Раптово визирне трава,

То раptom лагідні веснянки

Засіють щоки та носи

Чи розщечуться ще зранку

Птахи на сотні голосів!

А вчора! Вчора... Що й казати!

Всі веселилися до сліз:

Славко – дражнила й задирака! –

Наталці проліски приніс!...

І зовсім це не дивина –

Так починається весна. (“Як починається весна”,

с.34)

Бібліотекар. Скільки сонця і тепла, радісних сподівань приховано в цих рядках! Здається, такі прості слова, але як же гарно вони звучать у цьому віршику. А все завдяки автору – українському дитячому письменнику **Анатолію Костецькому.**

Сьогодні я хочу познайомити вас з гарною, доброю книжечкою цього письменника, а називається вона **“Все про тебе та про всіх”**.

І справді, вже з перших рядків ми знайомимося з основним героєм книги – непосидючим хлоп’ям. Він великий мрійник і мислитель. Ніхто і ніщо не проходить повз його увагу: ні павук, у якого “хатинка – тоненька павутинка”, ні джміль, що “про сонечко гуде”.

Діти, чи любите ви пускати сонячних зайчиків? Звичайно ж любите! Ось він скаче по обличчю друга, а тепер перескочив он на той кущик. Гарно йому живеться. Та не поспішайте з висновком. Послухайте, що помітив автор:

**“А під вечір між кущами
плаче, стомлений,
бо живе один, без мами,
зайчик сонячний...”** (*“Сонячний зайчик”, с.197*)

Бібліотекар. А чи знаєте ви, чому і навіщо плаче хлопчик? Можливо він також засумував разом із сонячним зайчиком?

**Як бурулька плаче – то весна на дворі.
Як роса заплаче – то вже ранок скоро.
Як заплаче дощик – трави підрастають.
А навіщо хлопчик плаче – я не знаю...**

(“Навіщо плаче хлопчик?”, 21 с.)

Бібліотекар. А я, скажу вам по секрету, здогадуюсь, чому поганий настрій у хлопчика. І Анатолій Костецький помітив, що навкруги все не так. Послухайте–но віршика, дізнайтесь, чому

**Сьогодні все навкруг – не так...
Чомусь задача – не проста,
Чомусь цукерка - несолодка,
Проміння сонячне – холодне,
І навіть запахуща диня
Чомусь не пахне зовсім нині...**

У чому ж річ? Скажу вам прямо:

Образилась на мене мама...

Піду, пробачення попрошу –

Хай знову стане все хорошим! (*“Все не так”, с.29*)

Бібліотекар. Майже у всіх віршах Анатолія Костецького зучить любов до природи. Він і його герої по-своєму відчують її. Навіть у простих на перший погляд речах знаходять щось

цікаве і незвичайне. Горобці по гілочках “з’їжджають, мов на лижах”, навесні “джмелі на сонечко гудуть”. Сніжинкам дівчинка Оленка здається ялинкою.

Тоненькі сніжинки на мене сідають,

Мене за ялинку напевне, вважають.

Не знають сніжинки – смішинки тоненькі,

Що я не ялинка, а просто – Оленка. (“Сніжинки”, с.213)

Бібліотекар. А рак-дивак вважає, що всі, крім нього, ходять якось неправильно:

Рак у річці думав так:

“Я – невдаха, ще й бідак!

Всі навколо диваки:

Ходять тільки навпаки!

Риба плаває не так,

Равлик повзає не так,

Навіть річка – от іще! –

Теж чомусь назад тече!...

Краще кину я скорботу

Й оселюся на болоті...”

І геть не відав рак-дивак,

Що то він сам ходив не так!

(“Рак-дивак”, с.192)

Бібліотекар. Книга повна смішинок, фантастичних мрій, вона весело бентежить уяву. Ось, наприклад вірш “Краватка для жирафа”. Автор складає в ньому глибоку подяку жирафам, що відмовились від галстуків. Інакше не на піджаки пішла б уся тканина, а на прикрасу довгошиїм тваринам. Довелося б нам ходити в самих лише штанах.

Була б та краватка, як десять краваток,

А може, - як двадцять, а може, - як сто.

І, певне, носити краватку жирафа

Крім нього не зміг би ніхто.

(“Краватка для жирафа”, с.231)

Бібліотекар. А ось у доброго Сніговика все, що він має обов’язково стане йому у нагоді:

мітла – сніг підмітати;

відрище-здоровище – малечі ковзанки заливати

або у заметіль “синиць туди сховати”;

морквина-ніс – зайців голодних у лісі кормити;

рот од вуха до вуха – “Ну це відомо кожному: без посмішки не можу я!” (*“Добрий Сніговик”*, с.217)

Бібліотекар. Діти, а ну ж бо, подумайте і дайте відповідь! Яка з іграшок найкраща?

(Діти відповідають).

А тепер послушайте віршик і ви все зрозумієте.

Не вгадать тобі нізашо,

Котра з іграшок найкраща!

- **Знаю! – Трактор заводний!**
- **Зовсім ні.**
- **Електрична залізниця!**
- **Помилився.**
- **Ну, тоді це – пароплав!**
- **Не вгадав.**
- **Зрозуміло: це – літак!**
- **Знов не так.**

Добре, відповідь я вам:

Та, яку зробив ти САМ! (*“Що найкраще?”*, с.30)

Бібліотекар. Ви помітили, як точно підмічає автор все, що діється навкруги? Він не тільки розповідає цікаві історії, а ще й вчить аналізувати деякі вчинки своїх маленьких героїв. Одного разу, завітавши до школи, він став свідком учнівських зборів у 4 класі. Те, що відбувалося на цих зборах, дуже зацікавило поета. Повернувшись додому, Анатолій Георгійович сів і написав віршика. Зараз ми його послухаємо і я точно знаю, що дехто впізнає в героях цього віршика або себе, або ж декого зі своїх товаришів.

На тему “Я і ввічливість”

Ідуть у класі збори.

На тему, дуже звичну нам,

Вікторія говорить.

- **Почну з Вітька, бо він себе**

Поводить некультурно,

Він хоч і виріс до небес,

А розум - наче в курки!

- **Сама ти курка! – звивсь Вітько. –**

Ще побазікай трохи,

Так я тебе через вікно

Геть викину за ноги!

- Диви який! Лінтюх! Тюхтій! –
Наскочили дівчата. –
Женить його під три чорти!
Він може все зірвати!

А хлопці що? А хлопці – враз:

- Гей ви, сороки, цитьте!...

І от уже вирує клас:

Не збори – справжній диспут.

- Ти бевзь!

- Не лізь, бо в лоба дам!

- Мовчи, дурний гіпопотам!

- А ти – зелений крокодил!

- А ти – старий пузатий віл!

- А ти – жираф!

- А ти... А ти!...

Отак з усіх кутків летить –

Аж чути в коридорі!...

На тему “Я і ввічливість”

Ідуть у класі збори. (*“Збори”, с.88*)

Бібліотекар. Як вам такий віршик? Сьогодні ми не будемо обговорювати почуте, але я впевнена, що такі ситуації частенько трапляються і у вашому класі. Так чи ні? (*Діти відповідають*).

А послухайте ще одну історію про хлопчика Вітю і поміркуйте, чи є серед вас такі хлопчики?

Все на світі може Вітя!...

Може меншого побити,

На уроках спати може

Та дражнити перехожих.

Може бахнути з рогатки,

Посадити в зошит ляпку,

У вікно пультнути сніжку

І нову порвати книжку...

Словом, все на світі Вітя може –

Годі й говорити!...

То чому ж не може Вітя краще,

Ніж на три учитись?... (*“Вітя може все!”, с.45*)

(*Діти відповідають*)

Бібліотекар. А тепер дівчатка уважно послушайте віршик про справжніх подружок і дайте відповідь на питання: дійсно вони “справжні” чи ні?

П'ятикласниця Людмила

Вранці мамі заявила:

- Все! До школи я не йду!

Я не стерплю цю біду.

Щастя скінчено моє,

Бо у Рити джинси є!

І тепер зі мною Рита

Відмовляється дружити...

Здивувалась мама дуже:

- Ви ж були найкращі друзі?!

- Так. Але сказала Рита:

Поки буду я ходити

Не у джинсах, а в спідниці –

Їй не хочеться й дивитися,

Бо вона вважає: жінці

Для краси потрібні джинси...

Мама пильно подивилась

На похнюплена Людмилу,

А потім мовила:

- Діла... Ви справжні подруги... –

Й пішла...

А ви що скажете мені:

Це справжні подруги чи ні?

(“Справжні подруги”, с. 87)

(Діти відповідають)

Бібліотекар. Хочеться про вірші цієї збірки говорити і говорити, читати друзям уголос. Але час мовити і про самого автора. Народився Анатолій Георгійович Костецький 6 грудня 1948 року в Києві. Його батьки – вчителі.

Хлопчик рано навчився читати й писати. Мама, вчителька літератури, брала його з собою на уроки, бо дитсадків було замало. Садвила на останню парту, бо йому було лише три роки. Школярі ділилися папером, олівцями. А він собі писав і малював. Грамоту Толя засвоїв у п'ять років і заходився римувати. Коли пішов у перший клас, мав у зошиті декілька віршів.

У п'ятому класі дістав на шкільному конкурсі диплом за вірші, присвячені Т.Шевченку.

Друкуватися почав аж у двадцять років – перший дорослий вірш в журналі “Україна”. Але вирішальною в творчому житті Анатолія Костецького була зустріч з Михайлом Стельмахом. Він сказав, підкресливши окремі рядки: “Щось у тебе є... дитяче. Може б спробувати?”

Так і почався творчий шлях українського дитячого поета Анатолія Георгійовича Костецького.

Спочатку я купив трубу

Та всівся з нею на траву

І дув у неї так і так –

Та не виходило ніяк...

Тоді купив собі альбом,

Три пензлі, фарб чимало,

Ще й прочитав грубезний том,

Як інші малювали.

Водив я пензлем так і так –

Та не виходило ніяк...

Тоді я зранку сів за стіл –

Я що, за інших гірший?! –

Узяв олівчик, загострив –

І став писати вірші!

Як хочеш знать, що вийшло –

То прочитай цю книжку!... (“Як я учився”, с.10)

Бібліотекар. Діти, сьогодні я познайомила вас з дуже цікавою, веселою, доброю книжечкою українського дитячого письменника Анатолія Костецького “Все про тебе та про всіх”. Книжка є у шкільній бібліотеці. Я дуже хочу, щоб ви прочитали її. Впевнена, ви не пожалкуєте. Ця книжечка несе у світ добро і світло, вчить поважати батьків, друзів, любити природу, бережно відноситись до всього живого, що нас оточує. А повчальні й цікаві історії з життя ваших однолітків обов'язково запам'ятаються вам своєю ширістю і правдивістю.

А зараз пропоную почитати ще декілька віршів з цієї збірки.

“Словник Славка”, с.77;

“Лінь”, с.79;

“Батьківський день”, с.94.

Бібліографічний калейдоскоп

Мета: закріпити знання учнів про бібліотеку, книгу; сприяти розвитку допитливості, інтересу до книжок, до пошуку відповідей на запитання; прищеплювати дітям любов до книги, вміння вдумливо читати і розуміти прочитане; розвивати пам'ять та вміння логічно мислити; формувати читацькі смаки;

Обладнання: книжкова виставка «Книги, що допомагають у житті»; музичне оформлення; електронні вікторини; грамоти.

Хід заходу.

Бібліотекар. Добрий день дорогі друзі! Сьогодні ми знову будемо говорити про книгу і бібліотеку. Всі прекрасно розуміють, що життя без книги неможливе. Навіть у наш час, коли комп'ютери заповнили увесь світ, люди знову і знову повертаються до книги.

Сьогоднішній урок ми проведемо у вигляді вікторини, в ході якої згадаємо все, що знаємо про книгу, бібліотеку.

(Клас ділиться на дві команди: «Читайлики» і «Всезнайки»).

Привітання команди «Читайлики»

*Ми дорослі, не малята,
Ми - Читайлики завзяті.
Дружим з книгою завжди
І не знаємо біди!*

Привітання команди «Всезнайки»

*Ми - Всезнайки, ми такі,
Зі знаннями ми на «Ти».
Різні книжечки читаєм,
Все ми вмієм, все ми знаєм!*

Бібліотекар. У кожного з вас удома є бібліотека, у кого більша, у кого менша, але є. Ці книжки вам купували, дарували батьки, деякі ви купували самі. А як правильно вибрати книгу? Та це не так і важко. Вибрати книгу нам допоможе... книга, вона сама про себе все «розповість».

Перший конкурс нашої вікторини має назву **«Книжкове лото»** (У «чарівному» мішечку знаходяться кульки з номерами.

Кожен гравець команди по черзі виймає кульку з номером. Кожному номеру відповідає питання, на яке гравець повинен дати відповідь. Кожна правильна відповідь – 1 бал)

Питання для першої команди

- 1. Що таке книга? (- неперіодичне видання, в якому рукописні або друковані аркуші зброшуровані в одне ціле, тобто у книжковий блок).*
- 2. Назвіть елементи книги (обкладинка, титульна сторінка, анотація, передмова, книжковий блок, післямова, зміст).*
- 3. Що таке анотація? (коротка характеристика змісту книги).*
- 4. Для чого у книзі потрібний зміст? (для швидкого знаходження потрібної інформації).*
- 5. Обкладинка – це (покриття книжки з паперу, клейонки, картону, яку захищає книжковий блок).*

Питання для другої команди

- 1. Чим відрізняється книга від брошури? (- видання є книгою, якщо у ньому 48 і більше сторінок).*
- 2. Яка інформація розміщена на титульній сторінці книги? (автор, назва, рік і місце видання).*
- 3. Де подається анотація? (найчастіше на першій чи на останній сторінці книги).*
- 4. Малюнки, які розміщені у книзі називаються... (ілюстраціями).*
- 5. Яку роль відіграють у книжці ілюстрації (пояснюють, відтворюють зміст тексту).*

Бібліотекар. У світі дуже багато книжок, проте прочитати всі неможливо, та це й не потрібно, бо не кожна книжка варта нашої уваги. Тому людина обирає сама, що їй читати. Існує вираз «Скажи мені, з ким ти дружиш, і я скажу тобі хто ти». Його можна перефразувати «Скажи мені, що ти читаєш, і я скажу тобі, хто ти».

Я знаю, що ви всі любите читати. А чи уважні ви читачі зараз ми дізнаємось із наступного конкурсу.

Другий конкурс. Слайди. «Казки й казкарі» (кожна правильна відповідь - 1б., максимальна кількість – 5 б.)

Завдання для першої команди. Уявіть собі, що до вашого класу на свято завітали уславлені казкарі. Разом з ними прийшли казкові герої. Встановіть, хто з ким прийшов.

Шарль Перро, Алан Мілн, Астрід Ліндгрен, Ганс Крістіан Андерсен (Червона Шапочка, Кіт у чоботях, Вінні-Пух, П'ятачок, Русалонька, Гидке каченя, Карлсон, Малюк)

Завдання для другої команди. Хто з казкарів у який літак сяде, щоб повернутися додому?

Шарль Перро, Алан Мілн, Астрід Ліндгрен, Ганс Крістіан Андерсен (Франція, Велика Британія, Швеція, Данія)

Пісня «Книги ти читай завжди»
(на мотив пісні «Треба мріяти завжди»)

Хай на вулиці мороз чи дощі,
Треба, щоб тепло було у душі.
Радо у бібліотеку зайти –
Там улюблені книжки,
Ось такі книжки!

Приспів:

Книги ти читай завжди –
В час удачі, в час біди.
Книги ти читай завжди,
Книги ти читай завжди!
Книги ти читай завжди -
І відступлять холоди.
Оживуть герої всі,
Книги ти читай завжди!

Хоч невдачі є у нас на путі,
Але книга нас не зрадить в житті.
Лиш надію золоту не втрачай –
Книгу мудру прочитай,
Книжку прочитай!

Наша подорож по книжкових сторінках триває, наступний, **третій конкурс**, називається «**Літературознавчий**». *Питання у вигляді тестів. Кожне питання має чотири варіанти відповідей. Одна з яких є правильною.*

Завдання для першої команди. Слайди.

1. Назвіть героїню казки Г.К.Андерсена, яка на балу загубила черевичок. (*Попелюшка, Русалонька, Герда, Дюймовочка*).
2. Назвіть учену істоту із поеми О.Пушкіна «Руслан і Людмила». (*Кіт учений, Вовк розумний, Коцїй грамотїй, Чаклун хитромудрий*)
3. Що жителі джунглів називали Червоною квіткою у казці Р.Кіплінга «Мауглі». (*Вогонь, сонце, червоне сарі, троянда*).
4. Хто написав казку «Дванадцять місяців» (*Самуїл Маршак, Олександр Пушкін, Іван Франко, Брати Грімм*).
5. «Транспортний засіб» Баби Яги (*ступа й мітла, казан і копистка, відро і швабра, миска й віник*)

Завдання для другої команди. Слайди

1. Якого лісового мешканця розфарбував Іван Франко? (*Зайця, вовка, ведмедя, лиса*)
2. Назвіть царя, який чахне над золотом із поеми О.Пушкіна «Руслан і Людмила». (*Цар Горох, цар Коцїй, цар Салтан, цар Плаксїй*)
3. Персонаж казки Шарля Перро, який не був людиною, але ходив узутий (собака в кедах, вовк у валянках, лис у сандалях, *кіт у чоботях*)
4. Яка казка не належить Гансу Крістіану Андерсену? (*Гидке каченя, Дюймовочка, Русалонька, Червона Шапочка*)
5. Як називала Мауглі матір Вовчиця? (*Мауглі-Жабеня, Мауглі-Вовченя, Мауглі-Дитинча, Мауглі-Кошеня*).

Бібліотекар. Діти, як видумаєте, де найкраще зберігаються книги? Звичайно у бібліотеці, тому наступний **четвертий конкурс**, називається «**Бібліотека**».

Питання для першої команди

1. В школі ти школяр, школярка, а в бібліотеці? (*читач, читачка*)
2. З чого починається книга? (*З обкладинки*)
3. Вчитель викладає в школі, а в бібліотеці працює... (*бібліотекар*).
4. У якому порядку розмішені книги на стелажах у бібліотеці? (*У алфавітному*)
5. Як називається картка, яку використовують для обліку читачів і літератури, що їм видається? (*Формуляр*).

Питання для другої команди

1. Як називають у бібліотеці забудькуватих читачів? (*Боржники*)
2. Де починається життя книги? (*У лісі*)
3. На чому у бібліотеці розставлені книжки? (*На стелажах*)
4. Як називається місце у бібліотеці, де можна почитати книгу? (*Читальний зал*).
5. На який термін видається бібліотечна книга? (*10-14 днів*)

* * * * *

Бібліотекар. Кожен народ має свою літературу, свою рідну мову. Ви є читачами шкільної бібліотеки. Я помітила, що більшість книжок, які ви берете для читання – українською мовою. І це дуже добре, адже для нас – це українська мова - мова наших предків, мова кохання, музики, мова єднання. Наступний, **п'ятий** конкурс перевірить ваші знання української мови.

«Юний складач»

п	о	в	а	ж	а	й	т	е		к	н	и	г	у
---	---	---	---	---	---	---	---	---	--	---	---	---	---	---

Завдання учасників – скласти з букв речення найбільшу кількість нових слів. Перемагає той, хто складе більше слів (*ваги, вагон, вуж, кава, кавун, кажан, актив, авто, анкета, вапно, канат, кат, кит, наука, нива, нота, окупант, павук, пава, пайок, пан...*)

Підраховується кількість балів, визначається, яка команда набрала більше

Пісня читачів

(на мотив «Бременські музики»)

Ми нічого кращого не знаєм,
Ніж читать казки й оповідання.
Нам нічого не несе тривогу -
Книгу ми завжди берем в дорогу. (2 р)

Книгу знайдеш ти завжди і всюди,
Книга заважати нам не буде.
Оминуть нас будь-які проблеми,
Якщо книга буде у портфелі. (2 р)

Книгу ми ніколи не забудем,
Світло й радість книга дарить людям!
Не страшні нам невідомі далі -
Книга нагородить нас знаннями. (2 р)

Наша гра добігає кінця і я запрошую вас взяти участь у останньому, **шостому**, конкурсі **«Чарівна скринька»**. (Команда, яка набрала більшу кількість балів має право першою вибрати скриньку)

У скриньці захований предмет, який потрібно упізнати за допомогою п'яти підказок (оцінюється відповідь: вгадали після першої підказки – 5 б., після другої – 4 б. і т.д.)

Запитання для першої команди (У скриньці – КНИГА)

1. Для того, щоб виготовити цю річ, потрібно: лопата, сокира, ручка, комп'ютер, фарби, папір. (5 б.)
2. Колись ця річ була каменем, глиною, травою, вівцею.(4 б.)
3. Те, що лежить у скриньці має дуже багато спільного з деревом.(3б.)
4. Дехто каже, що не любить спілкуватися з цією річчю, але все одно кожен день звертається до неї.(2 б.)
5. Мовчить, а сто дурнів навчить. (1 б.)

Запитання для другої команди (У скриньці - НЕТБУК)

1. Предмет, що лежить у скриньці можна вважати, так як і книгу, одним із чудес світу, створених людським розумом. Навіть у його назві є слово - книга (5 б.)

2. Цей предмет так щільно увійшов у життя людей, що дехто навіть не уявляє свого життя без нього. (4 б.)
3. Ним можна користуватися лише 1,5-2 години на добу. Іноді, батьки карають вас, не дозволяючи користуватися ним зовсім. (3 б.)
4. Ця річ декому заміняє книги, телевізор, театр і, навіть, ігри на свіжому повітрі. (2 б.)
5. Те, що знаходиться у скриньці, допомагає у навчанні, дає можливість спілкуватися з друзями по всьому світу у режимі on-line. (1 б.)

Бібліотекар. Ось і закінчився наш урок-вікторина. Давайте подивимось на результати змагання. *(Підбиваються підсумки, нагороджуються переможці).*

Діти! Ми ще не раз зустрінемось із вами, але я хочу ще раз повторити – дружить з книгою, читайте книги! Хай не буде у вас жодного дня, щоб ви не прочитали хоча б однієї сторінки з нової книги.

Бібліотечний урок-вікторина для учнів 5-х класів.

Здоровим бути - круто!

(За сторінками підручників «Основи здоров'я», «Зарубіжна література», «Українська література», «Природознавство»)

Мета. Формування в учнів навичок здорового способу життя; уміння переборювати труднощі, знаходити вихід з конфлікту і не наражатися на небезпеку для здоров'я; розширювати читацький світогляд, уявлення учнів про значення художньої книги, підручників, які вчать мистецтву бути здоровим.

Обладнання.

- Виставка довідкової літератури, підручників «*З книгою подружись – здоров'я здобудеш!*»
- Вислови: «*Здорова людина – добра і справедлива*»
«*Не той пропав, що в біду попав, а той, хто духом занепав*»
- Плакат «*Дерево здоров'я*», «*Кросворд здоров'я*»

Хід заходу

Бібліотекар. Добрий день, дорогі друзі! Сьогодні ми з вами проведемо не простий бібліотечний урок, а урок-вікторину, присвячену здоровому способу життя.

Перед вами книжкова виставка з уже знайомими для вас книжками – це підручники «Основи здоров'я», «Природознавство», «Українська література» та «Зарубіжна література» для 5 класу. Ці дуже потрібні книги були поруч з вами і навчали, як бути здоровими, розповідали казки і оповідання про різні випадки з життя своїх героїв. Сьогодні ми перевіримо, чи уважно ви вивчали ці книги, чи багато ви дізналися з них?

А допоможе нам у цьому цікава конкурсна програма «**Здоровим бути - круто!**», у якій я пропоную вам прийняти участь. Для цього ми створимо дві команди з учнів 5-х класів («Доктор Хаус», «Інтерни»).

Команди займають свої місця за ігровими столами.

I конкурс. «Лото-здоров'я»

(У чарівному мішечку знаходяться кульки з номерами. Кожен гравець команди по черзі виймає кульку з номером. Кожному

номеру відповідає питання, на яке гравець повинен дати відповідь. Кожна правильна відповідь – 1 бал)

Запитання для першої команди

1. Вибери з переліку продуктів тільки ті, які можуть нашкодити здоров'ю: сметана, яблука, *пиво*, огірки, *пенсі-кола*, хліб, молоко, *чипси*.
2. Який телефонний номер потрібно набрати у разі виникнення пожежі? (*101*)
3. Як називаються коливання земної поверхні, що виникають унаслідок підземних поштовхів величезної сили? (*Землетрус*)
4. Що треба робити, щоб не хворіти, легше і швидше переносити зміни погоди? (*Загартовуватися*).
5. Кого називають «пасивним курцем»? (*Людину, яка вдихає тютюновий дим, але сама не курить*).

Запитання для другої команди

1. Вибери із переліку людських звичок ті, які корисні для здоров'я: загартовування, *куріння*, чищення зубів, *гризти нігті*, ввічливість, *говорити неправду*.
2. Куди потрібно звертатись і який телефонний номер потрібно набирати, у разі виявлення крадіжки? (*У міліцію, 102*)
3. Як називають розлиття річки при розтаванні снігу, льоду або від тривалих дощів і злив? (*Повінь*)
4. Яка невиліковна хвороба передається тільки через кров, спричиняється вірусом імунодефіциту, який ослаблює організм? (*СНІД*)
5. Яке приміщення у будинку є найнебезпечнішим? Чому? (*Кухня, адже в ній містяться різні електроприлади, газова плита*)

II конкурс. Розгадай кросворд

Бібліотекар. Діти, ви любите відгадувати загадки? (*Так*).

Це дуже добре, бо у наступному конкурсі вам потрібно відгадати загадки і розгадати кросворд. Перед вами, на дошці два кросворди (*для кожної команди*).

Члени команди по черзі виходять до дошки, слухають питання, дають відповідь і записують її у клітинки кросворду. (Максимальна кількість балів - 5)

Питання до кросворду

2			1				
3							
4							
	5						
	6						

1. **Відгадайте слово-підказку.** До кого ми звертаємося, якщо захворіли? (*Лікар*)
2. Два скельця, три дужки – на ніс і на вушка. (*Окуляри*)
3. Куди ступиш - всюди маєш, хоч не бачиш – споживаєш. (*Повітря*)
4. Сидить панна на дворі, а коса її на дворі. (*Морква*)
5. Ходять туди діти часто
6. Споживати їжу вчасно.
7. Це не клас і не вбиральня.
8. Смачно пахне у (*Їдальні*)
9. Дерев'яні хлопці у малій коробці
10. Полягали спати. Не треба чіпати!
11. Бо вони, як граються, то вогнем займаються. (*Сірники*)

Питання до кросворду

	2			1					
3									
	4								
		5							

1. **Відгадайте слово-підказку.** Чим треба займатися, щоб стати сильним, здоровим, витривалим, мати гарну статуру? (*Спорт*)
2. Нерозлийвода із братом – виступаємо у двох.
Я йому підсвічу сцену, він співає: «Ух» та «Ох»! (*Блискавка*)
3. Ухоплю його за роги, розжену колеса-ноги,
Ріжки знизу покручу й по дорозі полечу. (*Велосипед*)
4. Лісом він котився з ревом, їв траву, кущі, дерева.
А коли напивсь води – стих і згаснув назавжди. (*Вогонь*)
5. Я біла і тендітна, зелені маю коси.
І навесні п'ють люди мої цілющі сльози. (*Береза*)
6. Всім перехожим я моргаю, щоб пильно глянули на мене.
Очей же я аж троє маю: червоне, жовте і зелене. (*Світлофор*)

Музична пауза.

Пісня про здорове харчування (на мотив пісні «Улыбка»)

Є корисні страви і смачні:

Борщ і каша, груші, сливи, спіла диня.

А шкідливим - дружно скажем: «Ні!»

Не приносять вони користі людині.

Приспів:

Про здоров'я треба дбати,

Вітаміни споживати,

Огірочки, апельсини і морквину.

І тоді, повір, умить

Перестанеш ти хворіть.

Пам'ятай це мудре правило, дитино.

Не купуй нізащо на обід

Різні чіпси, шоколадки і мівіну.

Їх вживать багато нам не слід,

Не приносять вони користі людині.

Приспів:

Про здоров'я треба дбати,

Вітаміни споживати,

Огірочки, апельсини і морквину.

І тоді, повір, умить

Перестанеш ти хворіть.
Пам'ятай це мудре правило, дитино.

II конкурс. «Книгу прочитаєш – про здоров'я все пізнаєш»
(Питання для всієї команди. Правильна відповідь – 1 бал)

Запитання для першої команди

1. Назвіть ім'я книжкового героя, який мав декілька шкідливих звичок, завдяки яким став відомим на весь світ, тому що розказував всілякі небилиці так натхненно і переконано, що й сам зрештою починав у них вірити. Назвіть книжку. (Мюнхгаузен, «Пригоди барона Мюнхгаузена»)
2. Героїню якої казки, не зважаючи на мороз і заметіль, зла мачуха та її дочка відправили до зимового лісу за квітами? Назвіть казку («Дванадцять місяців»)
3. Як називається книга, у якій записані священні тексти, визнані церквою як непорушний закон віри і життя? (Біблія)
4. Як звали маленького хлопчика, який зумів не лише вижити в диких джунглях, а й стати їхнім господарем, не втративши при цьому найкращих рис справжньої Людини. (Мауглі)
5. Яке природне явище описав у своєму вірші Т.Шевченко? (Буря)
Реве та стогне Дніпр широкий,
Сердитий вітер завива,
Додолю верби гне високі,
Горами хвилю підійма.

Запитання для другої команди

1. Назвіть головну героїню казки Ш. Перро у якій йдеться про дівчинку, яка не цуралася брудної роботи, була доброю і щирою й за це добра фея нагородила її поїздкою на бал, де вона загубила один з елементів одягу, який, у свою чергу, допоміг їй вийти заміж за принца. Назвіть казку. («Попелюшка»)

2. Назвіть ім'я українського і російського письменника, який чудово змалював казкову красу української ночі. (*Микола Гоголь*)
3. Який словник допоможе нам перевірити правильне написання слів «здоров'я», «загартовування», «безпека»? (*Орфографічний*)
4. Назвіть декілька шкідливих звичок Лиса Микити з казки Івана Франка «Фарбований лис». (*Хитрий, злодій, обманщик*)
5. У міфах стародавньої Греції згадується Гігія - богиня здоров'я. Від її імені походить слово, яким називається наука про здоров'я, його збереження та зміцнення. Назвіть його. (*Гігієна*)

III конкурс. «Прочитай приказку»

(Кожній команді пропонується прочитати приказку, у якій літери у словах переставлені місцями. Правильна відповідь – 5 балів)

1. реДоб рещи цесер не євабу колині дегор (*Добре щире серце не буває ніколи горде*).
2. реГо мудо тьжи, хто ямжитт не родожить (*Горе тому жить, хто життям не дорожить*).

Бібліотекар. Наше здорове життя неможливо уявити без блакитного неба, ясного сонця, зеленого лісу, чистого повітря, тобто, якщо сказати одними словом, без *природи*.

Презентація книжкової виставки.

I. Книги, які знають все...

Земля і океани. Ілюстрована дитяча енциклопедія / авт.-укл. Тегельман Г.С. – Х.: Веста, 2009. – 64с.: іл. – (Сер. «Все про все»).

Наука і космос. Ілюстрована дитяча енциклопедія / авт.-укл. Блоха Ю.В. – Х.: Веста, 2009. – 64с.: іл. – (Сер. «Все про все»).

Тваринний світ полярних зон. Ілюстрована енциклопедія / автор і упор. І.В.Гончаренко. – Х.: Промінь, 2005. – 64с.: іл.

Україна. Живий світ. Дитяча енциклопедія/О.Ф.Цеханська, Д.Г.Стрелков. –Х.: Вид-во «Ранок», 2008. – 128с.: іл.

II. З книгою подружиш – здоров'я здобудеш!

Антон Алатон. *[Фантастичні оповідки про дівчинку Майю]:* у 5 кн. – К.: Вид-во «Алатон», 1997. – (Сер. «Невидимий світ»).

Бібліотекар. Зверніть увагу на цю чудову виставку. Яке розмаїття *довідкової і художньої літератури* чекає на вас! Ці гарні й дуже корисні книги допоможуть вам у навчанні, розкажуть багато цікавого про природу, тварин, навколишній світ, навчать, як правильно жити у гармонії з природою і бути здоровими. А для того, щоб ближче познайомитися з цими книжками, вам треба просто прийти до бібліотеки і прочитати їх. І тоді ви станете не тільки гарними читачами, а ще й бібліотекознавцями.

А зараз я пропоную вам наступний IV конкурс!

Перед вами табличка зі словом «БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВО». Слово складне, але з нього можна утворити безліч нових слів, що ви і зробите протягом 3-х хвилин. За кожне утворене слово – 1 бал.

(Бібліотека, літо, коза, закон, знак, зона, озон, вокал, ікона, банкет, бант, батон, біб, вазон, бізон, білет, котлета, візок, тіло, балет, білка, бал, весна, сівба, атлет, лан, лев, лінза, ліс, літак, сік, сітка, нота, тека, скло, світ, світло...)

Музична пауза. Пісня про фізкультуру і спорт

(На мотив пісні «В траве сидел кузнечик»)

Із спортом ми дружили, зарядку всі робили.

І жили - не тужили, здоровими були

Приспів:

Повірте мені, повірте мені, жили і не тужили.

Повірте мені, повірте мені, здоровими були.

Ми в різні ігри грались, у озері купались,

В походи всі збирались і весело жили.

Приспів:

Повірте мені, повірте мені, в походи всі збирались.

Повірте мені, повірте мені, і весело жили.

Та якось Лінь підкралась, і щось із нами сталося,
Не бігалось, не гралось всі сонними були.

Приспів:

Повірте мені, повірте мені, не бігалось, не гралося.
Повірте мені, повірте мені, і сонними були.

Усі маленькі діти знов почали хворіти,
І ніде правди діти - ослабли враз усі.

Приспів:

Повірте мені, повірте мені, і ніде правди діти.
Повірте мені, повірте мені, ослабли враз усі.

Тоді ми зрозуміли, що помилку зробили,
Що нам потрібна сила й здоров'я повсякчас.

Приспів:

Повірте мені, повірте мені, що нам потрібна сила.
Повірте мені, повірте мені, й здоров'я повсякчас.

Бібліотекар.

Ми сьогодні добре грали
Про здоров'я все пізнали.
Про тварин і про природу,
Про гаразди і негоду.

Та залишилося нам
Висновок усьому дати.
І маленьке деревце
Одягти в зелені шати.

Бібліотекар. Поки наше журі підраховує загальну кількість балів, я хочу, щоб ви уважно подивилися на деревце і сказали, чого йому не вистачає? (*листочків*). А для того, щоб деревце зазеленіло, вам потрібно йому допомогти. Для цього у вас на столах лежать листочки, на яких написані корисні і шкідливі звички. Ваше завдання вибрати тільки корисні звички, які сприяють збереженню здоров'я і роблять наше життя гарним і щасливим. (*Листочки з правильними відповідями прикріплюються до дерева*).

Корисні звички (листочки). *Посміхатися друзям, бути чемним і вихованим, займатися фізкультурою, бути чесним і відкритим, загартовування, ігри на свіжому повітрі, правильне харчування, мити руки перед вживанням їжі, оберігати природу, дбати про рідних, знати свої права та обов'язки, чистити зуби, здобувати освіту, вивчати правила дорожнього руху, не чіпати бездомних собак і кішок, не відкривати двері незнайомим.*

Шкідливі звички (листочки). *Куріння, алкоголізм, вживання наркотиків, неповага до старших, битися з товаришами, гризти нігті, гратися з електроприладами, ходити по льоду, бути злим і роздратованим, гратися з сірниками, ходити по залізничним коліям, купатися у заборонених місцях, бути жадібним і заздрисним, перебігати дорогу під час руху авто.*

Підраховується кількість балів і визначається переможець

Бібліотекар. Діти, ось і добігає кінця наша зустріч. Я гадаю, що конкурсні завдання для вас не були важкими, тому ви з ними дуже добре справилися.

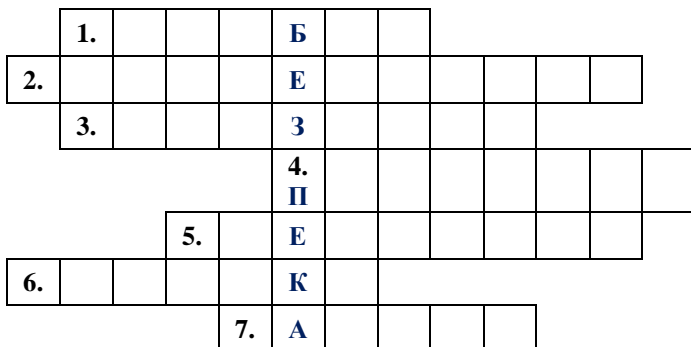
У цій грі переможців і переможених немає, тому що кожен, хто дбає про своє здоров'я і про здоров'я інших, оберігає природу і знає, як зберегти наш світ від зла і ненависті, той завжди є і буде переможцем.

До нових зустрічей!

Кросворд «Безпека»

Поміркуй. Відгадай. Про БЕЗПЕКУ пам'ятай!

Запитання до кросворду

1. Треба вилізти на стіну?
Допоможе вам

2. Наш вогонь швиденько згасне,
Якщо поруч

3. Пожежний поїзд нам зустрівся.
Працює він на

4. Якщо навкруг і пил, і газ,
Вам допоможе

5. Сонце сідає і темно стає.
Та в кожній домівці €

6. У картонній, у коробці Проживають тонкі хлопці.
Роздають усім вогні Дерев'яні

7. Мчить і везе всю пожежну дружину
Гарна червона

Твій друг – книга

Мета: прищеплювати дітям любов до книги, уміння вдумливо читати і розуміти прочитане; розвивати пам'ять та логічне мислення.

Хід уроку

Бібліотекар: Є вираз: "Скажи мені, з ким ти дружиш, і я скажу тобі, хто ти." З таким же правом можна сказати: "Скажи мені, що ти читаєш, і я скажу тобі, хто ти".

Людина, яка любить і вміє читати, - щаслива людина, адже біля неї завжди багато розумних, добрих і вірних друзів. Друзі ці – книги.

Книги зустрічають нас у ранньому дитинстві і ведуть нас усе життя. Вони змушують нас працювати, постійно вдосконалюватись, щоб ми могли стати справжніми людьми – розумними й добрими.

Величезний світ – принадний і розмаїтий – зазирає до нас у кімнату зі сторінок улюблених книг.

Сьогодні ми з вами проведемо не звичайний урок, а урок-вікторину, з якої дізнаємося, чи гарно ви умієте читати і запам'ятовувати прочитане. Для цього ми поділимо клас на три команди і дамо всім командам назви. Оберемо журі.

Увага! Розпочинаємо конкурс.

Перший конкурс (Загадки)- 1б

Запитання для першої команди

1. А відгадайте-но: що я таке?

Всі хочуть, як народиться дитина,
щоб я було красиве і дзвінке,
бо носить все життя мене людина. / *Ім'я* /

2. З однієї ми родини від Андрія до Ярини.

Як по одному, самі, ми буваємо німі,
хоч і маєм різні назви, добре знаєте всіх нас ви.

Певним станемо рядком – заговоримо ладком.

Ми писемності основа. А без нас ніхто ні слова! // *Літери
абетки* /

3. У нім три – літери, та ба – іде на ньому молотьба.

А прочитай з кінця – і вмить
почне тобі мишей ловить. / *Тік і кіт* /

Запитання для другої команди

1. Він після речення, цитати вмовстився, схожий на гачок. Всіх нас примушує питати, а сам ні пари з вуст – мовчок. */Знак питання/*
2. Завжди можу стати в пригоді, моїх вам порад не злічить. І кажуть про мене в народі: “Мовчить, а сто дурнів навчить”. */Книга/*
3. Коли твір якийсь готую, різні речення пишу, щось, буває, я цитую, мову вводячи чужу. Але, любий мій читачу, як для вас її позначу? Тут уже не допоможуть ані коми, ні крапки, у пригоді стати можуть – здогадалися ви? */Ліпки/*

Запитання для третьої команди

1. Кругла куля не проста, голуба, велика: без будинків там міста, без води там ріки; без людей і без землі і шляхи і гори, і моря, і взагалі всі земні простори */Глобус/*
2. Як станеш на просторі ти, скажи, що це за диво: і видно край, але дійти до нього неможливо. */Обрії/*
3. В землю закидалося, під сонцем гойдалося, в печі гартувалося, запашним виймалося, нам з вами дісталося. */Хліб/*

Другий конкурс (З якого твору уривок?) - 2б

Запитання для першої команди

1. У степу, в траві пахучій,
Коник, вдатний молодець, -
І веселий, і співучий,
І проворний стрибунець... */Глібов. “Коник-стрибунець” /*
2. Жил старик со своєю старухой
У самого Синього моря...
Они жили в ветхой землянке
Ровно тридцать лет и три года... */Пушкин. «Сказка о рыбаке и рыбке»/*
3. Молюся Богу... і не знаю,
Чого маленькому мені
Тоді так приязно молилось,
Чого так весело було? */Шевченко. “Мені тринадцятий минало”/*

Запитання для другої команди

1. Колись-то Лебідь, Рак та Щука
Приставить хуру узялись.
От троє разом запряглись... /Глібов. "Лебідь, Рак та Щука"/
2. Свет мой, зеркальце, скажи,
Да всю правду доложи:
«Я ль на свете всех милее, всех румяней и белее?...»
/Пушкин. «Сказка о мертвой царевне и семи богатырях»/ -
3. "Вибачай, любонько, - каже, випорожнивши глечика, -
чим хата багата, тим і рада, а більше на цей раз нічого
немає..." /І.Франко, "Лисичка та журавель"/

Запитання для третьої команди

1. Улітку, саме серед дня,
Пустуючи, дурне ягня
Само забилося до річки –
Напитися водички... /Глібов. "Вовк та ягня /
2. «Три дівичи под окном
пряли поздно вечерком...
«Кабы я была царица, - третья молвила девица,
- я б для батюшки-царя
родила богатыря». /Пушкин
«Сказка о царе Салтане»./
3. "Не впізнає він себе та й годі.
Якийсь дивний і страшний
звір, синій-синій, з препоганим
запахом, покритим не то
лускою, не то їжовими
колючками, а хвіст у нього –
не хвіст, а щось таке величезне і
важке, мов довбня" /І.Франко
"Фарбований лис"/ - 2б

Третій конкурс (Що ми знаємо про книгу?) - 1б

Завдання для першої команди

1. В школі ти школяр, школярка, а хто ти в бібліотеці?
(Читач, читачка)
2. Як називають забудькуватих читачів? (Боржник)
3. З чого починається книга? (З обкладинки)

Завдання для другої команди

1. Де починається життя книги? (В лісі)
2. Що допомагає швидко знайти в книжці потрібний вірш,
оповідання, казку? (Зміст)

3. Як називається переписана від руки книга? (*Рукопис*)

Завдання для третьої команди

1. На чому у бібліотеці розставлені книжки? (*На стелажах*)
2. Чого боїться книга? (*Дощу, снігу, брудних рук*)
3. Куди приносить письменник рукописи? (*У видавництво*)

Бібліотекар. Зараз наше шановне журі підрахує набрані вами бали і визначить переможця. Поки журі працює, ми з вами поговоримо:

- які ж книги любите читати ви?
- чи є у вас улюблений книжковий герой?
- чи вдумливо ви читаєте і чи зможете переказати прочитане своєму товаришеві?
- чим для вас є книга?

(*Діти висловлюють свої думки*).

Бібліотекар. Ось і підійшов до кінця наш бібліотечний урок-вікторина. Я думаю, що вам було цікаво на ньому. Що нового ви для себе відкрили, чим зацікавились? (*Діти відповідають*)

Читайте, читайте й читайте!

Привчайтесь читати повільно, все вбираючи в себе, обдумуючи, уявляючи себе самого в гущі тих подій і обставин, що ними сповнена книга, стаючи немовби безпосередньо їхнім свідком і навіть учасником. Лише тоді перед вами відкриється створений письменником великий чарівний світ.

Вчіться у героїв книжок любити свою рідну землю – її лани й ліси, її міста і села, небо і річки, її мову і мистецтво.

Читайте! Хай не буде у вас жодного дня, щоб ви не прочитали хоча б однієї сторінки з нової книги.

Моя країна – незалежна Україна!

Мета. Прищепити учням почуття патріотизму, любові до своєї Батьківщини, гордості за рідну землю.

Обладнання. Електронні вікторини «Знай, вивчай свій рідний край», «Гордість України»; віртуальний книжковий огляд «Моя країна – незалежна Україна»; виставка довідкової літератури, підручників; музичне оформлення; вислів: «*Ми любимо всі свою рідну країну й звемо її гордо – моя Україна!*»; виставка дитячих малюнків; грамоти, закладини.

Бібліотекар. Діти, ви – творці майбутнього України, яке починається вже сьогодні. Тому думайте про те, яку сторінку ви самі впишете у велику історію країни. А для цього ще треба дуже багато вчитися, здобувати освіту.

А закріпити набуті знання з історії, мови, літератури допоможе вікторина «Моя країна – незалежна Україна». Для цього ми створимо дві команди з учнів 6-х класів (“А” і “Б”)

Прощу команди зайняти свої місця за ігровими столами.

Бібліотекар. Жити в Україні – це означає знати її історію, пам’ятати своїх героїчних предків, які здобували незалежність нашої держави. Недарма в народі існує мудрий вислів: “Людина, яка не знає історії своєї Батьківщини, не має майбутнього”.

I конкурс. Історичний

Питання для I команди

1. Яке місто називали матір’ю міст руських? (*Київ*).
2. Коли ми святкуємо День незалежності? (*24 серпня*).
3. Назвіть імена трьох братів, засновників міста Київ (*Кий, Щек, Хорив*).
4. Назвіть головну річку України (*Дніпро*).
5. Назвіть національні символи України (*Герб, Прапор, Гімн*).

Питання для II команди

1. У якому році була прийнята Конституція України? (*28 червня 1996 р.*)
2. Що означає слово «козак»? (*Вільний чоловік*).

3. Назвіть ім'я першого президента незалежної України (Леонід Кравчук).
4. Назвіть найвидатнішого гетьмана України (Богдан Хмельницький).
5. Назвіть перші рядки Гімну України («Ще не вмерла України і слава, і воля»).

Пісня «Без верби і калини»,

сл. С.Талиманчук, муз. В.Колісніченка

Хто свій рід забуде, рідних маму й тата,
Той хай не вертає до своєї хати.

Приспів:

Пам'ятаю, мамо, твоє тихе слово,
Що воно учило добру та любові.

«У вербі, дитино, сонце прокидається,
На гілках калини діти колихаються».

Опустила віти червона калина,
Тихо шепче з вітром верба й тополяна.

А до мене знову мамин голос лине:
«Без верби й калини нема України».

Бібліотекар. Яке різноманіття художніх творів оточує нас. Це казки і оповідання, вірші та байки. Вони добрі і повчальні, знайомлять нас зі своїми героями та вчать, як жити у гармонії з природою та любити свій рідний край.

II конкурс. Літературний

Питання для I команди

1. До якого календарного циклу відноситься пісня:
«Щедрик, щедрик, щедрівочка,
Прилетіла ластівочка...» (*Зимового*).
2. Хто автор вірша:
«Тече вода в синє море, та не витікає;
Шука козак свою долю, а долі немає» (*Т.Шевченко*).
3. Володимир Винниченко про свого літературного героя сказав так: «Наче біс який сидів у хлопцеві!.. Спокій був його ворогом...». Назвіть його. (*Федько-халамидник*).
4. Назвіть справжнє ім'я Лесі Українки (*Лариса Петрівна Косач*).

5. Народився на Кіровоградщині, автор повісті «Звук павутинки» (*Віктор Близнець*).

Питання для II команди

1. У творі якого сучасного українського письменника розповідається про Карафольку, Яву, Контрибуцію, Гаменготепа, тореадорів? (*Всеволод Нестайко «Тореадори з Васюківки»*).
2. Яку річку Олександр Довженко назвав «зачарованою»? (*Десну*).
3. Які твори писали Григорій Сковорода, Петро Гулак-Артемівський, Євген Гребінка, Леонід Глібов? (*Байки*).
4. Назвіть ім'я українського гумориста і сатирика, якому належать ці рядки:
«В темну нічку-петрівочку сон мені приснився,
Що славетний Тарас Бульба в Києві з'явився.
Іде козак Хрещатиком, іде бадьориться.
Яка ж тепер, - каже, - гарна та пишна столиця!»
(*П.Глазовий*).
5. Як звали батька Тараса Шевченка? (*Григорій*).

Бібліотекар. У кожного народу, кожної країни є свої звичаї та традиції. Є вони і в українців. Їх треба знати і поважати, адже це наша історія, наша самобутня душа і культурна спадщина.

III конкурс. Традиції та звичаї

Питання для I команди

1. Який м'ясний продукт називають українським «наркотиком»? (*Сало*).
2. Варені вироби з тіста, можуть бути начинені капустою, вишнями, картоплею, вишкварками (*Вареники*).
3. Традиційна українська перша страва, а її поїдання супроводжується справжнім культом (*Борщ*).
4. Який глиняний посуд одягали на голову чоловіка-українця, щоб стрижка була рівною і красивою? (*Макітра*).
5. Назвіть дерева-символи України (*Дуб, тополя, верба*).

Питання для II команди

1. Який виріб із борошна українці вважають найбільшою святинею? (*Хліб*).
2. Яку рибу козаки носили на голові? (*Оселедець*).
3. Який кущ українці вважають своїм символом? (*Калина*).
4. Національна барва українців (Жовто-блакитна).
5. Як називається мистецтво розмальовувати яйця? (*Писанкарство*).

Бібліотекар. Кожен народ має свою літературу, свою рідну мову. Для нас – це українська мова - мова наших предків, мова кохання, музики, мова єднання.

IV конкурс. Знавці української мови

Перед вами кросворд. Завдання для нього дані російською мовою, а ви повинні перекласти їх та записати українською. Гадаю будуть підказкою і вже вписані перші літери.

*(Поки учні працюють над завданням, виконується пісня
Н.Бучинської «Мова єднання»)*

Сине небо над горою, найчарівніше з усіх,
Ти під ним відчуєш волю і дитячий спогад слів.
Як побачиш сине море, степ безкрайній в далині,
Закохаєшся в дівочість української землі.

Приспів:

Краща мова єднання - це українська -
Нам Україну народила.
Краща мова кохання - це українська -
Сила небес їй дала крила.

Ми талантами своїми і красою вразим всіх.
Бог нам дав єдине щастя, а у злі нам жити гріх.
Не цураймося ніколи усім серцем полюбить,
Бо життя безкрайне поле, все життя безкрайня мить.

Завдання для I команди

1	Л	А					
2	Л	А					
3	Л	А					
4	Л	А					
5	Л	А					

1. Скам'я
2. Баня
3. Лакомство
4. Водяная лилия
5. Ласковий

Завдання для II команди

1	К	У					
2	К	У					
3	К	У					
4	К	У					
5	К	У					

1. Угол
2. Шар
3. Цьпленок
4. Кудри
5. Пулемет

Підбиваються підсумки 4-х конкурсів.

V конкурс. Тема на вибір

Команда, яка набрала за результатами 4-х конкурсів більшу кількість балів, має право першою вибрати тему (*слайди*).

I тема. «Знай, вивчай свій рідний край»

1. Які корисні копалини добувають на території Добровеличківського району? (**А. Граніт**; В. Вугілля; С. Золото; D. Залізна руда)
2. Назва цієї річки, у перекладі з фракійської, означає «швидкий, «пруdkий», «стрімкий» (А. Інгул; В. Чорний Ташлик; **С. Ятрань**; D. Синюха)
3. Які ґрунти переважають на Кіровоградщині? (А. Глинисті; **В. Чорнозем**; С. Піщані; D. Болотні ґрунти)
4. Як називалось м. Кіровоград у минулому? (А. Єлизаветинск; В. Єкатеринославль; С. Єкатеринбург; **D. Єлисаветград**)
5. На території якого району знаходиться географічний центр України? (А. Компаніївського; В. Новоархангельського; **С. Добровеличківського**; D. Олександрійського)

II тема. «Гордість України»

1. Українська співачка, переможець конкурсу «Євробачення», 2004 рік. (А. **Руслана**; В. Ані Лорак; С. Світлана Лобода; D. Алла Пугачова)
2. Перший космонавт незалежної України (А. Георгій Береговий; **В. Леонід Каденюк**; С. Сергій Корольов; D. Юрій Гагарін)
3. Ім'я український футболіста, який має таке ж прізвище, що й великий поет, автор «Кобзаря». (А. Богдан; В. Степан; **С. Андрій**; D. Василь)
4. Танцювальний проект, що не має аналогів у світі, у якому приймає участь велика кількість учасників-танцюристів (А. Брейк-данс; **В. Майдан's**; С. Танцюють всі; D. Танці з зірками)
5. Брати-велетні, «сталеві кулаки» яких прославили Україну на весь світ (А. Брати Борисенко; В. Брати Акробати; **С. Брати Кличко**; D. Брати Пономаренко)

Підбиваються підсумки вікторини, нагороджується команда-переможець, учасникам вікторини на згадку бібліотекар роздає книжкові закладки.

Бібліотекар. Наша зустріч добігає кінця. Сьогодні ми здійснили уявну подорож по рідній Україні. Згадали її славне історичне минуле, поринули у світ літературних героїв, милувалися народними звичаями та традиціями, вслуховувалися у співучу мову і мелодійну пісню.

Діти, у спадок вам дісталися безцінні духовні скарби. І ваш обов'язок зберегти їх і примножити, щоб донести крізь час і простір до майбутніх поколінь. А допоможуть вам у цьому книги, які є у шкільній бібліотеці.

(Віртуальний книжковий огляд «Моя країна – незалежна Україна»)

***Пам'ятайте, майбутнє України у ваших руках
і тільки від вас залежить, яким воно буде!***

Найдорожче у світі слово

Бібліотекар. Вітаємо вас, любі друзі! Ми вітаємо вас із наступаючим святом – Всесвітнім Днем Матері! Це свято схоже на ніжну травневу квітку, від якої не хочеться відводити очей. Воно прибилося до нас із забуття, переживши нещадні заборони й повертає нас душею до давніх традицій, щоб ми вміли проносити крізь усе життя шану до матері. А слово це для кожного українця символізує священну трійцю – рідну матір, матір – Україну, Матір – Богиню.

1 уч. Хто і в радості і в горі завжди поруч з нами?

2 уч. Це, звичайно, перша ненька – наша рідна мама!

1 уч. Хто для щирих українців на землі єдина?

2 уч. Це, звичайно, друга ненька – наша Україна!

1 уч. Хто живе у кожному серці та у кожній хаті?

2 уч. Це, звичайно, третя ненька – наша Божа Матір!

1 уч. Тож од віку і до віку присягнемо свято

Тобі, Мамо! Україні! Тобі, Божа Мати!

Бібліотекар. А хто може сказати, коли якого дня ми відзначаємо це свято? (*Після відповіді Ведуча підводить учнів до “спільного знаменника”*).

День Матері ми щороку відзначаємо у другу неділю травня. Запам’ятайте це, хто досі не знав.

Наш народ шанував матір з прадавніх часів. Але свято Матері з’явилося не в нас, а в далекій Америці. Започаткований День Матері був так. Молода американка Анна Джевірс втратила найдорожчу в світі людину – свою матусю.

Сирота прийшла до думки, що у всіх людей на земній кулі мусить бути хоча б один – однісінький день на рік, коли б вони всі разом вшановували і матір-неньку, і матір-землю, і матір Божу.

Так у 1908 році у Філадельфії вперше відсвяткували нове свято – День Матері. Невдовзі воно поширилося в десятках країн світу.

А в Україні його відзначають з 1929 року. Ми чекаємо травня, щоб віддати поклін матері – Берегині національних і людських ідеалів.

Бібліотекар. Сьогодні ми хочемо запропонувати дівчаткам 6-х класів прийняти участь у “**Конкурсі юних Берегинь**”. І хто ж як не вони, майбутні берегині, будуть сьогодні демонструвати свою майстерність.

У конкурсі беруть участь дві команди: “**Україночка**” і “**Берегиня**”. Наші дівчатка дуже хвилюються, тож буде прохання підтримувати їх виступи своїми посмішками та оплесками.

Бібліотекар. Перш ніж розпочати конкурс, давайте з’ясуємо значення слова “**берегиня**”.

За словником давньоукраїнської міфології С.Плачинди, Берегиня – найстародавніша богиня добра і захисту людини від усякого зла. З часом Берегиня стає “хатньою” богинею, захищаючи оселю, всю родину, малих дітей від хвороб, смерті.

Зображали берегиню на білих рушниках, що вивішувались над вікнами і дверима, і мали захищати домівку від чорних сил. Традиційне зображення Берегині – символічна постать жінки із застережливо піднятими руками.

Ось ми і з’ясували значення слова “берегиня”. Тепер настав час познайомитися

нашими юними Берегинями, що беруть участь у сьогоднішньому конкурсі.

Бібліотекар. Зараз відбудеться презентація команд. Команди представляють свої візитні картки.

До слова просимо “Україночку”.

- 1 дів.** Знаю, бо казала мені моя ненька,
Що я українка, щоправда, маленька.
І що з давніх-давен, бабуся казала,
Жінка – українка на висоту стала.
- 2 дів.** Стала вона гордо в культурі, в освіті,
А ще в політично-військовому світі.
Знають всі на світі Ярославну вільну,
Ольгу незрівнянну, Анну самостійну.

- 3 дів.** Знаю, бо казала мені моя ненька,
Що я – українка весела, легенька.
Що люблю поля я, високі гори,
Ще й шум морського прибою,
Всього року пори.
- 4 дів.** Ще люблю я пісню веселу, барвисту
І танок завзятий, швидкий та всім радий.
Ще в'яжу я, шию, ліплю, вирізаю,
Бо я – українка, таку вдачу маю.
- 5 дів.** А ще я гарненька, швидка й чепурненька.
Пиріжків вам напечу і борщиком пригощу.
То ж болійте за нас, пригостимо й вас!

До слова просимо **“Берегиню”**

- 1 дів.** Богиня захисту й добра,
Людину бережу від зла,
Оселю рідну захищаю –
До того хист великий маю.
- 2 дів.** Мене, любиму Берегиню,
Вшановує уся родина.
Поглянь, я в кожному віконці
Сіяю у проміннях сонця.
- 3 дів.** Мене, чудову Берегиню
Втілили в дерево, мідь, глину.
Чудовий образ мій носили
Завжди, й ніколи не губили.
- 4 дів.** Стою я, Берегиня-мати,
Стою я, Берегиня-стать.
Стою з піднятими руками:
Побережись, я – іпостась!
- 5 дів.** Я – амазонка, матір роду,
Я бережу вас, козаки!
Даю сміливість, силу, волю,
В усіх нещастях збережу.

Бібліотекар. Презентація відбулася, дозвольте тепер представити тих людей, які будуть оцінювати цей конкурс. (Оголошується склад журі).

Бібліотекар. Жодне свято не обходиться без квітів. Найкращі квіти ми завжди даруємо своїм мамам, бабусям. А які б весняні квіти подарували б ви своїм рідненьким? За одну хвилину вам потрібно назвати їх якнайбільше. *(Проліски, підсніжники, кульбаба, конвалії, мати-й-мачуха, сон-трава, дзвіночки, ряс, горицвіт, тюльпани, нарцис, барвінок, гіацинт...)*.

Бібліотекар. Добре, молодці! А ми продовжуємо далі нашу розмову про квіти. Я пропоную командам відгадати кросворд, який називається “Барвистий букет”.

(Дівчинка вивішує на дошці кросворд і читає віри).

Навесні, а може влітку, ти знайдеш барвисту квітку,

Що в зимових снах була і, нарешті, розцвіла.

Подивись, яка вона – чи весела, чи сумна?

Пелюстки не обривай, назви інших квітів взнай!

Бібліотекар. А допоможе вам відгадати кросворд квітка, яку приховав акровірш.

Блакитні квітки, як джерельця,

А кожна по п’ять пелюсток.

Розлогі хрещаті стебельця

Відразу з кількох гілочок.

І взимку він теж зеленіє

Народ його любить завжди.

От хто ж відгадати зуміє?

Ключ загадки скраю знайди. *(Барвінок) – ключове слово.*

(Командам по черзі задаються питання. Правильні відповіді заносять в кросворд).

Запитання командам:

1. Однорічна декоративна рослина з духмяними квітками жовтого з чорним кольору, яку дуже люблять висівати в Україні. *(Чорнобривці).*

2. Всі пам’ятають мультик про козаків. Так яку весняну квітку вони привезли в Україну з Голландії? *(Тюльпан).*

3. Яку весняну квітку було названо на честь вродливого юнака з Грецької міфології? *(Нарцис).*

4. Із зеленої сорочки, що зіткнув зелений гай,
Білі дивляться дзвіночки. Як зовуть їх – відгадай? (*Конвалія*).
5. Я перша зацвітаю синім цвітом серед гаю.
Відгадайте, що за квітка, бо мене не стане влітку. (*Пролісок*).
6. Декоративна рослина з пахучими квітами та колючими
гілками. Її ще називають “Королевою квітів”. (*Троянда*).
7. На стрункій високій ніжці, у косинці – білосніжці
Стрів я квітку навесні.
Ясним оком жовтуватим усміхалася мені... (*Ромашка*).
8. Російською мовою цю рослину називають “сирень”, а
українською...(*Бузок*).

Бібліотекар. Ось який гарний букет у нас одержався. Нехай він стане подарунком вашим мамам та бабусям. Та не тільки квіти можна подарувати. Гріють душу лагідні і теплі слова, з якими звертаємося до своїх рідненьких. Які красиві звертання!... Між іншим, у багатьох мовах народів світу найдорожче слово “мама”, як і в нашій рідній, українській, починається такою літерою “М”, та й звучить схоже на наше! Послухайте...

От, скажімо, у болгарській і сербській воно звучить так: “м а й к а”.

А в румунській та суахілі, одній із мов африканських народів, - точнісінько як наше та російське – “м а м а”!

Греки кажуть “м і т і р”.

Норвежці – “м о р”.

Шведи й датчани – “м е д е р”.

Іспанці та італійці – “м а д р е”.

Англійці – “м а з е р”.

А німці – “м у т е р”.

Ось бачите, слово “мама” – найдорожче для всіх народів світу! Про це свідчить навіть його вимова у багатьох мовах.

А ми продовжуємо наші змагання!

Бібліотекар. Мама, матуся. Скільки спогадів і тепла таїть це магічне слово, бо називає людину, яка завжди до нас найближча, найдобріша, найкраща, наймиліша.

Наступний конкурс для наших берегинь не складний: необхідно написати якнайбільше лагідних слів, утворених від слів “мама”, “баба”.

(Мама, матуся, мамуся, матінка, матусенька, мамочка, мамусенька, мамця, ненька, неня, ненечка...)

(Баба, бабуся, бабулечка, бабця, бабуня, бабулька, бабусенька, бабуля...).

Бібліотека. Молодці, гарні слова. І справді, все, що є у цьому світі доброго, красивого, світлого, лагідного, чистого – починається зі слова “мама”.

Наше свято продовжується, а яке ж свято без пісні. То ж наступний конкурс буде пісенний. І співати дівчатка будуть, звичайно, про маму. *(Конкурс пісні).*

Бібліотекар. Оскільки ми з вами звернулися до фольклору, тобто – до народної творчості, то пропоную продовжити цю розмову. Переконана, що всі ви розумієте: краще та мудріше за народ ніхто й ніколи ще не казав, у тому числі – і про матір. От і пригадаймо разом прислів'я та приказки, які склав наш народ про найдорожчу для кожного в світі людину. *(Учасники команд по черзі називають приказки та прислів'я. Яка з команд назве більше та й перемогла).*

Бібліотекар. Я помітила, що всім подобаються конкурси. Тому пропоную ще один, який називається “Святкове лото”. *(Скласти за одну хвилину з двох частин прислів'я).*

1. Матері ні купити, *ні заслужити.*
2. На сонці тепло, *а біля матері добре.*
3. Дитина плаче, *а матері боляче.*
4. У дитини болить пальчик, *а в матері серце.*
5. У кого є ненька, в того *і голівонька гладенька.*

Бібліотекар. Кожна дівчинка в майбутньому стане мамою – берегинею своєї сім'ї. Але ж як не просто бути мамою. Адже ми впевнені, що мама – це та людина, яка все-все на світі вміє. І шити, і прати, і казки розповідати, а ще готувати найсмачніші страви. Я впевнена, що наші юні господині допомагають своїй неньці готувати всілякі салати. Тож наступний конкурс називається “**Приготуй смачний салат**”. Перед вами назви овочів та приправ до салатів. За 1хв. ви повинні “приготувати” з них два салати. (*картопля, буряк, морква, цибуля, огірок, варені яйця, зелений горошок, кукурудза, крабові палички, майонез, олія*).

Бібліотекар. Ну що ж, ми вже бачимо, що ні ви, ні ваші рідні голодні не будуть. Але це ще не все. Кожна дівчина, жінка повинна гарно вдягатися, а для цього їй потрібно вміти шити, в’язати, моделювати, у крайньому разі хоча б вибрати щось пристойне у магазині.

Я оголошую наступний конкурс модельєрів “ВЕСНАЛІТТО – 2012”

(Журі оцінює конкурс).

Бібліотекар. Гарно одягнені, салатів попоївши. Можна і потанцювати. Кожна дівчина, жінка любить танцювати і робить це з великим задоволенням. Тому на нашому святі ми, звичайно, не можемо обійти увагою танцювальний конкурс. (*Конкурс танцю*).

Бібліотекар. Останній конкурс позаду. (*Підбиття підсумків. Нагородження переможців*).

Бібліотекар. Діти, вам сподобалось сьогодні свято?

Давайте ще раз подякуємо своїм мамам та бабусям за те, що вони у нас є. Саме з пошани до мами починається Людина. Пам’ятаймо це, якщо хочемо, щоб наш рід не перевівся, щоб діти виростали милосердними, чуйними людьми.

Вогонь палкого материнського серця повсякчас освітлює нашу життєву дорогу, тож нехай і наша вдячність матерям ніколи не буде запізньою.

Найкращий читач школи

1 конкурс. Відбірковий.

У відбіркового турі приймають участь всі учасники конкурсу.

Учням пропонується в письмовій формі дати відповідь на 25 питань (кожне питання - 1 бал).

10 учнів, які набрали найбільшу кількість балів, отримують можливість брати участь у 2-му конкурсі

1. Хто народився 9 березня 1814 року, а помер 10 березня 1861 р.	<i>Шевченко Т.</i>
2. З якого матеріалу виготовлено найпершу книгу?	<i>камінь</i>
3. В якому порядку подані слова в словниках?	<i>алфавітному</i>
4. Автор фантастичних пригод Незнайка та його друзів	<i>Микола Носов</i>
5. Не кажи - не вмію, а кажи -	<i>навчуся</i>
6. Величезні хвилі в океані, викликані землетрусом	<i>Цунамі</i>
7. Про яку вежу згадується в Біблії?	<i>Вавилонська</i>
8. Скільки днів триває звичайний рік?	<i>365</i>
9. Скільки років провів Робінзон Крузо на безлюдному острові?	<i>28 років, 2 місяці, 19 днів</i>
10. Як називається опис власного життя	<i>Автобіографія</i>
11. У Баби Яги 1 ніс, 2 ока, 20 пальців. А чого ще у неї 20?	<i>Нігтів</i>
12. Найзапекліший ворог Шерлока Холмса	<i>Професор Моріарті</i>
13. Портрет якого українського діяча зображений на 100 грн.	<i>Т.Шевченко</i>
14. Який глиняний посуд одягали на голову чоловіка-українця, щоб стрижка була рівною і красивою?	<i>Макітра</i>
15. Автор «Різдвяної пісні у прозі»	<i>Чарльз Діккенс</i>
16. Коли почалася Велика Вітчизняна війна	<i>21 червня 1941 року</i>
17. Назвіть державні символи України	<i>Герб, Прапор, Гімн</i>
18. Відомий український байкар	<i>Глібов Леонід</i>
19. Які ґрунти переважають на Кіровоградщині?	<i>Чорнозем</i>
20. З чім ім'ям вперше пов'язане книгодрукування в Україні?	<i>Іван Федоров</i>
21. В якому місті жив Кирило Кожум'яка	<i>Київ</i>
22. Підземна електрична дорога	<i>метро</i>
23. Яку гру називають грою царів	<i>шахи</i>
24. Справжнє ім'я Лесі Українки	<i>Лариса Петрівна Косач</i>
25. Хто у казці К.Чуковського украв сонце?	<i>крокодил</i>

Журі рахують бали. Гра з глядачами.

Гра з глядачами. Питання.

1. Найдовша річка у світі. (Ніл)
2. Коло носа в'ється, а в руки не дається. (Запах)
3. Одяг для картоплі. (Мундир)
4. Скільки є заповідей Божих (10)
5. Український народний танок. (Гопак)
6. Наука про правопис. (Орфографія)
7. Книгу читай – розуму... (набирай)
8. Переписана від руки книга. (Рукопис)
9. З чого виготовляли книги у давнину? (З каменю, глини, пергаменту, папірусу?)
10. Що означає слово «байдикує»? (Ледарює)

2 конкурс. Літературний. «Колесо фортуни» (10-12 учнів)

Конкурс допоможе дізнатися, як учні знають творчість українських та зарубіжних письменників, а також міфи, казки, приказки та прислів'я.

Першим крутить колесо учень, який набрав більшу кількість балів і так по-черзі.

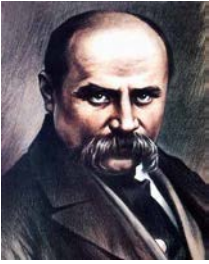
Учні по черзі крутять колесо фортуни. Коли колесо зупиняється, стрілочка вказує на завдання. Кожне завдання складається із 5 питань (1 бал). 6 учнів, які набрали більшу кількість балів беруть участь у 3-му конкурсі

(Варіанти: *Глібов, Шевченко, Андерсен, Франко, Чуковський, Кіплінг, Міфи, казкова країна, Стівенсон, Пушкін, Шарль Перро, приказки та прислів'я*)

Леонід Глібов

1. Чиє весілля описує Глібов у «Квітковому весіллі» (Барвінок і Фіалка)
2. Яка пташка захотіла підпалити море? (синичка)
3. Зустрілися дві пташини й почали одна одну вихвалити. Назвіть їх. (Зозуля і Півень)
4. На шуку хтось бомагу в суд подав... Хто були судьями? (два Осли, Шкапа, Два стареньких Цапа)
5. Як батьки називали Леоніда Глібова у дитинстві (Льолик)

Тарас Шевченко

1. Над якими деревами гудуть хрущі у садку коло хати? (над вишнями)
2. У якій галузі мистецтва, крім літератури, прославився Шевченко? (Живопис)
3. Які роки з життя Шевченка зафіксовані в назві відомої поезії? («Мені тринадцятий минало»)
4. Продовжте вірш: «Реве та стогне Дніпр широкий, сердитий вітер завива... (додолу верби гне високі, горами хвилю підійма)
5. Як називав Т. Шевченко народних співців? (кобзарями)

Ганс Крістіан Андерсен

1. У якій казці є такі персонажі: стара жаба, миша, ластівка, кріт, ельфи? (Дюймовочка)
2. Які тварини допомагали Герді шукати Кая? (Ворон, олень, олениха)
3. Яке нове ім'я дали ельфи Дюймовочці? (Майя)
4. У якій країні народився Г.К.Андерсен (Данія)
5. Героїня казки Андерсена, символ Копенгагена. (Русалонька)

Іван Франко

1. У казці «Лисичка-кума» хитра лисичка стала кумою нібито для трьох дітей. Як їх звали? (Початочок, Серединка, Остаточок)
2. У якій казці двоє лісових мешканців змагалися у ловлі звірів для того, щоб довести один одному, хто справжній цар у лісі? («Осел і Лев»)
3. Скільки міхів хитрощів було у Лисички? (Три)
4. Про кого з персонажів казки «Лис і Дрозд» І.Франко сказав: «Хто хитрощами та підступом воював, той від підступу й погиб»? (Про Лиса).
5. Як звали фарбованого Лиса? (Микита)

Корній Чуковський

1. Як звали лікаря, який лікував усіх звірів? (Айболить)

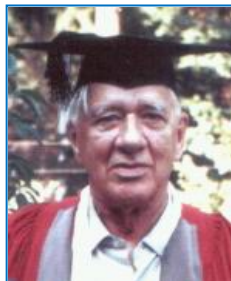
2. Чому К. Чуковський говорив дітям, щоб ті нізащо не ходили гуляти до Африки? (там живуть крокодили і страшний Бармалей)

3. Хто і від кого врятував Муху-Цокотуху? (Комар від Павука)

4. Про кого сказано, що він «умывальников Начальник и мочалок Командир»? (Мийдодір)

5. Відгадай загадку Корнія Чуковського:
Мудрец в нем видел мудреца, глупец – глупца,
Баран – барана, овцу в нем видела овца,
И обезьяну – обезьяна.

Но вот подвели к нему Федю Баратова,
И Федя неряху увидел лохматого. (Дзеркало)

Редьярд Кіплінг

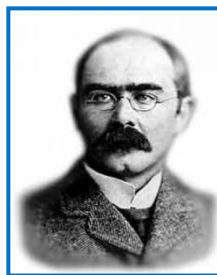
1. Як звати пантеру, друга Мауглі (Багіра)

2. У якій країні народився Редьярд Кіплінг? (Індія)

3. Назвіть знамениту книгу Кіплінга, в основу якої лягли індійські казки, перекази, легенди (Книга джунглів)

4. Кого, на думку звірів, не личить чіпати мисливцеві, бо вона найслабша і найменш захищена істота? (людина)

5. Як звали хороброго мангуста, який без страху перемагав кобр і змій? (Ріккі-Тіккі-Таві)

Олександр Пушкін

1. Яка казка не належить перу О. Пушкіна: «Казка про рибака та рибку», «Казка про Івана царевича та Сірого Вовка», «Казка про царя Салтана»? («Казка про Івана царевича та Сірого Вовка»)

2. Продовжте вірш:
«У лукоморья дуб зеленый;
Златая цепь на дубе том:

И (Днем и ночью кот ученый все ходит по цепи кругом)

3. У якій казці королева постійно запитувала у дзеркала, чи вона на світі всіх миліша? («Казка про мертву царівну та сімох богатирів»)

4. Як золота рибка з «Казки про рибалку та золоту рибку» покарала жадібну стару? (залишила її знову біля розбитого корита)

5. Яку кількість вояків, що вийшли з морських хвиль, нарахував цар Салтан? (33 богатири)

Роберт Льюїс Стівенсон

1. Назва судна, на якому Джим Хоггінс з друзями відправився за скарбами. («Іспаньола»)

2. Ким на кораблі був Джон Сільвер (корабельний кухар)

3. Назвіть ім'я людини, яку зустріли на острові шукачі скарбів (Бен Ганн)

4. Як називають прапор піратів (Веселий Роджер)

5. Яке слово постійно повторював папуга Капітан Флінт (піастри)

Шарль Перо

1. У якій країні народився Шарль Перо (Франція)

2. Яким образливим ім'ям називали сестри Попелюшку? (Чорногузка)

3. На яку посаду призначив король Хлопчика–Мізничка (гінцем-скороходом)

4. Що залишив у спадок мірошник своїм трьом синам у казці «Кіт у чоботях» (млин, осел, кіт)

5. Від кого дізналася добра чарівниця з казки «Спляча красуня» про те, що принцеса вкололася веретеном? (від спритного карлика, в якого були семимильні чоботи)

Казкові країни

1. Яка книга розповідає про «країну Чудес» та «Задзеркалля»? (Л.Керролл «Аліса в Країні чудес»)
2. У якій книзі йдеться про «країну Дурнів»? (О.Толстой «Пригоди Буратіно»)
3. У якій книзі є «країна Гуїгнгнів» та «імперія Блефуску»? (Д.Свіфт «Мандри Гулливера»)
4. Яка книга розповідає про жителів Квіткового міста? (М.Носов «Пригоди Незнайка та його друзів»)
5. У якій книзі є «країна Сльозолій»? (В. Симоненко «Цар Плаксіє та Лоскотон»)

Народ скаже, як зав'яже

1. Дарованому коневі... в зуби не дивляться.
2. Не краса красить людину, а... розум.
3. Не родись красивий, а... родись щасливий.
4. Чого навчився, того.... за плечима не носити.
5. Книгу читати - все на світі знати.

Міфи

1. Скільки подвигів здійснив Геракл (12)
2. Батько Ікара (Дедал)
3. Назвіть гору, на якій жили Боги (Олімп)
4. Кого покарав Зевс за те, що той подарував людям вогонь? (Прометей)
5. Яка споруда допомогла Одиссею здобути перемогу над Троєю? (Троянський кінь)

3 конкурс. Сторінками шкільного підручника. «Барвіста квітка» (6-8 учнів).

До уваги учнів – *квітка*, яка має вісім різнокольорових пелюсток (*жовтий – українська література, блідо-рожевий – зарубіжна література, зелений – біологія, синій – географія, рожевий – історія, оранжевий – бібліотека, червоний – спорт, блакитний – музика*). На кожну тему – по 5 запитань (1 бал)

4 учні, які набрали більшу кількість балів продовжать гру у наступному турі.

Українська література

1. Як одним словом сказати «усна народна творчість»? (фольклор)
2. Автор збірки «Княжа Україна» (Олександр Олесь)
3. Пісня, які виконуються під час обрядів називаються... (обрядовими)
4. Ким мріяв стати Т.Шевченко в дитинстві? (Малярем)
5. Як у народі називають Івана Франка (каменяр)

Зарубіжна література

1. Кого називають «сонцем російської поезії»? (О.Пушкіна)
2. До якого жанру відноситься цей вірш:
*На всохлу гілку
сів ночувати крук.
Глибока осінь.* (хоку)
3. Кому з російських письменників належить вислів: «у людини повинно бути все прекрасним: і обличчя, і одяг, і душа, і думки» (А.Чехов)
4. Як називаються твори, в яких ідеться про людей, викинутих за межі цивілізації або ізольованих від звичного середовища (робінзонади)
5. Хто народився в селі Великі Сорочинці, неподалік від Миргорода? (М. Гоголь)

Географія

1. Скільки обласних центрів в Україні? (24)
2. Країна, що має найбільшу кількість населення у світі (Китай)
3. На якому материка проживають кенгуру? (Австралія)

4. Де знаходиться географічний центр України? (сmt. Добровеличківська)
5. Найбільший океан на нашій планеті? (Тихий)

Історія

1. Довгий козацький човен. (Чайка)
2. Хто і коли відкрив першу бібліотеку в Київській Русі? (Ярослав Мудрий)
3. Акт про Незалежність України було проголошено... (24 серпня 1991 року)
4. Богиня мудрості, на її честь греки назвали місто (Афіна Паллада, м. Афіни)
5. Якою справою уславив своє ім'я князь Володимир? (Хрещення Русі, впровадження християнства)

Біологія

1. Як називається центральний орган кровеносної системи? (Серце)
2. Життя якої великої групи рослин здебільшого пов'язане з водним середовищем? (Водорості)
3. Як називається орган дихання риби? (Зябра)
4. Як називають бруньки верби, які розпускаються навесні? (Котики)
5. Явище, завдяки якому живі організми здатні відтворювати собі подібних, називається.... (розмноженням)

Бібліотека

1. Як називається сторінка, на якій зазначено прізвище автора, назва книги, рік та місце видання? (Титульна)
2. Вигадане ім'я, яким автор підписує свій твір (псевдонім)
3. Коротка характеристика змісту книги (анотація)
4. Хто є творцем слов'янського алфавіту? (Кирило та Мефодій)
5. Що означає слово «бібліотека»? («біблію» - книга, «тека» - сховище)

Спорт

1. Яку спортивну дисципліну називають «королевою спорту»? (Легка атлетика)

2. Що таке «пінг-понг»? (теніс)
3. Назва Кіровоградської футбольної команди? («Зірка»)
4. Через скільки років проводиться Чемпіонат світу з футболу?
(раз на 4 роки)
5. У якому виді спорту переважають спортсмени, що мають високий зріст? (баскетбол)

Музика

1. Справжнє ім'я Ані Лорак (Кароліна)
2. Що потрібно для того, щоб видобути звук з барабана?
(Ударити по барабану)
3. Українці кладуть у суп одну ноту, а росіяни – дві. (Фа, соль)
4. Композитор, автор Гімну України. (Михайло Вербицький)
5. В лісі вирізана, гладенько витесана,
Співала, заливалася, як називалася? (Сопілка)

Журі рахують бали. Гра з глядачами.

Гра з глядачами. Питання.

1. Одяг для книги. (Обкладинка)
2. З чого роблять папір? (З дерева)
3. Хто переміг Солов'я-розбійника? (Ілля Муромець)
4. Як називали в стародавній Русі татарське військо? (Орда)
5. Як називають письменники, які пишуть для дітей? (Дитячі)
6. Засновник першої на Русі бібліотеки. (Ярослав Мудрий)
7. У давньому Єгипті її називали «Аптека для душі»,
«Пристанище мудрості», «Будинок життя» (Бібліотека)
8. Кого називають «чахликом невмирущим»? (Косяя Безсмертного)
9. Наш видатний земляк, автор збірок «Казки Школи Під Голубим небом», «Квітка сонця», «Чиста криниця»
(В.Сухомлинський)
10. Через річку ліг, пробігти допоміг (Місток)

4 конкурс. Відгук про прочитану книгу (4 учні). Оцінюється: розповідь про улюблену книгу, вміння аргументовано висловлювати свою думку щодо прочитаного з використанням цитат із тексту; знання про автора (5 балів)

2 учні, які набрали більшу кількість балів беруть участь у 5-му конкурсі.

5 конкурс. Гонка за лідером. За 1 хв. дати відповідь на 20 питань. Відповідати треба швидко. Якщо відповіді нема, говорити: «Далі».

Питання для I учня

1. Яка рослина дає мед і кашу. (Гречка)
2. Літературні твори, які описують видумані події. (Фантастика)
3. Вічна книга (Біблія)
4. Хто говорить всіма мовами? (Книга)
5. Як називають музику, під яку засинають? (Колискова)
6. Що належить тільки тобі, а використовується частіше іншими? (Ім'я)
7. Головний убір короля. (Корона)
8. Бібліотека, яка обслуговує вчителів та учнів. (Шкільна)
9. Автор трилогії «Тореадори з Васюківки» (В.Нестайко)
10. Що означає слово «мауглі»? (Жабеня)
11. Перший підручник. (Буквар)
12. Богиня кохання, вроди. (Афродіта)
13. Видання систематичного зібрання географічних, історичних карт? (Атлас)
14. Який матеріал використовували на Русі для письма? (Берест)
15. Як називаються словники, в яких пояснюється написання слів? (Орфографічні)
16. Слова, близькі за значенням. (Синоніми)
17. Усе, що нас оточує, крім того, що зроблене руками людини (Природа)
18. Яку тварину в Індії називають священною? (Корова)
19. Переможний удар в боксі. (Нокаут)
20. Зубів не має, а гризе. (Совість)

Питання для II учня

1. З чого виготовляють крохмаль? (З картоплі)
2. Головний обов'язок читача. (Повернути книгу вчасно)
3. Як оживляють сплячих красунь? (Поцілунком)
4. Кожний, скільки хоче, бере, а все лишається. (Книга)
5. Що таке «соло»? (Виступ одного співака)
6. Який вузол ніколи не можна розв'язати? (Залізничний)

7. Символ Америки. (Статуя Свободи)
8. Книги, які знають все. (Енциклопедії)
9. Автор казки «Летючий корабель» (Народ)
10. До якого жанру відносяться твори Артура Конан Дойла? (Детективного)
11. Хто стріляє в закоханих людей? (Амур)
12. Кого звать «королем казок»? (Г.К.Андерсена)
13. Яку літературу називають довідковою? (Словники, довідники, енциклопедії)
14. За яку ціну купив дід Козу-Дерезу? (За три копи)
15. Казкова жінка-льотчик. (Баба Яга)
16. Як називається всесвітня комп'ютерна мережа? (Інтернет)
17. Як називається рух повітря? (Вітер)
18. Які моря омивають Україну (Чорне, Азовське)
19. Спеціальне розташування книжок на відкритому місці (у бібліотеці) для огляду читачами. (Виставка)
20. Небесне тіло, яке обертається навколо планети. (Супутник)

Журі рахують бали. Визначається переможець.

Додаткові питання

(для учнів, які набрали однакову кількість балів)

1. Що закладається у недочитану книжку? *Закладка*
2. Що дістане потилицю зубами? *Гребінець*
3. Коли свято Миколая? *19 грудня*
4. Людина, яка має глибокі різносторонні знання? *Ерудит*
5. Що буде з козою, якщо їй сім літ мине? *Піде восьмий*

6. Що тепліше за одного кожуха? *Два кожуха*
7. Модна пісенька, мелодія? *Шлягер*
8. Заклад, що видає книжки для читання? *Бібліотека*
9. У якому році Шевченко одружився? *Він був неодружений*
10. Похвальна пісня. *Гімн*
11. Батько князя Гвидона. *Салтан*
12. Які гори розміщені на території України? *Карпати, Кримські*
13. Хлопчик-чародійник, що навчався в школі магів і переміг Волдеморта? *Гарі Поттер*
14. Крилатий змії, що дихає вогнем? *Дракон*

15. Книга, у яку заносять усілякі рекорди? *Книга рекордів Гіннеса*
16. Казкові карлики? *Гноми*
17. Ким мріяв стати в дитинстві Тарас Шевченко? *Малярем*
18. Перший космонавт незалежної України? *Леонід Каденюк*
19. Скільки часу розповідала Шехеризада свої казки? *1000 і одну ніч*
20. Наречений Мухи-Цокотухи. *Комар*
21. Наука про тварин. *Зоологія*
22. Що означає вислів «Ахілесова п'ята»? *Вразливе місце*
23. На яке питання ніколи не можна відповісти «так»? *Ти спиши?*
24. Кому належала влада в стародавньому Єгипті? *Фараону*
25. Кому належать слова: «Учітеся, брати мої, думайте, читайте.» *Шевченко*
26. Працівник бібліотеки. *Бібліотекар*
27. Весняне свято, присвячене воскресінню Ісуса Христа? *Великдень*
28. У якій книзі записані закони нашої держави? *Конституція*
29. Хлопчик-цибулинка. *Чіполіно*
30. Найрозповсюдженіша рослина в пустелях світу. *Кактус*

Довідковий фонд бібліотеки

Мета. Ознайомлення учнів з довідковою літературою, формування пошукових вмінь, розвиток творчих здібностей учнів, популяризація довідкової літератури.

Обладнання. Викладка довідкової літератури, зразки бібліографічних покажчиків, роздаткові картки.

Хід уроку

1. Організація учнів до уроку.
2. Актуалізація опорних знань учнів.
3. Сприйняття й усвідомлення нового матеріалу.
4. Практичні заняття.

Бібліотекар. В процесі навчання та й усього життя вам доводиться зустрічатися з незнайомими поняттями, термінами, іменами, географічними назвами та ін. Доводиться наводити довідки хронологічного, бібліографічного характеру, готуватися до доповідей, творів, повідомлень, писати реферати. В цих випадках на допомогу приходить **довідкова література**.

- Діти, а чи знаєте ви, що це за література і як нею користуватися? (*Бібліотекар слухає відповіді дітей і дає правильне тлумачення*)

Довідкова література – це різні енциклопедії, словники, довідники, бібліографічні покажчики, пам'ятки. Це видання, які радять, що прочитати з того чи іншого питання; дають відповіді на питання, які вам не зрозумілі; розповідають про все, що діється у світі, допомагають здобувати знання.

Дуже багато сказано словом “словник”.

Словники – це довідкові видання впорядкованого переліку мовних одиниць (слів), доповнених відповідними довідковими даними.

- Давайте згадаємо, з якими словниками ви вже зустрічались. Чи згадаєте ви, як розмішені слова у словниках? (*Відповіді учнів*).

Кожний словник – це зібрання слів, які розмішені за алфавітом. Словники мають багато варіантів: *термінологічні, мовні, тлумачні, розмовники*.

Словники бувають *галузеві, міжгалузеві, тематичні, персональні, орфографічні.*

Словники виконують дві функції:

- **інформативну** – несуть якусь інформацію;
- **нормативну** – встановлюють певні норми.

Мудрість, яку несуть словники, різноманітна і дуже потрібна в житті.

Давайте розглянемо **основні види словників**, з якими вам доводиться часто зустрічатися.

Орфографічний словник – як правильно писати те чи інше слово;

Тлумачний словник – пояснює значення слова, його стилістичне виконання і граматичне оформлення;

Словник іношомовних слів – пояснює зміст іношомовних слів.

Перекладний словник – допомагає швидко перекласти слово з однієї мови на іншу.

Етимологічний словник - роз'яснює походження слова: з якої мови воно запозичене й що в тій мові означає.

Фразеологічний словник - пояснює значення стійких словосполучень (фразеологізмів).

Мета словників – вказати правильне написання слів, пояснити значення слів, дати короткі відомості про слова і поняття.

(Ознайомлення з різними видами словників)

(Робота в групах. Клас ділиться на три групи. Кожній групі дається по два завдання (на картках), на які треба дати письмові відповіді.)

Практичне завдання для I групи

1. Розкрити поняття слів **білосніжний, грабіж, скандал, нападник** (“Тлумачний словник української мови”).

2. Розкрити поняття **водоочищення, тваринний світ** (“Екологія. Тлумачний словник”).

Практичне завдання для II групи

1. Перевірити написання слова, виправити помилки: **і(є,ї)рогліф, інв(е,у)нтаризація, вим(е,у)сти, с(е,у)мінар, п(е,у)люстка** (“Орфографічний словник”).

2. Розкрити значення іношомовних слів **адажіо, гідра, зомбі, рація** (“Сучасний словник іношомовних слів”).

Практичне завдання для III групи

Бібліотекар. Діти, скажіть мені, чому людину, яка багато знає, називають «ходячою енциклопедією» (*Діти висловлюють свої думки*)

Енциклопедія – довідкове видання, головний путівник по скарбах людських знань. Слово “енциклопедія” – давньогрецького походження. В перекладі на українську мову означає – “коло знань”. Це книги, які містять відомості про різні явища природи і суспільного життя. В них стисло викладається те, що відомо людям про народи, які населяють земну кулю, про господарство, техніку, культуру і мистецтво, видатних людей.

Для енциклопедій характерне використання скорочень, різного виду термінів, поєднання тексту з фотознімками чи картами.

Як же користуватися енциклопедіями? Всі повідомлення в енциклопедіях викладаються в статтях-довідниках. Статті не мають спеціальних назв, замість назв дається слово, значення якого треба вяснити.

Енциклопедії бувають одностомні і багатотомні; **універсальні** – знають про все (Українська Радянська Енциклопедія), **спеціалізовані** (галузеві) – знають про щось одне (“Театральна енциклопедія”, медична, географічна). Енциклопедії бувають великі і малі.

Енциклопедичний словник – це енциклопедія, статті якої викладені у стислій формі і розміщені у алфавітному порядку. Ці видання теж можуть бути універсальними і галузевими, великими і малими.

Мета енциклопедій – дати повні основні відомості про слова (повно, але коротко). В енциклопедії, на відміну від словника, більше довідкових і бібліографічних матеріалів, використовується широкий апарат посилань, більше різноманітних ілюстрацій, таблиць, схем, карт).

(Ознайомленні з різними видами енциклопедій та енциклопедичними словниками). (Робота в групах)

Практичне завдання для І групи

1. Розкрити поняття слів **арешт, злочин, феміда** (“Правова енциклопедія школяра”).

2. Знайти інформацію: **гітара, домбра, бубон** (“Музыкальний енциклопедический словарь»)

Практичне завдання для I групи

1. Знайти інформацію: *Бердичів, географічні олімпіади, Дніпро, «абсолютна вологість повітря»* («Географічна енциклопедія України»).

2. Знайти інформацію про Д. Менделєєва («Енциклопедический словарь юного химика»)

Практичне завдання для III групи

1. Знайти інформацію про Леонардо да Вінчі («Енциклопедический словарь юного художника»).

2. Що таке «припливна хвиля»? («Дітям про все на світі: Популярна дитяча енциклопедія»)

(Бібліотекар перевіряє правильність виконання завдання)

Бібліотекар. Крім словників і енциклопедій до довідкових видань належать і різних видів довідники.

Довідники – це видання прикладного характеру. Це книги з довідковою системою або побудовані за алфавітом назв статей.

Довідники бувають: *наукові, виробничі, науково-популярні, побутові.*

За широтою охоплення інформації – *комплексні та спеціальні.*

Є також енциклопедичні довідники.

Слід запам'ятати, що основна структура довідкової літератури однакова: слова розташовують в алфавітному порядку.

- Діти, як ви думаєте, чому? *(Відповіді учнів: щоб швидше знайти потрібну інформацію)*

Велике місце в поширенні бібліографічної інформації належить **бібліографічним покажчикам**, так як вони допомагають користувачам орієнтуватись в потоці різноманітних видань, які випускають на території нашої країни. Бібліографічні покажчики також являються невід'ємною частиною довідкового фонду бібліотеки.

Сьогодні ми познайомимося з ***бібліографічним покажчиком «Дивовижний світ природи»***. Цей покажчик складений і виданий у нашій шкільній бібліотеці. До покажчика включено кращу науково-популярну, науково-художню, художню та довідкову літературу, що міститься у фонді шкільної бібліотеки,

про багатство і красу рідної природи, про необхідність її збереження для майбутніх поколінь.

Юним любителям природи рекомендуються книжки, в яких дано практичні поради по вирощуванню рослин і догляду за тваринами. Поглибити свої знання в освоєнні природничих наук допоможе довідкова література. Познаючись з новими досягненнями в природничій галузі ви зможете на сторінках Інтернет-сайтів.

Покажчик складається з п'яти основних розділів, кожен з яких також має вступну частину. Всі книги у розділах посібника розташовані в алфавітному порядку.

(Ознайомлення з різними видами довідників та бібліографічним покажчиком). (Робота в групах)

Практичне завдання для I групи

1. Дати визначення понять: **метеоритний дощ, планети Сонячної системи** (“Шкільний астрономічний довідник”)
2. Які книги (зі шкільного бібліотечного фонду) розповідають про погоду на планеті? Про жителів водних глибин? (*Бібліографічний покажчик «Дивовижний світ природи»*)

Практичне завдання для II групи

1. Дати визначення слів та понять: **динозаври, саджанець, крила, яблуко** (“Довідник з біології”)
2. Які книги (зі шкільного бібліотечного фонду) розповідають про великі таємниці маленьких комах? Про корисні копалини? (*Бібліографічний покажчик «Дивовижний світ природи»*)

Практичне завдання для III групи

1. Знайти інформацію: **Махно Нестор, “курінь січових стрільців”, “Борис і Гліб”, “Гуцульсько-Буковинський легіон** (“Довідник з історії України”)
2. Які книги (зі шкільного бібліотечного фонду) розповідають про птахів? Про ліс та його багатства? (*Бібліографічний покажчик «Дивовижний світ природи»*)
(Бібліотекар перевіряє правильність виконання завдання)

Підсумок уроку. (У формі блиц-турніру)

1. Які видання відносять до довідкової літератури? (Словники, довідники, енциклопедії, бібліографічні покажчики).
2. З якого словника дізнаємося про правильність написання слова? (Орфографічний).
3. Який словник пояснює значення слів? (Тлумачний).
4. Який словник пояснює зміст іншомовних слів? (Словник іншомовних слів).
5. Який словник допомагає швидко перекласти слово з однієї мови на іншу? (Перекладний).
6. Що означає слово «енциклопедія»? («Коло знань»).
7. Яка література дає відповіді на питання, які вам не зрозумілі? (Довідкова)
8. В якому порядку розташовують інформацію в довідковій літературі? (В алфавітному).
9. Яке довідкове видання допомагає користувачам орієнтуватись в потоці різноманітних видань? («Бібліографічні покажчики»).
10. Як називається бібліографічний покажчик, виданий у шкільній бібліотеці? («Дивовижний світ природи»)

Висновки

Довідкові видання – це скарбниця знань, що стане в нагоді кожному учневі при підготовці до контрольних робіт і написання рефератів, підготовці до олімпіад і тематичних атестацій, а то й просто під час вивчення матеріалу до наступного уроку.

Користуйтеся енциклопедіями, словниками, довідниками і путівниками, відкриваючи для себе все нові й нові обрії знань. Завжди пам'ятайте слова відомого українського поета Максима Рильського:

Не бійтесь заглядати у словник:
Це пишний яр, а не сумне провалля;
Збирайте, як розумний садівник,
Достиглий овоч у Грінченка і Даля,
Не майте гніву до моїх порад
І не лінуйтеся доглядать свій сад. («Мова»)

**Іван Федоров – засновник книгодрукування
в Україні і Росії**

Мета. Дослідити життя та діяльність Івана Федорова; познайомити учнів з історією друкування перших українських книжок; виховувати в учнів повагу до історичних пам'яток культури; виховувати любов до книги та шанобливе ставлення до людей, які її створили.

Обладнання. Фото: пам'ятники Івану Федорову у Москві та Львові; вислови про книгу; музичне оформлення; кросворд «КНИГОДРУКУВАННЯ»; комп'ютерна техніка.

Попередня робота. Створення групи «дослідників» життя Івана Федорова.

Хід заходу

Бібліотекар. Кожен з вас знає, як виглядає сучасна книжка. Красива обкладинка, білий папір, кольорові ілюстрації, чіткий розбірливий шрифт. Книги є різні: великі й маленькі, товсті й тонкі. Книгу по праву можна назвати восьмим чудом світу, яке створила людина. Але книга не завжди була такою, як у нас час.

- *Який вигляд мали перші книжки?*

- *Що використовували для написання перших книжок? (Учні пригадують вивчене у молодших класах).*

Першим матеріалом для письма був камінь, а потім люди навчилися виготовляти пергамент - папір зі шкіри тварин (кіз або овець), також використовували для письма високий очерет – папірус, писали на корі дерев (берестяні грамоти), виготовляли глиняні дощечки. Отже ми бачимо, що люди намагалися використовувати будь-який матеріал для письма.

- *А чи знаєте ви, де і коли з'явився папір?*

На Русь папір уперше потрапив у 14 ст., а виготовляти його почали в 16 ст. Вперше папір з'явився в Китаї більше двох тисяч років тому. Китайці довгий час тримали в секреті метод виготовлення паперу.

Бібліотекар.

- *А хто створював і розмножував найдавніші книжки?*

Щоб відповісти на це питання треба здійснити подорож в історію становлення книговидавництва.

(Звучить фонограма пісні «Есмеральда» з мюзиклу «Нотр-Дам».

На сцену виходить учень, одягнений фараоном: білий хітон з золотистими краями, пояс; сандалі, обруч на голові у вигляді золотої кобри. В руках – згорток з ієрогліфами).

Фараон.

Я прийшов, щоб душу вам відкрити -

Я не можу без читання жити.

Так, я фараон, я цар царів, так, я читач,

Та жоден згорток ще не дочитав, хоч плач.

Приспів *(розмотує папірус):*

Ну хто придумав ці папіруси згортати?

Не вистачає нервів свиток розмотати.

О, як час прийде мені у вічність відлітати,

Можливо там письмо це зможу дочитати.

Тож хай раби всі ці папіруси зберуть

І в саркофазі їх зі мною покладуть.

(Залишається на сцені. Виходить учень, одягнений монахом. У правій руці тримає гусяче перо, у лівій - велика книга, обшита «шкірою», на ній цеп із замком).

Монах.

День і ніч гну спину над книжками.

Все пишу і лину вдаль думками:

О, навіщо я пішов в монахи? Якби знав,

То краще б дівчину красиву покохав.

Приспів:

Із книг я копії знімаю день-у-день.

Рука вже терпне і перо от-от впаде.

О, якби мирянином я був, одну б продав

І дім з землею за ті грошики придбав...

Я б краще дівчину красиву покохав

І з цими книгами я б клопоту не мав.

(Залишається на сцені. Виходить учень (Іван Федоров) із сріблястим обручем на голові, у фартуху, з бородою. В руках – шрифт або книга «Апостол».

Першодрукар Іван Федоров *(звертаючись до Монаха і Фараона):*

Щоб не терпли спину вам і руки,

І щоб припинить страждання й муки *(до глядачів),*

І щоб кожен з вас сьогодні книги міг читать, -
Придумав шриффт я і друкарський свій верстат.

Прислів:

Знай, милий друже, книга – це життя твоє,
Бо вчення світло і натхнення всім дає.
О! Нащадку любий, ти цінуй наш труд важкий,
Чудесний винахід навіки збережи.
Й коли сідаєш книгу мудрую читать,
Ти не забудь нас словом вдячності згадать...
(*Учні виходять*)

Показ слайдів «Історія книговидавництва»

Бібліотекар. І ось настав переломний момент в історії книговидавництва. На зміну рукописним книгам прийшли друковані.

- *А хто винайшов перший друкарський верстат?* В середині XV ст. В Німеччині запрацював перший у Європі друкарський верстат майстра Йоганна Гуттенберга. Літери для друку виготовлялися з металу. З літер складалися слова, цілі рядки, сторінки. І такі металеві літери слугували довго. До того ж верстат Гуттенберга був механізований, що дуже прискорювало друкування книжок. Першу книгу він надрукував у 1456 році.

Важливу роль у розвитку української культури та боротьбі українського народу за незалежність відіграло книгодрукування.

- *Хто ж надрукував першу українську книжку?* У Львові була надрукована перша українська книга, і зробив це першодрукар Іван Федоров, або як його ще називали у місті – Іван Федорович.

Тож сьогодні ми познайомимо вас з життям і діяльністю видатного першодрукаря.

Повідомлення «дослідників»

про життя і діяльність першодрукаря Івана Федорова

1 учень. Ім'я першодрукаря Івана Федорова добре відомо як у нашій країні, так і за її межами. Дослідження останніх десятиліть відкрили нові, раніше невідомі сторони діяльності Івана Федорова. У минулому сторіччі його вважали не більш ніж

ремісником; тепер ми бачимо в ньому просвітителя, письменника, педагога, художника, суспільного діяча.

Іван Федоров заснував перші друкарні в Росії та в Україні, заклав підвалини постійного книгодрукування в Білорусії. Точна дата його народження невідома. На думку більшості дослідників, народився І. Федоров близько 1510 року. Є припущення, яке підтверджено університетськими записами, що він навчався в Краківському університеті і в 1532 році здобув ступінь бакалавра.

2 учень. У 50-их - 60-их роках 16 століття І. Федоров - дякон у церкві Ніколи Гостунського в Московському Кремлі. В той же час у Москві діяла так звана анонімна друкарня. Одним з працівників у ній був і І.Федоров. Але її закрили.

Після цього в Москві було створено державну типографію, яку очолив І. Федоров.

1 березня 1564 року з неї вийшла перша книга – «Апостол». Видання вважається *першою* точно датованою московською книгою. Вона мала вишукане оздоблення, її було прикрашено гравійованими по дереву заставками. В післямові розповідалось про заснування друкарні, названо й імена друкарів - Івана Федорова та Петра Мстиславця. Наклад видання був близько 2000. До наших днів збереглося 55 з них.

У серпні - жовтні 1565 року друкар випустив у світ два видання «Часослова». Ця книга використовувалась як підручник.

Але діяльність І. Федорова зустріла опір церковної верхівки. В 1566 році Іван Федоров разом з П.Мстиславцем залишив Москву. По одній версії, це було обумовлено гонінням ортодоксальної верхівки церкви, по іншій - культурна місія.

3 учень. У липні 1568 року в Заблудові, невеликому містечку на заході Білорусії, запрацював верстат друкарні Івана Федорова. Існувала друкарня недовго - біля двох років, але її роль в історії слов'янського друкарства винятково велика. У ті далекі часи вона виявляла собою приклад дружніх зв'язків братніх народів, зв'язків, що стали настільки плідними в наші дні.

Шрифти, гравіровані дошки заставок, кінцівок і буквиць, а також нескладний інструментарій, як відомо, друкарі привезли з Москви. Не було тільки типографського верстату, але по вказівках Івана Федорова його виготовили теслі. Первістком заблудівської друкарні було «Вчительське Євангеліє» Над ним

Іван Федоров почав працювати 8 липня 1568 року й закінчив 17 березня 1569 року.

4 учень. Друге заблудівське видання, «Псалтир» з «Часословцем», Іван Федоров друкував з 26 вересня 1569 року по 23 березня 1570 року.

«Псалтир» виявився останньою книгою заблудівської друкарні, що незабаром після виходу видання у світ 23 березня 1570 року припинила свою діяльність.

Бібліотекар. Івану Федорову була надана можливість вести безбідне життя шляхтича-землевласника, але він вирішив інакше: зібрав типографські інструменти, шрифти, нехитрі пожитки й попростував у Львів, де незабаром заснував друкарню, першу на українській землі.

Іван Федоров приїхав у Львів восени 1572 року. Щоб заснувати друкарню, потрібні були чималі засоби. Іван Федоров спочатку звернувся по допомогу до заможних городян, але благання успіху не мали. Тоді Іван Федоров попросив священника оголосити в церкві про приїзд у місто типографа й про його потреби. Та й це не мало успіху. І все-таки найшлися люди, що підтримали Івана Федорова. «Неславні у світі» - це ремісники-українці, не настільки багаті, але все-таки досить заможні, щоб позичити Івану Федорову необхідну суму. Семен Седляр – один з найосвіченіших людей свого часу в 1573 році позичив типографові 700 злотих. У той час це була величезна сума.

Саме Седляр зіграв позитивну роль у створенні першої української друкарні.

1 учень. 25 лютого 1573 року Іван Федоров почав друкувати першу **точно датовану** українську друковану книгу - «Апостол», і майже рік по тому закінчив - 15 лютого 1574 року. Першодрукар писав: *«Напечатал я эту полезную для души книгу «Апостол» в знаменитом городе Львове на славу Всемогущей и Живоначальной Троицы, Отца и Сына, и Святого Духа, аминь».*

Другою найбільш важливою книгою Івана Федорова, яку надруковано в Львівській друкарні, вважають «Азбуку». Вона - перший слов'янський підручник кирилицею. Збереглося лише кілька примірників цієї пам'ятки давньоукраїнського друкарства.

Видання цього підручника демонструє Івана Федорова як просвітителя українського народу.

2 учень. На початку 1575 року великий український феодал князь Костянтин Острозький, що давно вже думав про видання повної слов'янської Біблії, запросив Івана Федорова до себе на службу. Побачивши в цьому можливість продовжувати улюблену справу, а також вихід з фінансових труднощів, друкар погодився. Іван Федоров залишає Львів і у 1576 році переїжджає до Острога, ставши «типографом і служебником його милості Костянтина князя Острозького». Четверта в його житті друкарня було найбільш продуктивною тут він надрукував майже 30 видань, серед яких вирізнялась прославлена «Острозька Біблія».

3 учень. «Острозька Біблія» - справжній шедевр поліграфічного мистецтва 16 століття. Для створення цієї Біблії були спеціально розроблені малюнки й відлиті по них нові шрифти, гравіювалися дошки заставок і використали велику кількість паперу. А це було у той час найважчим. Але Іван Федоров був людиною справи. Дослідники вважають, що наклад «Біблії» був не менш 2000 примірників. Книга мала 1256 сторінок.

Острозька Біблія зіграла важливу роль в історії культури східнослов'янських народів. У свій час вона з'явилася для Заходу своєрідним свідченням ідеологічної й моральної зрілості росіян, українців, білорусів. Важливо підкреслити й роль цієї книги в розвитку суспільних і технічних наук на Русі: Біблія містила відомості з астрономії й математики, хімії й географії, біології й медицині.

Бібліотекар. У 2010 році всі слов'янські народи відмічали 500 років з дня народження Івана Федорова. Ми завжди пам'ятаємо нашого славного першодрукаря і пишаємось його просвітницькою діяльністю та неоціненним вкладом в історію книгодрукування.

За своє життя Іван Федоров видрукував лише кілька книжок, але його робота й досі з вдячністю згадується усіма. Сам Федоров любив говорити: *«Маю я замість плуга знаряддя для майстерності рук своїх, замість житніх зерен повинен я духовне насіння розсівати по світі і всім роздавати належну їм духовну поживу».*

- *Що зробили нащадки для увіковічення пам'яті славнозвісного друкаря? На це питання дадуть нам відповідь наші «дослідники».*

4 учень. Свій життєвий шлях першодрукар закінчив у Львові в 1583 році. Також у Львові стоїть пам'ятник Івану Федорову. А на його могилі викарбовано напис: «Друкар книг, перед тим небачених».

1 учень. В 1864 році Московська археологічна спілка вирішила створити Івану Федорову пам'ятник. Був оголошений конкурс на кращий проект. Автором найкращого визнали скульптора Сергія Волнухіна. Створення пам'ятника затягувалося у зв'язку з нестачею коштів. Але гроші збиралися і в 1901 році сума досягла майже 30 тис. карбованців.

Задача скульптора ускладнювалась тим, що у нього не було ні зображення першодрукаря, ні його словесного портрету. Сергій Волнухін спирався тільки на своє художнє бачення першодрукаря.

Відливав бронзову скульптуру італійський майстер, який раптово помер незадовго до її закінчення. Роботу продовжив його син.

Пам'ятник Івану Федорову був відкритий 27 вересня 1909 року.

Підсумок уроку

Бібліотекар. Сьогодні ми багато дізнались про книгу та історію її створення.

Цікаву інформацію ми почули від наших «дослідників» про життя і діяльність Івана Федорова – першого українського книгодрукаря. Тому на завершення нашої зустрічі я хочу запропонувати вам розгадати кросворд «Книгодрукування» і закріпити ті знання, які ви отримали на цьому уроці.

				1К					
2				Н					
			3	И					
4				Г					
		5		О					
		6		Д					
7				Р					
			8	У					
				9К					
10				У					
			11	В					
				12А					
		13		Н					
14				Н					
15				Я					

Питання для кросворду.

1. Мовчить, а сто дурнів навчить. (Книга)
2. Твердий матеріал, з якого виготовлено найперші книги. (Камінь)
3. Країна, в якій винайшли папір. (Китай)
4. Папір зі шкіри тварини (*козячої або телячої*). (Пергамент)
5. Як називалася перша друкована книга на Русі? (Апостол)
6. Ім'я першого українського друкаря. (Федоров)
7. Місто, в якому була видрукувана знаменита Біблія – шедевр поліграфічного мистецтва 16 століття. (Острог)
8. Переписана від руки книга. (Рукопис)
9. Одна із слов'янських абеток (*винайшли Кирило і Мефодій*). (Кирилиця)
10. Матеріал для письма, виготовлений з високого очерету, що ріс на берегах р. Ніл. (Папірус)
11. Українське місто, в якому побудований пам'ятник Івану Федорову. (Львів)
12. Перший слов'янський підручник кирилицею. (Азбука)
13. Прізвище німця – винахідника книгодрукування. (Гуттенберг)
14. Скульптор, автор пам'ятника І.Федорову в Москві. (Волнухін)
15. Книга, яку називають «вічною». (Біблія)

Літературний калейдоскоп

Мета. Прищеплювати любов до книги, читання; виховувати любов до художньої літератури як української, так і зарубіжної; активізувати знання, набуті на уроках літератури; формування в учнів читацької компетентності, навиків самоосвіти.

Обладнання: дві настільні лампи; електронна вікторина «Міфи Давньої Греції»; виставка літератури; грамоти.

Хід заходу

Бібліотекар. Впродовж усього життя ми звертаємося до книги. Ще з дитячих літ книжка допомагала вам пізнати себе і зрозуміти світ, що вас оточує. Про все розповідає книжка. Недарма часто-густо трапляється так, що вчасно прочитаний твір підказує людині вибір життєвого шляху, професії.

Серед величезної кількості книг значне місце займають твори художньої літератури, в яких відображено життя народу. Ви багато творів вивчали на уроках української та зарубіжної літератури, самі читали багато книг.

Отож сьогодні перевіримо, як ви знаєте героїв прочитаних вами творів, події, описані в них.

Виберемо дві команди, в кожній команді по п'ять гравців. Першою на запитання буде відповідати та команда, гравці якої першими увімкнуть настільну лампу.

Час на роздуми – 1 хв. За кожну правильну відповідь – 1 бал.

Перелік завдань.

1. Усна народна творчість

А. Який обряд висвітлений в цій пісні:

“Ой оддавля та й мати дочку

В чужую стороночку.

Як оддавала та й наказала,

Щоб сім літ не бувала”. (*Весільний*)

Б. Про кого йдеться:

“Моєму батьку й матері знати давайте:

Та нехай мій батько добре дбає,

Грунтів, великих маєтків нехай не збуває,

Великих скарбів не збирає,
Та нехай мене, дівки-бранки, Марусі-попівни...
З неволі не викупає..." (*"Маруся Богуславка"*).

В. З якої пісні ці слова:

"...А попід горою,
Попід зеленою,
Козаки йдуть"? (*"Ой на горі та й жєнці жнуть"*)

Г. До якого жанру усної народної творчості належить вислів:

"Довгі ноги, довгий ніс,
по болоті ходить скрізь"? (*Загадка. Лелека*)

Д. Кому належать ці слова:

"Панове – молодці, добре дбайте,
Всіх у Чорне море бросайте,
Тільки ляха Бутурлака не рубайте..."? (*Самійло Кішка*).

2. Народні легенди та перекази

А. Як звали київського князя, який загинув від укусу змії?
(*Олег*)

Б. В якій легенді Господь роздає своє благословення квітам?
(*"Господь і квіти"*)

В. З якого переказу взято цей уривок?

"Було у Рюрика два мужа, обидва не з племені його, але боярини... І відпросилися вони у Царгород із родом своїм".
(*"Аскольд і Дір пливають до Києва"*)

Г. У якій із легенд діти відмовились надати допомогу своїй матері?
(*"Як мати зозулею стала"*)

Д. З якої легенди взято цей уривок:

"Ніхто ніколи не бачив її цвіту. Але вірили, хто знайде її, буде розуміти мову тварин і рослин, передбачатиме майбутнє. За повір'ям, вона цвіте лише раз на рік – у ніч на Івана Купала."
(*"Квітка папороті"*)

2. Давньоруська література

А. Який твір називають найкращою літературною пам'яткою Київської Русі?
(*"Слово про похід Ігорів"*)

Б. Хто є автором "Послання до єпископів"? (*Іван Вишенський*)

В. Кому належать ці слова:

“Найперше, задля Бога і душі своєї, страх майте Божий у серці своїм і милостиню чинить щедрю, бо єсть се початок всякому добру”? (*Володимир Мономах, “Поучення”*)

Г. Які літописи об'єднуються під однією назвою “Літопис руський”? (*“Повість минулих літ”, “Галицько – Волинський літопис”, “Київський літопис”*).

Д. Назвіть, з якої притчі цей уривок?

“Не можемо знайти щастя, тому що не знаємо, в чому воно полягає... Сенс премудрості в тому, щоб осмислити, в чому полягає щастя...”. (*“Розмова п'яти подорожніх”*)

4. Прозові твори України

А. З якого твору О.Довженка цей уривок:

“Благословенна будь, моя незаймана дівиче Десно, що, загадуючи тебе вже много літ, я завжди добрішав, почував себе невичерпно багатим і щедрим”? (*“Зачарована Десна”*)

Б. Як називається роман О.Гончара, в якому є такі рядки:

“Собор похмуро плив у хмарах вечірніх. Тужливим чимось, навіть тривожним віяло від нього. Ким він вибудований? І яким чудом вцілів”? (*“Собор”*)

В. Назвіть українського письменника, автора твору “Маруся”. (*Григорій Квітка - Основ'яненко*).

Г. Вкажіть ім'я автора та назву твору, до якого входять такі новели: “Дитинство”, “Подвійне коло”, “Шаланда в морі”? (*Ю.Яновський, “Вершники”*)

Д. Який український письменник, за словами О.Гончара, створив “країну веселої мудрості”? (*Остан Вишня*)

5. Поезія України

А. Якими рядками починається поема Т.Шевченка “Причинна”?

*(“Реве та стогне Дніпр широкий,
Сердитий вітер завива,
Додолу верби гне високі,
Горами хвилю підійма”).*

Б. Хто автор цих рядків?

“Рідна мати моя, ти ночей не доспала

і водила мене у поля край села...” (А.Малишко, “Пісня про рушник”)

В. Назвіть автора рядків:

“Ти знаєш, що ти – людина,
ти знаєш про це чи ні?...” (В. Симоненко)

Г. Якими рядками починається вірш В. Сосюри “Любіть Україну”?

(“Любіть Україну, як сонце любіть,
як вітер, і трави, і води...
В годину щасливу і в радості мить,
Любіть у годину негоди!”)

Д. Назвіть автора цих рядків:

“Діамант дорогий на дорозі лежав,
Тим великим шляхом люд усякий минав,
І ніхто не підняв діаманта того,
Йшло багато людей і топтали його.” (В. Самійленко
“Українська мова”)

6. Зарубіжна поезія

А. Назвіть твір Данте Аліг'єрі, який складається з двох частин “Рай”, “Пекло”. (“Божественна комедія”)

Б. В якій із п'єс Шекспіра король страждає через покvapливiсть своїх дій, бо ділить королівство поміж невдячними дочками? (“Король Лір”)

В. Назвіть прізвище французького поета – автора поеми “Зона”. (Гійом Аполінер).

Г. Кому належать ці рядки?

“Послухайте!

Якщо зірки засвічують... –

Виходить – це комусь треба?” (В.Маяковський).

Д. Назвіть прізвище німецького поета – автора вірша “Травнева пісня”. (Гете).

7. Проза зарубіжжя

А. Яку назву мало судно в романі Ж. Верна “Діти капітана Гранта”? (“Дункан”).

Б. Як звали знаменитого англійського приватного детектива, у якого був помічник доктор Вотсон? (Шерлок Холмс).

В. У творі якого англійського письменника головний герой перетворюється на жахливу комаху? (*Ф.Кафка, "Перевтілення"*).

Г. Хто автор твору "Парфумер. Історія одного убивці"? (*Патрік Зюскінд*).

Д. Назвіть героїв єдиного художнього твору Франсуа Рабле. (*Гаргантюа і Пантагрюель*).

8. Міфи Давньої Греції (слайди по типу гри «Гаряче крісло»)

1. Назва гори, на якій жили Боги.

А. *Олімп*; В. *Арабат*; С. *Говерла*; Д. *Джомолунгма*.

2. Назвіть ім'я античного героя, який здійснив дванадцять подвигів.

А. *Аполлон*; В. *Гермес*; С. *Геракл*; Д. *Аххіл*

В. Ім'я головного героя поеми Гомера, який потрапив на острів Циклопів?

А. *Тессей*; В. *Одіссей*; С. *Ясон*; Д. *Персей*.

Г. Яке словосполучення зайве у цьому логічному ряду ?

А. *Лернейська гідра*; В. *Троянський кінь*; С. *Критський бик*; Д. *Немейський лев*.

9. СУПЕРГРА.

Ось імена відомих літературних героїв. Назвіть їх коханих жінок, подруг.

Ромео - ... *Джульєтта*.

Дон Кіхот - ... *Дульсінея*

Орфей - ... *Евридика*

Руслан - ... *Людмила*

Цезар - ... *Клеопатра*

Пігмаліон - ... *Галатея*

Кай - ... *Герда*

Одіссей - ... *Пенелопа*

Фауст - ... *Маргарита*.

(Журі підбиває підсумки.

Нагороджується команда переможців)

Використай на уроці!

Чарівний світ казок Ганса Крістіана Андерсена

(Казки «Русалонька», «Дюймовочка», «Гидке каченя», «Снігова королева», «Дикі лебеді»)

Запитання вікторини

1. Як називається казка Г.К.Андерсена про незвичайну дівчинку з риб'ячим хвостом, що жила у морі? *(Русалонька)*
2. Які розповіді більш за все любила слухати Русалонька? *(Про життя людей, які жили вгорі, на землі)*
3. Кого Русалонька врятувала від загибелі під час шторму? *(Молодого принца)*
4. Про що мріяла Русалонька більш за все? *(Хотіла стати людиною)*
5. Яким чином сестри допомогли Русалоньці звільнитися від смерті? *(Обрізали і віддали своє волосся відьмі)*
6. У якій казці є такі персонажі: стара жаба, миша, ластівка, кріт, ельфи? *(Дюймовочка)*
7. Чому жінка назвала дівчинку Дюймовочкою? *(Вона була з дюйм зростом)*
8. Яке зерно дала чаклунка жінці? *(Зерно ячменю)*
9. Для чого стара жаба викрала Дюймовочку? *(Щоб видати заміж за свого сина)*
10. Який весільний подарунок для Дюймовочки був найкращим? *(Пара прозорих крил бабки)*
11. У якій казці є такі персонажі: качка, індичка, мисливці, курка, кіт, каченя, лебідь? *(Гидке каченя)*
12. У якій сім'ї народилося велике незграбне пташеня? *(У качиній)*
13. Яких птахів побачило гидке каченя на озері? *(Лебедів)*
14. Кого зустріло каченя у хатинці? *(Бабусю, kota, курку)*
15. Що найбільш за все любило робити каченя? *(Плавати)*
16. У якій казці ми дізнаємося про: дзеркало, троянди, хлопчика і дівчинку, розбійників? *(«Снігова королева»)*
17. Як звати головних героїв казки «Снігова королева»? *(Кай, Герда)*
18. Скільки скалок від розбитого дзеркала потрапило в Кая? *(Дві: одна – в око, друга – в серце)*

19. Які тварини допомагали Герді шукати Кая? (*Ворон, олень, олениха*)
20. Яке слово особливо намагався скласти Кай із крижинок? (*Вічність*)
21. У якій казці зла мачуха перетворила синів короля на лебедів? (*«Дикі лебеді»*)
22. Звідки дізналася Еліза про те, як їй можна врятувати братів? (*Їй приснився віщий сон*)
23. Яким чином Еліза могла врятувати своїх братів від чарів? (*Сплести з кропиви 11 сорочок-панцирів з довгими рукавами*)
24. Хто у королівстві вважав Елізу відьмою? (*Архієпископ*)
25. Кожне поліно у вогнищі пустило корені і паростки. Що з'явилося на місці вогнища? (*Високий кущ троянди*)

Конкурс «Хто відправив телеграму»

1. Мені дуже пощастило, я стала королевою ельфів і царицею квітів. Тепер я вмю літати, тому що маю пару прозорих крил. Скоро буду. (*Дюймовочка*)

2. Нарешті мої брати разом зі мною. Я щаслива, адже знову можу розмовляти. Злі чари подолано, попереду щасливе майбутнє з королем. Чекаю всіх у гості. (*Еліза, «Дикі лебеді»*)

3. Врятуйте мене. Моє серце стало шматком криги, мені набридло складати різні фігурки з крижинок. Допоможіть! (*Кай, «Снігова королева»*)

4. Коли мені виповниться 15 років я піднімуся на поверхню моря і буду плавати, де захочу, полюблю світ людей. Можливо припливу й до вас. (*Русалонька*)

5. Приїжджайте подивитися на мене. Усі кажуть, що я дуже гарний, але в моєму серці немає гордоців, бо я пам'ятаю той час, коли мене всі зневажали й проганяли. (*Гидке каченя*)

Кросворд «Казковий»

Розгадавши кросворд, ви дізнаєтеся в якій країні жив Г.К.Андерсен

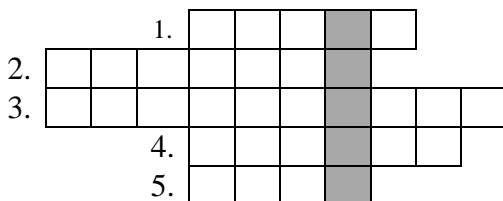
1. Ім'я дівчинки, що врятувала Кая. (*Герда*)

2. Трава, з якої Еліза плела сорочки братам. (*Кропива*)

3. Героїня казки Андерсена, символ Копенгагена. (*Русалонька*)

4. Птах, у якого перетворилося Гидке каченя. (*Лебідь*)

5. Нове ім'я Дюймовочки. (*Майя*)

Конкурс «Відгадай портрет героя» (з'єднати лініями)

Гидке каченя

Скільки ночей простояла вона біля відчиненого вікна, вдивляючись у морську блакить... Вона могла бачити крізь воду місяць і зорі... І якщо інколи над нею линула наче темна хмара, ...знала, що це або пропливає кит, або проходить корабель.

Русалонька

Він носив чорну оксамитову шубу, був дуже багатим і розумним..., але він зовсім не любив ні сонця, ні чудових квітів і казав про них дуже погано...

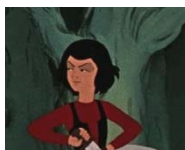
Кріт

Він некрасивий, але у нього добре серце, і плаває він не гірше, навіть, можна сказати, краще за інших.

Еліза

Дівчинка була зростом із Герду, але сильніша, ширша в плечах і більш смаглява.

Маленька розбійниця

Вуста її були німі, жодного слова не вилетіло з них – вона знала, що від її мовчання залежить життя братів...

У світі казок Івана Франка (Збірка «Коли ще звірі говорили»)

Запитання вікторини

1. Як називається казка, в якій є такі персонажі: Марушка, Андрушка, Мінка, Варварка, Фінка, Сіроманка? (*Ріпка*).

2. Про яких тварин і птахів розповідав у своїх казках І.Франко (*лисичка, осел, лев, рак, дрозд, журавель, ведмідь, заєць, їжак, собака, кіт, лис*).

3. Якого звіра пофарбував І.Франко? З якого твору ми про це дізналися? (*Лис, «Фарбований лис»*)

4. У якій казці двоє лісових мешканців змагалися у ловлі звірів для того, щоб довести один одному, хто справжній цар у лісі? (*«Осел і Лев»*)

5. Про кого з персонажів казки «Лис і Дрозд» І.Франко сказав: «Хто хитрощами та підступом воював, той від підступу й погиб»? (*Про Лиса*).

6. Про що побилися об заклад Заєць та Їжак – герої однойменної казки? (*Бігати наперегонки*).

7. Хто допоміг Вороні з казки «Ворона і Гадюка» позбавитися кровожерливої Гадюки? (*Лисичка*)

8. Скільки міхів хитрощів було у Лисички? (*Три*)

9. До кого прийшла Лисичка в гості, але так і не пообідала? (*До Журавля*)

10. Який звір захотів стати вїйтом? (*Вовк*)

11. За який вчинок Зайцеві дякували звірі у казці «Заєць та Ведмідь»? (*За спасіння від Ведмеда-ненажери*)

12. Як звали хазяїна знаменитих капців? (*Абу-Касим*)

13. У яких казках згадуються підкова («Осел і Лев»), глечик («Лисичка і Журавель»), ланцюжок («Ворона і Гадюка»), фарба («Фарбований лис»).

14. Які звірі затіяли між собою війну? (*Пес і Вовк, «Війна між Псом і Вовком»*)

15. З якої казки ці вислови:

а) «Встромляє голову до горнятка – не йде голова! Пробує лапою – годі витягнути» (*Лисичка та Журавель*)

б) «...оглядає те чудовище..., обнюхує, пробує обтріпатися – не йде... Пробоє дряпати з себе ту луску пазурами – болить, але не пускає... Роби що хочеш...» («Фарбований лис»)

с) «Вийшов з лазні, одягаєсь.

А де капці? Оглядаєсь,

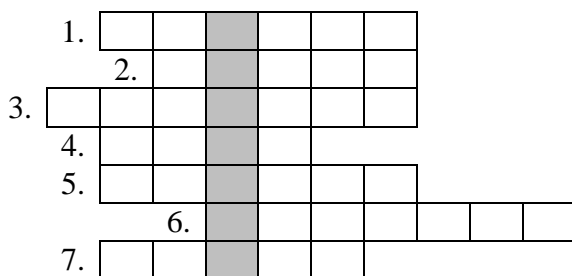
Але капців не сліду!» («Абу-Касимові капці»)

д) «Звий собі гніздо он там у терні на могилі, нанеси яєць і висиджуй їх.... То твоє право, а до моря тобі зась!» («Як Синиця хотіла море запалити»)

е) «Звірі мають підлягати чоловікові, а чоловік звірам» («Як звірі правували з людьми»)

Кросворд

Розгадавши кросворд, ви дізнаєтесь, як називають Івана Франка нащадки (*Каменяр*)

Питання до кросворду:

1. Як звали фарбованого Лиса? (*Микита, «Фарбований лис»*)

2. Хто бігав наперегонки з Їжаком? (*Заєць, «Заєць і Їжак»*)

3. Який звір воював з Короликом? (*Ведмідь, «Королік і Ведмідь»*)

4. Хто підкову назвав «царською печаткою»? (*Осел, «Осел і Лев»*)

5. Яка пташина хотіла підпалити море? (*Синиця, «Як синиця хотіла море запалити»*)

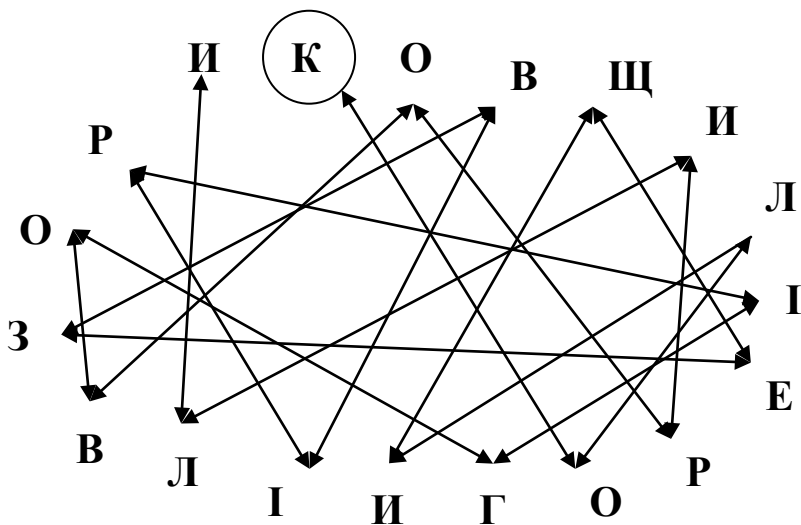
6. Що хотіли побачити у Києві Кабан, Вовк, Лис і Заєць? (*Ярмарок, «Лисичка і Дрозд»*)

7. Пес, що товаришував з котом. (*Бурко, «Мурко і Бурко»*)

Ігри з буквами

З'єднайте букви і прочитайте, як називається збірка казок І.Франка, у якій розповідається про життя звірів.

Починати читати потрібно з букви у кружечку.

А що ти знаєш про книгу?

1.			К				
		2.	Н				
		3.	И				
		4.	Г				
5.			А				

1. Переписана від руки книга.
2. Хто автор казки «Колобок»?
3. У школі ти школяр, школярка,
а хто ти в бібліотеці?
4. Назва книги.
5. Коротка характеристика
змісту книги.

Про морських тварин із книжкових глибини

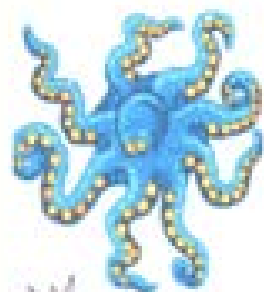
1.

3

6.

2.

5.

4.

Веселий кросворд

Якщо Ви дасте правильні відповіді на всі питання «Веселого кросворду», то дізнаєтесь ім'я автора роману-казки «Пригоди Незнайка та його друзів».

Бажаємо удачі!

1. Назвіть ім'я знаменитого малюка-коротульки у крислатому капелюсі, який нічого не знав.
2. Як називалось казкове місто, в якому жили коротульки?
3. До якого міста малюки здійснили подорож на автомобілі?
4. Як звали малюка-коротульку, який знав усе?
5. Назва вулиці, по якій жили малюки і малючки.
6. Назвіть планету, на яку здійснили подорож коротульки.
7. Назвіть ім'я механіка, у якого є друг Шпунтик.
8. Як звали найкращого друга Незнайка?
9. Назвіть ім'я малючки, подружки Незнайка, яка прославилася тим, що дуже любила казки.
10. Як звати лікаря, який лікував коротульок від усіх хвороб?
11. Назвіть літаючий апарат, на якому здійснили міжпланетну подорож малюки-коротульки.

					1.	Н	е	з	н	а	й	к	о		
2.	К	в	і	т	к	О	в	е							
						3.	С	о	н	я	ч	н	е		
4.	З	н	а	й	к	О									
					5.	Д	з	В	і	н	о	ч	к	і	в
						6.	М	і	с	я	ц	ь			
					7.	Г	в	И	н	т	и	к			
8.	Г	у	н	ь	К	о									
9.	К	н	о	п	О	ч	к	а							
					10.	П	і	Л	ю	л	ь	к	о		
					11.	Р	А	к	е	т	а				

Гра «Солодкий мікрофон»

За правильну відповідь – приз (цукерка, що має назву на честь літературного персонажу, або твору)

1. Яку дорогоцінну річ подарувала стара черепаха одному дерев'яному хлопчику? (*Золотий ключик*)
2. Назвіть ім'я знаменитого довгоногого дерев'яного хлопчика. (*Буратіно*)
3. Одна дівчинка вірила, що мрії обов'язково збуваються, а її мрію здійснив капітан Грей? Хто ця дівчинка? (*Ассоль*)
4. Назвіть ім'я знаменитого малюка-коротульки у крислатому капелюсі, який нічого не знав, а історію про нього розповів М.Носов (*Незнайко*)
5. Кому належать слова: «Не садись на пенек, не ешь пирожок. Высоко сижу, далеко гляжу» (*Машеньке, казка «Маша та ведмідь»*)
6. Про пригоди якого овочу розповів Джані Родарі? (*Цибуліно*)
7. Є просто усмішки, а є усмішки, пов'язані з полюванням. Що це за усмішки? (*Мисливські*)
8. Він жив у лісі, його називали шляхетним розбійником, багаті його боялися, а бідні поважали. Хто він? (*Робін Гуд*)
9. Яку пташку врятувала Дюймовочка від лютого холоду? (*Ластівку*)
10. Одна дівчина з Полтави відмовилась і від млинка, і від ставка, і, навіть, від вишневого садка. Назвіть її ім'я? (*Наталка*)
11. Як називається твір, у якому розповідається про Наталку? Хто його автор? (*«Наталка-Полтавка» І.Котляревський*)
12. Він був і велетнем, і ліліпутом. Про його мандри знає увесь світ. Хто це? (*Гулливер*).
13. Імені цієї дівчинки не знає ніхто, але всім відомий колір її шапочки (*Червона Шапочка*).
14. Як називали kota, який дуже любив взуття? (*Кіт у чоботях*)

В серцях у кожного безсмертний 45-й!
Сценарій святкової лінійки до Дня Перемоги

Мета. Виховувати любов до свого народу, Батьківщини; увіковічити пам'ять загиблих у Великій Вітчизняній війні; прищеплювати повагу і шану до ветеранів війни; виховувати почуття гордості до подвигу радянського народу у воєнні роки.

Обладнання. Книжкова виставка; ікона Божої Матері, свічки; метроном; музичний супровід

Хід заходу

Бібліотекар.

Весна іде, і переможним кроком
В тюльпановому вічному вогні
Йде травень крізь хвилини, дні і роки,
Несе нащадкам спогади свої.

Зупиніть свою мить на цифрі 70, її швидко написати й вимовити. А от прожити? Кожного року, навесні, ми святкуємо визначну дату в житті народу – річницю Великої Перемоги над фашизмом. Дорогою ціною заплатив український народ за участь у найстрашнішій за всю світову історію війні 1941-1945рр. Не щезне в пам'яті людській, не йде в забуття великий подвиг і велика трагедія нашого народу – його битва, його перемога над фашистами. Можна по-різному ставитися до Великої Вітчизняної війни, по-різному її називати, але хіба можна забути тих, хто поліг у боях, хто віддав своє життя для щастя інших.

Та сьогодні ми вшановуємо живих, тих ветеранів, які пройшли бойовими дорогами війни і відвоювали для нас щасливе мирне життя. Ми дуже раді, що зараз вони разом з нами, це – **Долинський Василь Матвійович і Машковський Петро Трохимович.**

(Слово ветеранам)

1 учениця. Тієї пам'ятної червневої пори рожевий світанок пив росу із трав та замріяно слухав останні звуки гармоніки в сільському клубі.

Під звуки пісні «В городском саду»

2 учениця.

Закінчилися екзамени в школі,
І сьогодні у них перший бал.
Юнки в білому, й мрій сподівання
На майбутнє у них цілий шквал.
Юнаки у сорочках, краватках.
Завтра візьмуть у руки штурвал.
А сьогодні щасливі, нарядні,
Бо у них у житті перший бал.

3 учениця.

Завтра життя доросле почнеться.
Налетить каскад на каскад.
А сьогодні ще Двадцять Перше, це
Завтра вдарить по них бомбопад.
Завтра птиці злякаються днини,
Завтра птахів не приймуть ліси.
Через двадцять чотири години
Заговорять війни голоси.
А сьогодні ще мирне світання,
Невгамовне розмов рокотання
Про майбутнє життя, про любов.

Під звуки пісні «Священная война»

Ведучий. Та не для всіх здійсняться мрії про майбутнє.

22 червня 1941 року на світанку німецькі війська віроломно, без попередження, напали на Радянський Союз. Розпочалася Велика Вітчизняна війна.

В цей день, о 4-тій годині ранку на столицю України – Київ були скинуті перші бомби.

Ведучий.

Все починалося з гromу небесного,
Такого жорстокого, такого нечесного.

Із ненависного, злісного грому,
Який на світанку вигнав із дому...

Під звуки пісні «Синий платочек»

Учениця.

Як я проводжала милого із дому:
«Не забудь в поході та вертайсь живим!»
І поїхав милий, з-під вогню і грому,
Хусточка блакитна розцвіла за ним.
Хусточку блакитну я подарувала,
Вишиту барвінком у тривожні дні.
Як я виглядала, як я виглядала –
Може прийде звістка радісна мені!
Вийду за ворота, стану, як тополя –
Хусточка рідненька в далі голубій.
Щоб бійці в дорозі, а танкісти в полі
Миких споминали, ідучи на бій.

Ведучий. Скільки їх, молодих, веселих, ще майже хлопчаків, пішло на фронт? Пішли й не повернулися. Воювали, не думаючи про своє життя. Боролися з проклятими фашистами, до останнього подиху боронили свою рідну землю.

Ведучий. А якими словами можна передати біль матерів, сестер, коханих, які чекали і не дочекалися своїх синів, братів, чоловіків. «Над материнським горем час не владний», - так кажуть у народі. Війна закінчилась, пройшло багато років, але вони не принесли спокою матерям, діти яких не повернулися з поля бою. Назавжди увійде у кожен сім'ю страшне слово «війна».

Ведучий. У війни не жіноче обличчя... Адже скільки жінок, юних дівчат виносили на своїх тендітних плечах поранених, збивали ворожі літаки, були снайперами, виконували чоловічу роботу в тилу ворога.

Учениця.

Дівчина в сірій шинелі,
В кущих, простих чобітках
Йшла, де взривались шрапнелі,
Йшла з автоматом в руках.

Дівчата в бої йшли крізь ночі,
З калюж умивались дощем,
Їм бачились коси дівочі

Під грізним гарматним вогнем.

Недобрії очі лякали,
І танків боялись в бою.

Але, як мужчини, вмирили,
Землю обнявши свою.

Ведучий. У страшні роки війни разом з дорослими взялися за зброю діти, щоб захистити Батьківщину від ненависного ворога. Хлопчики та дівчатка йшли на фронт у військові частини, ставали синами та доньками полків. Вони були розвідниками і зв'язківцями, сестрами милосердя і підривниками. За покликом юних сердець ставали підпільниками, партизанами, щоб помститися ворогові за смерть батьків та братів, за наругу над матерями і сестрами, за спалені домівки, за всі нелюдські злочини фашистів. Вони гинули в боях. Їх катували гітлерівці, але юні герої не здавалися.

Під мелодію пісні «Журавлі»

Учениця.

Пам'ятайте про тих, що безвісті пропали,
Пам'ятайте про тих, що не встали, як впали.
Пам'ятайте про тих, що згоріли, як зорі,-
Такі чисті і чесні, як повітря прозоре.

Учениця.

Пам'ятайте про тих, що за правду повстали,
Пам'ятайте про тих, що лягли на заставах.
Пам'ятайте про тих, що стрибали під танки...
Є в місцях невідомих невідомі останки.

Учениця.

Є в лісах, є у горах, і є під горою –
Менше в світі могил, ніж безсмертних героїв.

Пам'ятайте про них і у праці, і в пісні –
Хай відомими стануть всі герої безвісні.

Бібліотекар. Навіки занесені до списків «Книги Пам'яті» імена воїнів, що загинули у роки Великої Вітчизняної війни.

У віках залишиться великий подвиг народу, який зупинив чорну примару фашизму. І кожна людина на Землі має сказати «ні» війні. Бо великий подвиг дістається великою кров'ю...

Учениця.

До тебе, людино, звертаюсь:
Залиш на хвилинку щоденні турботи.
З собою побудь у глибокій скорботі,
Згадай чоловіка, товариша, брата,
Дружину, сестру чи посивілу матір.

Учениця.

Перед трагічною хвилиною мовчання
Словами говорити неможливо.
Оця хвилина *більше* нам розкаже,
Ніж тисячі, а чи мільйони слів.
Солдатів подвиг, про який сьогодні
Дізнались ми, не вимовить словами,
А тільки серцем можна це сказати,
Але воно, на жаль, не має мови,
Лиш має біль.

Тому я прошу - *Солдатів* пам'ять вшанувать мовчанням.

Хвилина мовчання. *Звук метронома*

Бібліотекар.

Вічна пам'ять вершителям великого подвигу, нашим дідам і прадідам! Хай спасенною буде наша земля від війни!

Учениця.

О, Пам'яте, всесильна, всемогутня,
Не дай забути тих, кого нема,
Не доведи, о Матінко Пречиста,
Щоб в наші думи вкралася зима. *Ставить свічку*

Учень.

Терзай же душі спогадом жорстоким,
Взивай до серця кожного із нас,
Не дай дивитись збайдужілим оком
На очі матері, що плакали не раз. *Ставить свічку*

Учениця.

О царице, Пам'яте народу,
Не сховай у вічності своїй
Сторінок безсмертних і величних
Тих жорстоких, грозових подій. *Ставить свічку*

Учень.

Молюсь до тебе, Пам'яте, молюся
Не тільки у травневий світлий час.
Вклоняюся до тебе і горнуся.
Не полишай, о Всемогутня, нас. *Ставить свічку*

Учениця.

Не дай забути, щоб не повторити,
Не дай згасити, щоб не розпалить
Гарячу й чисту кров мого народу,
Не дай, о Господи, ізнов пролить. *Ставить свічку*

Бібліотекар. Нам ніколи не забути події Великої Вітчизняної війни. Війни, що тривала 1418 днів і ночей. Нам ніколи не забути переможну весну 45-го!

Іде весна.

О, хто її не ждав

Під небом голубим

У кожному домі!

Щоб Перемога гуркотом октав

Прийшла до нас

Теплом і першим громом!

Тихо звучить пісня «День Победы»

Бібліотекар. Минуло 70 мирних років. За цей час народилися покоління наших батьків, рідних. Але, на жаль, настане той час, коли зовсім не лишиться в живих ветеранів війни, та зостанеться пам'ять про них, про їхні подвиги, про ту страшну війну, яка

забрала життя мільйонів людей, принесла лихо і горе на нашу рідну землю.

І тільки від нас залежить, щоб це залишилось у пам'яті прийдешніх поколінь.

Погляньте в очі ветеранів:
Ті сльози – відблиски війни.
То ж, поки маємо ще змогу,
Розважим душі їх сумні.
Щодня хоч трохи теплоти
Надаймо їм – і я, і ти!

Дорогі ветерани, спасибі Вам за те, що ми живемо на цій Землі! Спасибі за мирне небо над нашими головами!

Шановні ветерани, ця пісня для Вас!

(Звучить пісня у виконанні учнів), діти дарують квіти ветеранам.

Бібліотекар. Переможцям живим честь і слава!

Вічна слава загиблим!

Хай ніколи не згасає пам'ять про героїв!

Звучить пісня «День Перемоги»

Чорнобиль: горе і біль (Загальношкільна лінійка пам'яті)

Мета. Згадати історію аварії на Чорнобильській атомній електростанції; поглибити знання учнів про неї; виховувати особисту стурбованість кожного за все, що відбувається навколо, вчити сприймати чужу біду, чужий біль як свої власні.

Обладнання.

Фотовиставка “Мужність і біль Чорнобиля”; музичний супровід.

Виставка літератури:

Драч І.Ф. **Чорнобильська мадонна:** Поема // Драч І.Ф. Лист до калини: поезії.- К.: Веселка, 1994.- С. 246-279.

Мотрич К.В. **Політ журавлів над нетолоченими травами:** оповідання // Мотрич К.В. Перед храмом любові і болі: оповідання, повість.- К.: Молодь, 1989.- С.4-15.

Яворівський В.О. **Марія з полином в кінці століття:** роман. - К.: Молодь, 1990.- 86с.

Хід заходу.

(Звучить тиха музика)

Учениця.

Чи буде квітень, як завжди
Дарунком весняної здоби,
Чи власним іменем біди
Ми назвемо його “Чорнобиль”?

Учень.

Чи, може, викинем його
З календарів своїх, допоки
Нас темний грітима вогонь
Ще не відкритих ізотопів?

Учениця.

Сумлінна мисль не має меж,
Її спинити годі,
І ти, Чорнобилію, ти теж
Не маєш меж сьогодні.

Бібліотекар. Чорнобиль. Це назва невеличкого районного центру, що знаходиться в 130 км від Києва. Заснований ще за часів Київської Русі, стародавній Чорнобиль дав свою гірку назву потужній атомній електростанції, будівництво якої було розпочато в 1971 році. в 1983 році вже працювало чотири енергоблоки цієї електростанції із запланованих шести. Але в історію Чорнобиль увійде назавжди як місто, що дало назву одній з найбільших в історії людства техногенних катастроф.

Для України, для всіх хто прямо чи побічно причетний до трагедії Чорнобиля та її наслідків, час ніби розділюється на дві частини: до 26 квітня 1986 року і після нього. Цим частинам часу в народі вже дано назву – два кольори часу. І тому недаремно пісня, яку ви зараз почуєте, стала символом червоного і чорного кольорів в долі України. (*Пісня “Два кольори”, сл. Д.Павличка, муз. О.Білаша*).

Два кольори (*Виконує учень*)

Як я малим збирався навесні
Піти у світ незаними шляхами,
Сорочку мати вишила мені
Червоними і чорними нитками.

Приспів:

*Два кольори мої, два кольори,
Оба на полотні, в душі моїй оба,
Два кольори мої, два кольори:
Червоне – то любов, а чорне – то журба.*

Мене водило в безвісті життя,
Та я вертався на свої пороги,
Переплелись, як мамине шиття,
Мої сумні і радісні дороги.

Бібліотекар. Напередодні Першотравня 1986 року трудові колективи країни беруть підвищені соціалістичні зобов'язання, рапортують про дострокове виконання планів 1-го півріччя. Завершальний рік 11 - п'ятирічки був для Чорнобильської АЕС незвичним – бо тут діяли на всю потужність всі енергоблоки. Подібного ще не було за всю історію експлуатації атомного велетня. Раніше щорічно, відповідно до графіка, хоча б один з

енергоблоків зупинявся на плановий ремонт, але завдяки скороченим термінам ремонту, графіки вдалося об'єднати.

(Лунають дзвони)

Бібліотекар. Протягом 25 квітня 1986 року були збої в роботі, що не дозволяли провести випробування четвертого ядерного реактора. Була п'ятниця, кінець трудового дня, країна чекала вихідних.

26 квітня 1986 року, субота, 1 година 22 хвилини. Прийнято рішення почати випробування. Одночасно була відключена аварійна система захисту.

1 година 22 хвилини 30 секунд. ЕОМ видала інформацію про необхідність термінової зупинки реактора, але оператори продовжували процес. Потужність реактора почала швидко зростати.

Учень. А місто спало, спала Україна, не відаючи про велику біду, що прийшла на її Землю. Ту мирну весняну українську ніч на берегах Прип'яті люди ніколи не забудуть. Вона була, як зараз усім здається, найтихішою, найтеплішою і такою звичайною і лагідною. Проте в ту саму ніч з 25 по 26 квітня 1986 року відлік часу став уже далеко не мирним, а бойовим і аварійним. Відлік часу пішов на години, хвилини, секунди. *(Лунає звук метронома)*

Учень. Перша година 23 хвилини і 40 секунд. Натиснуто кнопку аварійної зупинки реактора. Через декілька секунд пролунав вибух і над четвертим реактором Чорнобильської атомної електростанції велетенське полум'я несподівано розірвало нічну темряву.

Учениця. З руїн реактора виривається стовп вогню, пари, уламки перекриттів, блискучих труб, палаючих шматків графіту. Стовп стрімко, як фантастична ракета, піднявся в небо, освітлюючи корпуси атомної, річку з верболозами. Вогненний стовп завмирає на висоті 1,5 км. на вершині його утворилась світла куля, яка наче засмоктує в себе цей примарний стовбур, всередині якого щось рухається, згорається, випробовується, але сам він стоїть над нічною землею, як ялинкова іграшка кривавого кольору. Ніч безвітряна. І стовп стоїть між небом і землею, наче вагається, куди ж йому пустити свій корінь.

Учень. Тривога! Миттєво мобілізується воля. Тривога – значить успіх справи вирішують секунди. Звуки швидких кроків по асфальту заглушає потужний рокіт двигунів пожежних машин.

Через декілька секунд 28 пожежників виїхали до місця аварії, очолив їх Володимир Правик.

Чи знали люди у ті перші хвилини аварії, із якою небезпекою зустрілися? Так, вони знали. І вступили в боротьбу з атомом, знаючи, що позбавлені можливості захисту. Кожний із цих хлопців був не тільки професійним пожежником, але й громадянином своєї Батьківщини.

Учениця.

Зойкнула Земля чаїним криком:

- Сину, вбережи і захисти!

Вийшла мати із іконним ликом:

- Йди, синочку. Хто ж, коли не ти?

Спалахнуло небо, стало крижнем:

- Сину, вбережи і захисти!

Вийшла жінка з немовлятком ніжним:

- Йди, коханий. Хто ж, коли не ти?

Учень. Під ногами горів графіт. Його температура сягала 1500 градусів. Плавився бітум. Підшви чобіт загрузли в ньому. Сильно пекло в ноги, а ще мучила нестерпна різь в очах. В роті відчувався солодкий присмак, наче цукерок наїлися. Голова паморочиться, спазми здавлюють горло. І лише струмінь води на мить полегшує відчуття.

Учень. Незабаром прибуло підкріплення з міста Прип'яті на чолі з лейтенантом Віктором Кібенком. Вступивши у вируюче полум'я, у смертельну небезпеку, якою дихав реактор, пожежні в ту ніч, не шкодуючи сил, ні самого життя, виконали присягу на вірність народу України.

(“Лакримоза” Моцарта)

Учениця.

Вогонь і землю зріднили собою,

І кипіла у них під ногами земля.

Навіть небо двигтіло од вогненного болю,

І тривога палюща долітала здаля.
А трагедія кожну мить наростала,
Мов зібрала зі світу пожежі, розплати, війну.
І немов з Хіросіми, з безодні повстала
Перед людством, відкривши свою таїну.
Як спинити її – нуртувало єдине бажання.
Не терпілось, не ждалось – загрожував згаяний час.
Невпокорене атомне випробування
Впало вперше, пожежники мужні, на вас.

Учень. А вогонь все лютував, не вщухав. Коли на місце аварії прибув начальник пожежної частини майор Телятников, то побачена картина приголомшила його.

Відкритий реактор, зверху над його смертоносним радіаційним диханням, на величезній висоті, приблизно 70 м, метушилися маленькі постаті. Майор піднявся на дах машинного залу. З тріском палала вся площа покрівлі. Навкруги разом з вогнем вирував задушливий дим, киплячий бітум пропалював чоботи, розпеченими бризками осідав на одяг, в'їдався в шкіру. До 5-ї години ранку пожежу було ліквідовано. Подув легенький вітерець. І величезний стовп диму, пилу, кіптяви відірвався від реактора і посунув територією України, Білорусії, Росії, сіючи за собою смертоносну радіацію. Ціною життя 28 пожежних було врятовано інші блоки АЕС, Київ, Україну та інші країни від страшної катастрофи.

Учениця.

Лейтенанти – хлопці непохитні,
Ви з вогнем назавжди подружили,
В сонцеткану днину і негоду
Той вогонь перепинить зуміли.

Учень.

Лейтенанти – мужність і звитяга,
Від землі ви набирали сили –
Ще далеко десь до саркофага,
Та вогонь життям ви заступили.

Учениця.

Першим важко. Ви ж були найперші.

Із вогню та в полум'я ступили.
Не до подвигів і не до звершень
Ви собою людство заступили.

Учень. Ось імена перших жертв Чорнобильського полум'я: Володимир Тищура, Віктор Кібенок, Володимир Правик, Василь Ігнатенко, Микола Титенок, Микола Вашук і Володимир Шошунок. (*"Реквієм" Чайковського*)

(Хвилина мовчання)

Учениця.

Перший удар на себе,
Перший вогонь на себе.
З полум'ям стали до бою,
З полум'ям смертоносним.
І заступили собою
Світ, що малий, що дорослий.
І віддали все, що мали:
Життя – що одне в людини.
Вірю, що ви врятували
Долю моєї дитини.

Учень. Доля нашої днини після чорнобильської катастрофи сумна і нелегка. Наслідки вибуху четвертого реактора Чорнобильської атомної сколихнули весь світ. У результаті аварії стався величезний викид радіоактивних елементів. Радіоактивного забруднення зазнали території України, Росії, Білорусії, країн Західної Європи. В життя мільйонів людей увійшли слова: радіація, зона, ліквідатор, відселення. (*Лунає дзвін*)

Учениця. А на квітучій українській землі з'явилися пусті міста і села, мертвий ліс, в який не можна входити, сади з яблуками, насиченими радіоактивною отрутою, вода, яку не можна пити, і повітря, яким дихаємо, стало ворогом.

Тепер, майже через 30 років після аварії, стало ясно, що зарослі вулиці міста вже ніколи не почують дитячого сміху. Місто приречене. Ще десятиліття, а може і сторіччя буде тут

радіоактивний фон, не сумісний із постійним перебуванням людини.

- Сюди вже ніхто і ніколи не напише листа.
- Тут ніколи не будуть жити люди і ніхто не подивиться в це вікно.
- З цієї криниці ніхто більше не нап'ється води. З цілющої вона перетворилася в отруйну.

Учень. Наче збулися пророчі слова Апокаліпсису від Іоанна Богослова про зірку Полин. “Засурмив третій Ангел, - і велика зоря спала з неба палаючим смолоскипом. І спала вона на третину річок та джерела. А ймення зорі тій полин. І стала третина води, як полин, і багато людей повмирали з води, бо зігркла вона...”

Учениця.

Впала з неба додолу потривожена Ангелом зірка.
Покотилась до обрію, збурила зоряну синь.
На душі стало сумно, на устах стало солоно-гірко,
Бо чорнобиль-трава – то полин.
Чом же ти, Україно, материнська вербова колиска,
Знов така мовчазна, мов обпалена груша стоїш?
І течуть твої сльози, і болять твої рани так близько.
Чом не просиш у Бога здоров'я для діток своїх?
Ти завжди була з Богом, не нужденна ні хлібом, ні сіллю.
Як же ти допустила, щоб скалічили душу твою?
Впала з неба зоря, покотилась Чорнобильська зірка...
Сіра осінь прийде, готуватись до вічності треба,
І петля радіації стягує шию твою.
Встань, моя Україно, простягни свої руки до неба,
Знай, що Бог ще чекає молитву твою.

Учень. На сьогоднішній день два з половиною мільйони людей проживає в забрудненій зоні, з них 800 тис дітей. Смерть 35 тисяч людей пов'язана з аварією на ЧАЕС та її наслідків.

Учень. 26 квітня оголошено Міжнародним днем пам'яті про Чорнобиль.

Пора усвідомити: чорнобильська біда – це біда не тільки України. Це трагедія всього людства і гіркий урок для нього. Біда, породжена Чорнобилем, стала загальнолюдською. Допомогти

людям, що стали заручниками атомного “джина” – обов’язок совісті кожної чесної людини.

(Виконується пісня “На Чорнобиль журавлі летіли”, сл. Д.Павличка, муз. О.Білаша).

Учениця.

За днями дні, мина повільно рік.

За днями дні – і другого немає.

Нехай же лихо наше проминає

І в світі не повториться повік.

Хай стане мир міцнішим у стократ,

Хай над землею чисте небо буде.

Чорнобиль – попередження, набат,

Його уроків людство не забуде.

Свято у бібліотеці

*Увага! Увага! Радіє вся школа,
Щакого не бачили ви ще ніколи.
Лінійка весела на свято скликає -
Шкільна бібліотека на друзів чекає!*

**Храм мудрості й добра –
шкільна бібліотека**
Загальношкільна лінійка

Мета. Ознайомити дітей з історією створення перших бібліотек; виховувати в учнів почуття поваги і шанобливого ставлення до книги; формувати потребу користуватися бібліотекою.

Хід заходу.

Бібліотекар. Добрий день усім гостям нашого свята! Сьогодні 30 вересня, а отже свято – Всеукраїнський день бібліотек!

З давніх-давен наш народ шанував книгу, бібліотеку. Історія нашої країни нероздільно пов'язана з історією бібліотек. Книгозбірні Київської Русі відіграли важливу роль у розвитку цивілізації.

Указом Президента України від 14 травня 1998 року 30 вересня оголошено Всеукраїнським днем бібліотек.

Діти, ви помітили, що майже у кожному домі у кожній родині, скрізь обов'язково побачите книги: у шафі, на столі, на полицях, у декого навіть під подушкою. Книги оточують нас всюди. І своє життя ми не уявляємо без них.

Для нас книга – це вікно у світ. Вона збагачує наше життя, робить його цікавим і наповненим.

Книг на світі дуже багато. Крамниці заповнені безліччю різноманітних видань і всі вони гарні, яскраві – так і хочеться їх купити і прочитати.

Та чи може людина придбати всі книги, чи потрібно це робити? Звичайно, ні. Адже для того, щоб прочитати улюблену книгу треба просто завітати до бібліотеки. А в бібліотеці на вас чекає бібліотекар – незамінний друг і порадник.

Учень.

Бібліотека – море книг,
Бібліотека – храм науки..
Переступайте наш поріг,
Беріть скарби нетлінні в руки

Учень.

Бібліотека... Тиша... І століття.
Історія... і тисячі книжкових див,
Благословляєм вас на довголіття,
Всіх тих, хто труд цей славний полюбив.

Учень.

Бібліотекар! Це слово – повне сонячного змісту,
За ним стоїть безмежний, мудрий світ...
Бібліотекар! Скільки в слові змісту!
Його тепло навек в моїй душі.

Пісня «Книжная страна» (на мотив «Маленькая страна»)

*В библиотеке есть большая
Сказочная страна;
Там книжки с добрыми листами,
В них жизнь любви полна.
Это друзья для человека,
Жизни без книжек нет,
Книги живут в библиотеке
И людям дарят свет.*

Припев:

*Сказочная страна –
Книжная сторона
Каждый из нас, конечно, скажет,
Где она, где она.*

*Библиотека нас встречает -
Места прекрасней нет.
Книги страницы мы листаем
Ищем любой ответ.
Знаем, что здесь всем будут рады
Добрый дадут совет.
Библиотекарь скажет правду,
Что нам читать, что нет.*

2 р.

Привет:

Сказочная страна –

Книжная сторона.

Каждый из нас, конечно, скажет,

Где она, где она.

Сказочная страна –

Книжная сторона.

Библиотека, точно знаем,

Ласково встретит нас.

Учень. Що ж таке бібліотека? Слово «бібліотека» - грецького походження, а перекладається так: «бібліо» - книга, «тека»-зберігання.

Чи замислювались ви, скільки книг повинно бути у домашній бібліотеці?

Учень. «Інтелігентній людині достатньо мати бібліотеку в сто книг, але ці сто книг потрібно вибирати все життя». Ці слова належать російському письменнику Олександру Блоку.

Учень. А ви знаєте, що перші бібліотеки з'явилися дуже давно – в Стародавній Греції та Римі. Вже в 6 ст. до н.е. тирані в грецьких містах-державах ретельно збирали книги при своїх дворах. Найдавнішим вважається книгосховище Полікрата на острові Самос.

Учень. Античні бібліотеки були у повному розумінні слова читальнями, тому що додому книги не видавали – ними можна було користуватися тільки в стінах бібліотеки. Читачів, які приходили, обслуговували добре навчені раби, адже серед рабів нерідко зустрічалися люди дуже освічені.

Учень. У Київській Русі книга завжди була у великій пошані. Київський князь Володимир відкривав школи, спеціальні майстерні, де переписували, розмножували книги.

А за часів князювання Ярослава Мудрого У Києві при Софійському соборі засновується перша у Київській Русі бібліотека.

Учень. У давні часи люди називали бібліотеки дуже гарно: «Аптеки душі», «Притулок мудрості», «Дім життя», «Духовні ліки».

А ми називаємо бібліотеку – дзеркалом і джерелом духовної культури.

Книги ти читай завжди (пісня на мелодію «Треба мріяти завжди»).

*Хай на вулиці мороз чи дощі,
Треба, щоб тепло було у душі.
Радо у бібліотеку знайди –
Там улюблені книжки,*

Ось такі книжки!

Приспів:

*Книги ти читай завжди –
В час удачі, в час біди.
Книги ти читай завжди,
Книги ти читай завжди!*

*Книги ти читай завжди -
І відступлять холоди.
Оживуть герої всі,
Книги ти читай завжди!*

*Хоч невдачі є у нас на путі,
Але книга нас не зрадить в житті.
Лиш надію золоту не втрачай –
Книгу мудру прочитай,
Книжку прочитай!*

Приспів 2р.

Бібліотекар. Діти! Кожен із вас є читачем нашої бібліотеки, тому я впевнена, що ви знаєте правила користування бібліотекою. А для тих хто знав, але забув ми зараз нагадаємо.

Учень. Бібліотечні книги – це суспільна власність і тому слід берегти їх. Ставтесь до книжок дбайливо і вони ще довго будуть слугувати вам.

1р.

Учень. Вибрані для читання книжки можна тримати вдома не більше 10 днів. Повертайте книги до бібліотеки вчасно.

Пам'ятайте, їх чекають ваші товариші!

Учень. Не порушуйте порядку розміщення книг на полицях. У кожної книги є своє місце.

Учень. Поводьтеся у бібліотеці тихо, не заважайте іншим читачам.

Бібліотекар. Ось такі правила. Вони дуже прості, але виконувати їх треба.

Учень.

Щодня приходим в храм духовний,
Що мудрості і дива повний,
Гортаєм сторінки чудові,
Світ пізнаєм у рідній мові.
Це не кіно, не ігротека,
Це все – шкільна бібліотека.

Учень.

На стелажах, в просторій залі,
Книжки й книжки
В рядах тісних...
Спасибі тим, хто їх писав,
Спасибі тим, хто їх зберіг,
І вибрати їх допоміг.

Бібліотекар. Так, бібліотекар завжди готовий допомогти вибрати книгу для читання.

У нашій школі дуже гарна бібліотека – світла і затишна, у її фонді близько 23 тис. примірників художньої літератури та підручників.

Пам'ятайте, всі книги, які знаходяться у бібліотеці треба берегти і шанувати!

Пісня «Дружимо з книгою» (на мотив «Ти ж мене підманула»).

*З книгою ми радо дружим,
І вона нас любить дуже.
У житті допомагає,
Всіх нас розуму навчає.*

*Гарну книгу прочитали,
Мов на крилах політали.
Є книжок у нас багато
Славно вміємо читати.*

Приспів:

*Я ж тебе, я ж тебе поважаю,
Я ж тебе, я ж тебе доглядаю.
Книжка щирий, вірний друг,
Відкриває світ навкруг.*

*Книгу любим зрозумілу,
Чесну, добру і правдиву.
Сторінки перегортаєм,
Все на світі добре знаєм.*

Бібліотекар. Я дуже рада, що сьогодні нас всіх тут збрала книга, бібліотека. У світі є дуже багато бібліотек, але деякі унікальні, наприклад:

- найменша бібліотека в світі знаходиться в індійському місті Амрістарі. В ній зберігається одна книга;

- одна з найбільших бібліотек світу – Національна бібліотека конгресу США. Її книжковий фонд складає 4 млн. примірників;

- одна з найбільших сучасних дитячих бібліотек – Бібліотека-музей ім. Аркадія Гайдара, що знаходиться у місті Каневі на Черкащині.

Та все ж найближче до вас знаходиться шкільна бібліотека.

Частіше заходьте до шкільної бібліотеки, читайте, набирайтесь книжкової мудрості. І знайте, що

Для всіх двері тут відкриті,
Хто вчитись бажає.
Не лінуйтеся, заходьте –
Книга вас вітає!

Знати все: Що? Де? Коли?
Кожен читач зможе,
Бо йому **БІБЛІОТЕКА**
Завжди допоможе!

До нових зустрічей!

Свято шкільної бібліотеки

Виступ агітбригади

Бібліотекар. Добрий день усім! Осінь завжди була щедра на свята.

Восени шкільна бібліотека має аж 2 свята: **30 вересня – Всеукраїнський день шкільних бібліотек** та **25 жовтня – Всесвітній день шкільних бібліотек!**

А сьогодні у нас ще одне свято, тому що у нашій школі розпочинається **Тиждень шкільної бібліотеки**

З давніх-давен наш народ шанував книгу, бібліотеку. Тому що саме у бібліотеці живуть наші найкращі друзі – книжки! А скільки їх у нашій шкільній бібліотеці!

І кожна книжечка допомагає читачам: готуватися до уроків, дарує розум, запрошує до подорожей світами, вчить фантазувати, малювати, конструювати...

Учень 1

Книга нам несе чудовий
Знань нелічених запас.
Світ яскравий, кольоровий
Відкривається для нас.

Учень 2

Я з охотою читаю.
Поринаю у книжки –
Я уже багато знаю –
Бо роблю це залюбки.

Учень 3

Складімо ряди із книжок у один.
Куди, хто вгадає, протягнеться він?
Досягне безмежний книжковий рядок
Найдальшої із наддалеких зірок.

Бібліотекар. Справді, книг у світі дуже багато і прочитати всі неможливо, а купити... Всіх грошей світу не вистачить.

Діти, а чи обов'язково потрібно купувати всі книги? (ні)

Для того, щоб прочитати улюблену книгу не треба бігати по книжкових крамницях, а треба просто завітати до шкільної

бібліотеки. А в бібліотеці на вас чекає бібліотекар – незамінний друг і порадник.

Учень 1

Бібліотекою шкільною
Можемо гордитись.
В цей храм мудрості всі можуть
Прийти й подивитись.

Учень 2

Наш шкільний бібліотекар
Все на світі знає.
І на всі складні питання
Відповіді має.

Учень 3

Підбере для вас журнали
Брошури, газети.
Треба тільки завітати
До бібліотеки.

Учень 4

Для всіх дверей тут відкриті,
Хто вчитись бажає.
Не лінуйтеся, заходьте –
Книга вас вітає!

Бібліотекар. Діти! Кожен із вас є читачем нашої бібліотеки, тому я впевнена, що ви знаєте правила користування бібліотекою. А для тих хто знав, але забув ми зараз нагадаємо.

Учень 1. Бібліотечні книги – це суспільна власність і тому слід берегти їх. Ставтесь до книжок дбайливо і вони ще довго будуть слугувати вам.

Учень 2. Вибрані для читання книжки можна тримати вдома не більше 10 днів. Повертайте книги до бібліотеки вчасно.

Пам'ятайте, їх чекають ваші товариші!

Учень 3. Не порушуйте порядку розміщення книг на полицях. У кожної книги є своє місце.

Учень 4. Не бігайте і не стрибайте у бібліотеці. Поводьтесь тихо, не заважайте іншим читачам.

Бібліотекар. Ось такі правила. Вони дуже прості, але виконувати їх треба. Діти, а що треба робити, щоби бібліотечні книги довше зберігалися? (*Бережно до них відноситись*)

Пам'ятайте, всі книги, які знаходяться у бібліотеці треба берегти і шанувати! А ще – треба вміти правильно читати книги. Існує **10 золотих правил читання**, їх обов'язково повинен знати кожен.

Адже кожен, хто *правильно читає* – про здоров'я пам'ятає!

(Діти виходять з кольоровими картинками «10 золотих правил читання книг»):

1. Обирай книгу для свого віку.
2. Бери книгу чистими руками.
3. Читай книгу тільки сидячи. Стілець має бути зручним.
4. Читай у добре освітленому приміщенні. Промені світла повинні падати на книгу зліва або зверху.
5. Книгу тримай на відстані не менше ніж 30 см. Не схиляй голову над книгою та не сугулься.
6. Книгу клади на стіл або спеціальну підставку.
7. Через кожні 30 хвилин читання роби невеличку перерву.
8. Намагайся читати в тиші, щоб мати можливість обміркувати прочитане.
9. Під час читання користуйся закладкою для книг.
10. Не читай книги в транспорті.

Пісня. (На мотив «Бременські музики»)

Ми нічого кращого не знаєм,
Ніж читать казки й оповідання.
Нам нічого не несе тривогу -
Книгу ми завжди берем в дорогу. (2 р)

Книгу знайдеш ти завжди і всюди,
Книга заважати нам не буде.
Оминуть нас будь-які проблеми,
Якщо книга буде у портфелі. (2 р)

Книгу ми ніколи не забудем,
Світло й радість книга дарить людям!
Не страшні нам невідомі далі -
Книга нагородить нас знаннями. (2 р)

Бібліотекар. Книга – це вікно у світ знань. А людина, яка любить і вміє читати – щаслива людина.

Сьогодні ми не можемо уявити своє життя без книги та бібліотеки. А яка бібліотека знаходиться найближче до вас?
(Шкільна бібліотека)

Тож частіше заходьте до шкільної бібліотеки, читайте, набирайтесь книжкової мудрості.

Шкільна бібліотека – храм думок святих,
Там барвами веселки книга всіх вітає.
І відкриває нам вікно в безмежний світ,
Гарячим сонцем душу зігріває.

Бібліотека, книга – море знань,
Які в життя дорогу прокладають.
Читайте! Хай не буде дня
Без **книги**, що завжди на вас чекає.

До нових зустрічей!

Лінійка, присвячена Всеукраїнській акції «Живи, книго!»

Бібліотекар. Дорогі друзі!
Наша лінійка присвячена
Всеукраїнській акції «Живи,
книго!», тому й говорити
сьогодні ми будемо про
книги.

Читати люблять усі.
Маленькі діти з цікавістю
слухають, коли їм читають дорослі, а навчившись читати, вже
ніколи не розлучаються з книжками. Адже книги допомагають
людині пізнавати навколишній світ, дізнатися про давно минулі
часи, уявити собі життя майбутніх поколінь.

У світі є сім чудес, але книга по праву може вважатися
восьмим складним і найбільшим з усіх чудес, і створили це чудо
люди - для щастя і могутності майбутнього.

Вед.1

Від першої роси до снігу,
І знов до ранньої роси,
Ми завжди бережемо книгу —
Дарунок серця і краси!

Вед.2

Вона приходить на розмову,
У неї друзі всюди є,
Вона всміхнеться знов і знову —
І свято книги настає!

Пісня про книги

Бібліотекар. Сьогодні ми вже не задумуємося, як
створювалась книга. Для нас книга – це річ, яка з нами завжди.

Це - художня література, підручники, казки. Та чи знаєте ви,
що у книг є дім, у якому вони живуть. Цей дім називається
бібліотека.

Ми всі розуміємо, що всіх книжок, які є в магазинах, ми не в
зможі купити. Для цього не вистачило б усіх коштів у світі. Але

навіщо їх купувати? Хочеш прочитати ту чи іншу книгу – йди до бібліотеки. Виникло у тебе запитання, відповідь на яке є лише у словнику чи в енциклопедії – йди до бібліотеки.

Бібліотека – це місце, де ніколи тобі не відмовлять, завжди допоможуть порадою, знайдуть саме ту книгу, яка тобі потрібна..

Друзі! Частіше заходьте до бібліотеки. Повірте, там дуже багато цікавого.

Вистава «Розмова про бібліотеку»

Дійові особи: Марійка, Іванко, Оля, Вітя.

Марійка: Добрий день, друзі! Я йду до бібліотеки. Там багато цікавих книжок та журналів. Я навіть віршик про бібліотеку вивчила. Хочете послухати?

Тут книжки розумні спокійно живуть

У тихій, величній світлиці,

А двері широкі відкрито ведуть

До знань золотої скарбниці.

/З'являється Іванко. Він щось бурчить./

Марійка: Здрастуй, Іванко.

Іванко./сердито./ Здрастуй...

М. Ти чого такий сердитий?

І. Та ніхто не хоче зо мною дружити. Кажуть, що я - незнайко.

М. Знаєш, я йду до бібліотеки. Давай підемо разом.

І. */перепитусь/*. Куди, куди?

М. До бібліотеки.

/З'являються Оля та Вітя./

Оля. Добрий день! Куди ви йдете?

М. До бібліотеки. Ходімо з нами!

О. Із задоволенням. Там багато цікавих книжок та журналів.

М. Іванку, а що ти знаєш про бібліотеку?

І. У бібліотеці... Бібліотека – це... бібліотека... */зніяковіло замовкає/* Не знаю!

О. Що ти зробиш, коли */замислюється/*, наприклад, ти взяв у бібліотеці книгу, а твоя молодша сестра вирвала з неї сторінки?

Вітя. Або ж, пообіцяв бібліотекареві принести книжку сьогодні, а ще не встиг її прочитати?

М. Чи, приміром, загубив бібліотечну книгу?

Іванко / *стоїть похнюпившись та схиливши голову*/. Не знаю.

М. Іванку, запам'ятай, завжди треба дотримувати свого слова – здавати до бібліотеки книжки саме тоді, коли обіцяв.

О. Якщо не встиг здати книгу вчасно, треба вибачитись перед бібліотекарем.

В. Якщо книга пошарпана, із вирваними сторінками, то її слід самому відремонтувати, а тоді здавати.

М. Слід також пам'ятати про те, що бібліотека любить тишу, голосно сміятися та розмовляти у приміщенні бібліотеки не можна. А також тут не можна смітити.

О. Ніколи не забувай сказати бібліотекареві «добрий день», «дякую» і «до побачення».

Іванко. Зрозумів, я тепер теж стану читачем бібліотеки. Я не буду гуляти цілі дні, а читатиму книжки і все знатиму.

М. Заговорила я тут з вами. Мені вже треба поспішати до бібліотеки. Я слово дала принести книжки саме сьогодні.

Оля і Вітя. Ми з тобою.

Іванко. Мабуть, і я піду з вами. До побачення, друзі!

Бібліотекар. Дорогі друзі! Задумайтесь, яке місце у вашому житті займає хороша книга, як її треба берегти й шанувати. Герої ваших улюблених книжок поруч з вами. Вони дуже різні: хоробрі, розумні. Надихають нас у життя, вчать бути добрими, чуйними, справедливими. Вони завжди ведуть вас за собою. І так буде весь час: і дорослими станете, а з вами назавжди залишається ваші друзі – герої улюблених казок. Людство навіть пам'ятники поставило своїм улюбленим персонажам. Том Соєр і Гекльбері Фін – стоять на п'єдесталі у США, ви знаєте їх. А у Франції ви можете побачити пам'ятник сміливому Д'Артаньяну, герою “Трьох мушкетерів”. В Італії на вас чекають довгоносий Пінокіо - старший брат Буратіно. В Данії, у Копенгагенському порту, дивиться на море ніжна Русалка, героїня казки Г.Х.Андерсена.

А ще, 23 квітня кожного року усі країни відзначають Всесвітній день книги і авторського права. Це означає, що книга завжди була і залишається у великій пошані. Читайте книги, бережіть книги, не псуйте їх – вони ваші вірні друзі. І завжди пам'ятайте правила читання книг.

Учні по черзі читають вірш «Правила читання»

Книжка буде дуже вдячна
І дорослим, і малим,
Якщо правила читання
Кожен знатиме завжди.

Не пиши ніколи в книжці,
І малюнки не малюй.
Пам'ятай! Книжки читають
І дорослі, і малі.

Перше правило легеньке:
Як погрався у дворі,
То помий швиденько руки, -
Потім книжечку бери.

Правило найголовніше –
Під час їжі не читай!
Жирні плями на сторінці
Книгу зіпсують, і – край!

Щоб у книжці не псувались
Ні форзац, ні корінець,
Не клади у книжку, друже,
Ручку, маркер, олівець.

Справжнім жахом є для книжки,
Коли горенько-читач
Пошматує в ній сторінки.
Ось тоді – «хоч плач, хоч вскач».

Якщо книжечку читаєш
Не один день і не два,
Вона просить:
- Милий друже,
сторінок не загинай!

Та немає в нас у школі
Таких горе-читачів.
Адже правила читання
Знають змалечку усі

Краще поклади закладку -
Кольорову чи просту.
Буде книжечка в порядку,
Їй закладка – справжній друг.

Бібліотекар.

Діти! Ви помітили, як багато гарних слів було сьогодні сказано про книгу. І справді, книга - це ваш найкращий, найвірніший друг, який не зрадить ніколи. Книга завжди буде поруч з вами і у радості, і у печалі. Тому на закінчення нашої зустрічі, я хочу ще раз побажати, що ви завжди поважали книгу, багато читали та ставали мудрішими й розумнішими.

Вед.1

Відкрий же нам, подруго-книго,
Свої думки, свої знання!
Розкрий нам обрії високі,
Хай сонце сяє нам щодня.

Вед.2

Ти друг нам у найменші роки,
Ти все життя для нас рідня.
Ти нас ведеш у світ широкий,
Даруєш радість пізнання.

Вед.3

Шумить над рідною землею
Твоє розкрилля молоде,

Всі.

Щоб ми із книгою своєю
Не розлучалися ніде!

ЗМІСТ

Бібліотечний урок – це завжди цікаво	5
<i>Бібліотечний виховний захід для учнів молодших класів</i>	
Подорож до Країни Радості й Добра	7
<i>Конкурс юних книголюбів для учнів 4-х класів</i>	
Мій друг – Читанка	21
<i>Виховний захід для учнів 3-5 класів</i>	
Презентація книги А.Костецького «Все про тебе та про всіх». Чарівний світ дитинства	25
<i>Інтелектуальна гра для учнів 5-х класів</i>	
Бібліографічний калейдоскоп	32
<i>Урок вікторина для учнів 5-х класів</i>	
Здоровим бути – круто!	39
Кросворд «Безпека»	48
<i>Урок-вікторина для учнів 6-х класів</i>	
Твій друг – книга	49
<i>Вікторина для учнів 6-х класів</i>	
Моя країна – незалежна Україна!	53
<i>Конкурсна програма для учнів 6-х класів</i>	
Найдороще у світі слово	59
<i>Конкурс для учнів 6-7 класів</i>	
Найкращий читач школи	66
<i>Бібліотечний урок. 7 клас</i>	
Довідковий фонд бібліотеки	78
<i>Урок-дослідження. 8 клас</i>	
Іван Федоров – засновник книгодрукування в Україні і Росії	85
<i>Брейн-ринг для учнів 11-х класів</i>	
Літературний калейдоскоп	93
<i>Використай на уроці</i>	
Чарівний світ казок Ганса Крістіана Андерсена	98
У світі казок Івана Франка	101
Кросворди для дітей «Прочитай-відгадай»	104
Гра «Солодкий мікрофон»	110

<i>Загальношкільні бібліотечні заходи</i>	
<i>Святкова лінійка до Дня Перемоги</i>	111
В серцях у кожного безсмертний 45-й!	
<i>Лінійка пам'яті</i>	
Чорнобиль: горе і біль	118
<i>Лінійка до Всеукраїнського дня бібліотек</i>	
Храм мудрості й добра – шкільна бібліотека	126
<i>Виступ агітбригади</i>	
Свято шкільної бібліотеки	132
<i>Лінійка, присвячена</i>	
Всеукраїнській акції «Живи, книго!»	136

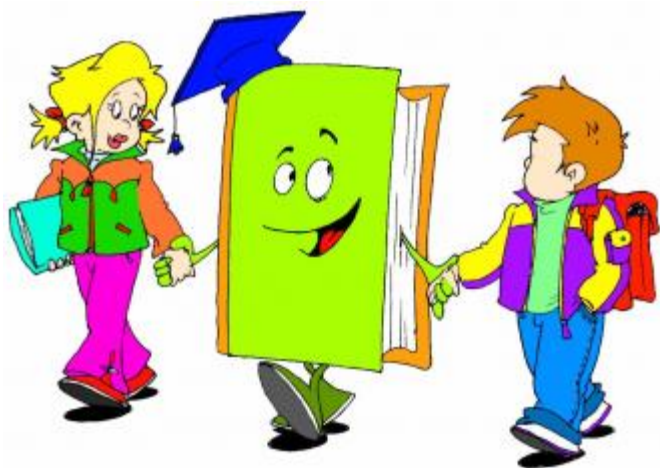

Тетяна Валентинівна Ружанська,
провідний бібліотекар
Поміччанської ЗШ №3

Бібліотечні уроки та виховні заходи у школі

Досвід організації
та проведення масових заходів
у шкільній бібліотеці

Шкільна бібліотека
20

ПОМІЧНА

2013 рік